

**Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin...
Savaş sloganlarımız kulaktan kulağa
yayılacaksa
ve silahlarımız elden ele geçecekse
ve başkaları mitralyöz sesleri ile,
savaş ve zafer naralarıyla
cenazelerimize ağıt yakacaklarsa,
ÖLÜM HOŞ GELDİ, SAFA GELDİ...**

CIWANÊN AZAD

Her Tîşt Ji Bo Azadî!

Kowara Ciwanan a Mehane

Hejmar:29 Cotmeh: 2008

PKK X.Kongre:

**Ya Özgür Yaşam
Ya Hiç**

ve cellat, uyandı yatağından bir gece
"Tanrım" dedi. "Bu ne zor bilmece:
Öldükçe çoğalıyor adamlar
ve ben tükenmekteyim öldürdüğçe..."

Apê Musa

1920, Nusêyîn - 20 Eylül 1992 Amed

İçindekiler

Kürt halkına yönelik uygulanan inkar ve imha politikası iflas etmiştir.....	2
Murat Karayılan	
Kapitalizmin üç yüzü: hırsız yalan çirkin.....	7
Cihan Eren	
Türk özel savaş rejimi.....	10
Cemal Şerik	
Yurtsever Halkımıza ve Demokratik İnsanlığa.....	13
Gençlik Çağı.....	16
Tavga Emek	
Unutmak ihanettir.....	18
Ali Haydar Kaytan	
Dağlara akın durmayacaktır.....	21
Kasım Engin	
İnsanlığı büyütme PKK'nin varlık gereksesidir.....	24
Cemil Bayık	
Yeni Bir Yıl Dönümünde: EKİM DEVRİMİ.....	28
Cemal Şerik	
9 ekim komlosu, yeniden doğuş ideolojik devrim.....	32
Abdullah Öcalan	
Şehitler, Ölü Yaşamı Diriltten, Yeni Yaşamın Yaraticılarıdır.....	37
Sinan Şahin	
Umudun yükselişidir gözleri.....	45
Rojinda	
Mizah.....	62
Bulmaca.....	64

Editörden

Merhaba gençler ve genç kalanlar!

Büyük kahramanlıklar kadar tarihimize kara gün olarak geçen 9 Ekim komplosunun da gerçekleştiği Ekim ayında yine birlikteyiz.

Yine dünyada devrimci ve gerillacılığın sembolü olarak hafızalara kazınan özgürlüğe ve sosyalizme sevdalı Enternasyonalist devrimci Ernesto Che Guavera'yı katledilişinin 41. yılında 9 Ekimde anıyoruz. Egemenler onu belki fiziki olarak ortadan kaldırdılar ama Che tüm insanlığın gönlünde taht kurdu ve tüm ezilen halkların mücadelelerine bir ilham kaynağı oldu. O günden bu güne gençlik kuşakları ondan aldıkları silahı sonraki kuşaklara devrederek mücadelelerinde anısını yaşatıyor.

Ne rastlantıdır ki yine bir 9 Ekim günü, yine ezilen halkların Özgürlük Güneşi olarak doğmakta olan Önder Apo'ya karşı aynı güçler aynı kirli yöntemleriyle uluslararası komploya start verdiler. Önderlik ve Kürt halkı şahsında tekrardan insanlığın soy damarlarını kurutarak özgürlük umutlarını karartmak istediler. Ama komplo nun 10. yılında da Önderliğimiz, direnişi ve sınırlanmayan üretkenliğiyle halkların özgürlük umutlarını diri tutuyor ve yol gösterici olmaya devam ediyor. Bu temelde yazdığı son savunmalar ışığında gerçekleştirilen PKK 10 Kongresi bu ideolojiyi sahiplenerek bunun örgütsel gücünü ve kararlılığını gösterdi. PKK'nin 30. yılında en azgın düşman saldırılarına rağmen gerçekleşen bu kongre bir taraftan ABD-Türkiye-İran ittifakıyla geliştirilen imha konseptini boşa çıkaran bir cevap olurken Hareketimizin ve halkımızın önüne en temel ve birincil görev olarak Önderliğimizin özgürlüğünü koydu. Bununla Kürt halkının kendi Önderliği ile bütünleşen kaderini bir kez daha bizlere hatırlattı; Olacaksa özgür bir yaşamımız ancak ve ancak Önder Apo'yla olacak! Bu görev tabii ki en başta biz gençlere düşüyor. Önderliğimizin özgürlüğünü sağlayamadıkça yaşam bizlere haramdır demeliyiz. Gençlik olarak Beritan çizgisinde direnenek 'Ya Önderlikle özgür ve onurlu yaşam ya hiç' şiarıyla mücadele azmimizi ve kararlılığımızı dosta düşman gösterme zamanıdır.

Amed'te buluşmak dileğiyle...
Genç kalın...

Kürt halkına yönelik uygulanan inkar ve imha politikası iflas etmiştir

Değerlendirme

Murat Karayılan

Genelkurmay Başkanı koordineli savaştan söz ediyor. Sistem içindeki tüm kurumların işbirliği ve eşgüdümü temelinde bir çalışma ile hareketimizin tasfiye edilebileceğini belirtiyor. Buna gerçekten inanıp inanmadığını bilmiyorum, ama Türk devletinin bütün kurumlarını hareketimize karşı harekete geçirme durumu yeni değildir. 1994 yılında Doğan Güreş döneminde de benzer çalışmalar gündeme getirilmişti. Bu eksende devlet, tüm kurum ve kuruluşlarıyla hareketimize karşı topyekun bir savaş başlatmıştı. O dönemden bu yana basın, yayın, eğitim vb çeşitli sivil toplum kuruluşlarının tümünün bir biçimde ordu paralelinde hareket ettiği biliniyor. Buna rağmen hareketimize karşı herhangi bir başarı sağlama durumları söz konusu olmamıştır. O açıdan İlker Başbuğ'un bugün de aynı şeylerden söz ederek, sorunun üstesinden gelebileceği yaklaşımı hiç de gerçekleri yansıtmıyor.

Görev başına gelen her yeni genelkurmay başkanı aynı şeyler söyleyerek, aynı çizgide savaşı tırmandırmak istemiştir. Hepsinin sonuçsuz kaldığı bilinmektedir. Sanırım İlker Başbuğ 10. genelkurmay başkanı olarak görev başına gelmiştir. Hareketimize karşı savaşı tırmandıran çok sayıda genelkurmay başkanı gelip geçmesine rağmen, hareketimizin yükseliği durdurulamamıştır.

Yaşar Büyükanıt ABD'ye gitti, destek aldı, İran'la ittifak yaptı, çeşitli güçlerle ilişkiler geliştirdi. AKP ile iç ittifak geliştirerek, Kürt halkına karşı topyekun bir saldırı konsepti devreye koydu. Gerilla

güçlerimize karşı ABD destekli hava saldırıları geliştiğinde, "bu gece rahat uyudum" diye açıklamalar yaptı. Sonuç ne oldu? Herkes yerinde değil mi? Evet herkes yerinde. Hatta aralıksız operasyon ve hava saldırılarına rağmen, biz en çok son iki yılda toparlanma ve gelişme yaşadık. Bu, bir gerçektir. Bu açıdan gelip geçen genelkurmay başkanları arasında en başarısız olanı Yaşar Büyükanıt olmuştur. Neden? Çünkü sürekli hep şiddetle yüklenmiş, şiddetle sonuç almak istemiştir. Oysa şiddetle sonuç alınmayacağı kesin bir gerçektir.

Kürt halkına yönelik uygulanan inkar ve imha politikası tıkanmıştır, tıkanmaya da mahkumdur. Bu politika değiştirilmediği müddetçe, istedikleri kadar değişik çabalar sergilesinler, yine farklı güçleri devreye koysunlar, asla sonuç alamazlar.

İddianame devleti aklama iddianamesidir

Son günlerde hareketimizi Ergenekon ile ilişkilendirme girişimleri gerçekleri çarpıtmadan öte bir anlam ifade etmemektedir. Tüm kamuoyu ve halkımız bu çarpıtmayı iyi bilmelidir. Belki bazı sol kesimleri kandırması olababilirler, bizi kandırmaları mümkün değildir. Çünkü biz devletle çatışma halinde olan bir gücüz, bu açıdan bu işlerin arka planını iyi biliyoruz. Bu devletin çarklarının nasıl döndüğünü, halkımıza ve Türkiye halkının demokrasi mücadelesine karşı ne tür dolapların döndürüldüğünü, bu nedenle hangi türden kirli oyunların oynanmaya çalışıldığını çok iyi bilmekteyiz. O açıdan

devlet yetkilileri "Kürtler kardeşimizdir" diye açıklamalar yapıyorlar. Madem ki kardeşsin o zaman neden kardeşinin ana dilinde eğitim görmesini engelliyorsun. Bu mudur kardeşlik, kardeşlik böyle mi olur? Kültürlere ve tarihe saygı varsa, bu dayatılır mı?

CIWANÊN AZAD

kimseyi kandıramazlar.

Her şeyden önce savcılığın geliştirdiği Ergenekon iddianamesi özünde devleti aklama iddianamesidir. Devletin Kürdistan'da uyguladığı katliamları aklamaya dönük çok ustaca kaleme alınmış bir rapordan öte bir şey değildir. "Ergenekon ile PKK'nin ilişkisi var" demek, Ergenekon'un ve devletin Kürdistan'da işledikleri suçların üstünü örtmektir. Bu ekibin Kürdistan'da işlediği suçların üstü böylece örtülmek istenilmektedir. Esas Ergenekon yerinde duruyor, daha çok onun JİTEM kanadı durumunda olan ve deşifre olmuş, gözden çıkarılmış öğeleri hedeflenmiş durumdadır. Emekliye ayrılmış, deşifre olmuş JİTEM'ci öğeler hedeflenmiş bulunmaktadır ama esas Ergenekon'a ve Kürdistan'da işlenen katliamlara do-

kunulmamaktadır. Bu açıdan Ergenekon operasyonu tamamen devletin aklama girişimidir. Biz, bunu siyaseten ve Türk devlet gerçeğini anlamaktan uzak bazı çevreler gibi hemen "darbeye karşı çıkılıyor" diye değerlendirmeye tabi tutamayız. Şu doğru, bu ekip haddini aştığı ve devletin başka alanlarına el attığı için hedeflenmiştir. Devlet bu nedenle törpüleme anlamında üzerine gitmiştir. Çünkü adamlar yaptıklarıyla yetinmemiş, daha fazla ilerleyerek devletin koyduğu sınırları aşmak istemişlerdir. Bu anlamda darbe yapmaya da yönelmiş olabilirler. "Uslu dur" dercesine kendilerine dönük bir yönelim geliştirilmiştir. Ortada olan veriler ve operasyonun amacından görüldüğü kadarıyla onları ciddi bir yargılamaya tabi tutmayacakları ve mahkum etmeye-

cekleri görülüyor. Nereden bakılırsa bakılsın aslında bu devleti aklama operasyonudur.

Hareketimizi Ergenekon katliam örgütüyle ilişkilendirme senaryolarını hazırlayan ve kendine islam adını veren öğelerin hiç mi vicdanı yok? Kürdistan'da bunca katliam yapılmasına rağmen, bu katliamların cellatlarını aklamada bu denli rol oynama istemi, acaba Ergenekoncularla suç ortağı anlamına gelmiyor mu? Elbette geliyor. Efendim "falankes Ergenekonla ilişkimiz var" demiş. Ergenekon denilen devlet örgütü zaten karşımızda mücadele yürütüyordu, birçok öğeyi içimize sızdırmak istiyorlardı. Nitekim sızdırmışlardır da. Pilot Necati'den tutalım, Şemdin Sakık'a kadar çeşitli sızma faaliyetleri kadar, birçok farklı uygulamalar da yaptılar. İçimizde çe-

teciliği örgütlemek istediler ama sonuçta Önderliğimizin yürüttüğü mücadele bu konuda başarılı olmuştur. Bunları etkisizleştirmiş ve açığa çıkarmıştır. Bazılarını da biz yargılamışızdır. Bu, bir sızma faaliyetidir, bir ilişki değil.

Öte yandan bir rütbeli genelkurmay adına geliyor, "ilişki kurmak istiyorum, Kürt sorununu çözmek istiyorum" diyor. Bu temelde gelirse elbette konuşuruz, çünkü biz Kürt sorununun sahibiyiz, bu davayı yürüten bir gücüz. Şimdi ordu yönetiminden biri gidip Önderliğimize "biz sorunu çözmeye geldik,

genelkurmay adına gelmişiz" derse, elbette onunla konuşulur. Buna ilişki denmez, Kürt sorununa demokratik çözüm bulma arayışı denilir. Bu açıdan kıyasıya yürüttüğümüz mücadelede ve 20.000'e yakın çok kahraman değerli şehit verme temelinde yürüttüğümüz bu tarihsel direnişe kimse gölge düşüremez. Devlet adına birileri gelip sorunu çözmek istediğini söylerse elbette ki tartışırız. Şimdi biri gelip bu temelde bir yaklaşım sergilerse, tabii ki kendisiyle tartışırım.

Kuzey Kürdistan'da bazı Kürt dil kurumları ve demokratik kuruluşlar

tarafından ana dilde eğitim hakkının sağlanması için bir takım etkinliklerin, mitinglerin ve demokratik eylemselliğin geliştirildiğini biz de basınından öğrendik. Bize göre çok isabetli bir girişimdir, hatta geç kalmış bir girişimdir. Çünkü anadilde eğitim hakkı kutsal bir haktır. Her çocuk doğarken, doğal olarak anasından öğrendiği dille eğitim görme hakkına sahiptir. Dil yasağı çağımızda yeryüzünün her yerinde aşılmıştır.

Dünyanın hiçbir yerinde insanların kendi anadilleriyle eğitim görmesi engellenmemektedir. 20.yy.da bu tür politikalar bazı yerlerde vardı, dünyanın birçok yerinde tek dil, dek devlet, tek ulus ekseninde kültürel soykırımlar yaşatıldı. Türk devleti de Kürdistan'da bunu yapmak istedi, ancak Kürt toplumdaki kültürel derinlik, kültürel dokusunun tarihin derinliklerine dayanmış olması gerçekliği, ta neolitikten kalma bir takım geleneklerin halen devam ediyor olması durumu, o asimilasyon politikasını sonuçsuz bırakmıştır. Daha sonra da direniş hareketinin gelişmesiyle Kürt toplumu kendini yeniden yaratmayı başarmıştır.

Önder Apo öncülüğünde 1970'lerden sonra gelişen direniş, Kürt toplumu yeniden şekillendirerek, bir ulusal topluluk haline getirmiştir. Eğer öncesinde başarılı olabilselerdi, Kürtleri belki asimile edebilirlerdi, bu biçimde toplumda soysuzlaşmayı geliştirebilirlerdi. Ancak teknik ve teknolojik gelişmelerin alabildiğine yaygınlaştığı bu çağda asimilasyon politikalarında ısrar etmenin hiç mantıklı bir yanı yoktur. Asimilasyon kültürel soykırımdır. Fakat tüm çabalarına karşı Türk devleti bunu başaramadı, devlet yetkilileri de artık bu başarısızlığı itiraf etmelidirler.

Tüm dünyada artık bu sorun aşılmıştır, ama Kürdistan'da hala yürütülmektedir. 20 milyonluk bir topluluk kültürel gerçekliğiyle kendini günümüze kadar taşırmayı başarmasına rağmen, bu topluluğun çocukları kendi anadillerinde eğitim görme hakkına sahip değildirler. Hatta hiç bilmedikleri bir dilde zorla dayatılan bir eğitim sistemine tabi tutulmaktadırlar. Bu, her şeyden önce insanlık hakkının çiğnenmesidir, insan haklarına aykırı bir durumdur. Toplumsal hakların hiçe sayılması ve toplumsal iradenin tanınmamasıdır. Bu açıdan anadilde eğitim kampanyası çok meşru, hukuki ve doğal bir hak. Bu nedenle tüm halkımız bu eylemliliklere katılmalıdır. Kendine Kürdüm, yurtseverim diyen herkes katılmalıdır, görüşü, anlayışı ne olursa olsun, hangi sınıftan, cinsten olursa olsun bu cephedeki yerini almalıdır. Kürdistan'da oturup da Kürt olmayanlar dahil, herkes anadil hakkı çerçevesindeki bu kampanyaya çok güçlü bir biçimde katılım göstermelidir. Yine kardeşlikten, barıştan ve demokrasiden yana olan Türkiyeli sol ve demokratik güçlerde bu haklı kampanyayı desteklemelidirler.

Bir topluluk kendi diliyle topluluk olur. Dili onun en kutsal toplumsal değeridir. Dilinin yasaklanması, bu dil üzerinde eğitim görülmesinin yasaklanması karşısında tavır sahibi olmak en büyük insanlık erdemidir.

Şimdiye kadar nerdeydiniz denilebilir. Biz yoğun bir tazyik ve baskı altındaydık. Halkımız adeta bir vahşi hayvanın ağzında yutulmakla karşı karşıya bulunuyordu. Mücadele ile kendimizi ve halkımızı o vahşi hayvanın ağzından çıkarmış, artık güçlü, ayakları üzerinde duran bir toplum haline gelmiş bulunuyoruz. Onun için ana dilde eğitim hakkımızı her yerde

savunmalıyız. Tüm yurtsever Kürtler çocuklarının ellerini tutarak, devlet kurumlarına giderek "biz çocuklarımızın kendi anadilinde eğitilmesini istiyoruz" demelidirler. Bunun için gerekirse dilekçesini vermeli, gerekirse açıkça söylemelidir, bu bir suç değildir. Bundan daha doğal bir şey olur mu? Çocuğunun anadilinde eğitim görmesini istemek bir suç olabilir mi? Olamaz. O zaman her yerde bunu dilekçelerle, açıklamalarla ve eylemlerle gündemleştirmek ve her biçimde toplumsal tutumun refleksi haline getirmek gerekir. Böylece çocuklarımızın anadilinde eğitim görmesinin yolunu açmamız imkan dahiline girecektir. Devlet yetkilileri "Kürtler kardeşimizdir" diye açıklamalar yapıyorlar. Madem ki kardeşin o zaman neden kardeşinin ana dilinde eğitim görmesini engelliyorsun. Bu mudur kardeşlik, kardeşlik böyle mi olur? Kültürlere ve tarihe saygı varsa, bu dayatılır mı? Ama ne yazık ki bize her türlü insanlık dışı uygulama dayatılmıştır. Biz büyük zorbalıklar altında direne direne bugüne gelmiş bir halkız. Bu kadar cefa çekmiş, bu kadar kan dökmüş, bu kadar direniş göstermiş bir toplumuz ve artık anadilimizde çocuklarımızın eğitim görmesini istiyoruz. Bunu her yerde öncelikli istem haline getirmek temel bir görev durumundadır. Mademki bazı Kürt demokratik kurumları, dil kuruluşları bunu gündemleştirmiş, o zaman biz de diyoruz ki tüm toplumumuz bunu temel amaç yapmalıdır.

Fakat bununla beraber, ilk önce artık kendimizin Kürtçe'yi yaşam dili haline getirmemiz gerekmektedir. Özellikle Kürt siyasetçisi, yurtseveri olduğunu söyleyen bütün demokratik kurum-kuruluş çalışanları Kürtçe konuşmalıdır. Siyaset Ankara'da Türkçe

dili ile yapılır, bu doğrudur. Biz olguları birbirinden kopuk ele almıyoruz, Türkiye ekseninde genel bir bütünleşmeyi öngörüyoruz. Biz, Türkçeyi de seviyoruz, o açıdan Türkiye'de siyaset Türkçe yapılır ama Kürdistan'da Kürtçe ile yapılmalıdır. Kürdistan'da toplum kendi anadiliyle siyasetini, sosyalitesini ve kültürel dokusunu örmelidir. Bunun için artık kadroların ve çalışan kesimlerin iki de bir asimilasyonun kültürel yapılanmasının bir yansıması ve alışkanlığı olarak birbirlerine Türkçe ile hitap etmemelidir. Bu alışkanlık bırakılmalıdır. Tekrar belirtiyorum; Türkçe diline karşıtlık anlamında söylemiyorum, ama kendi aramızda kendi anadilimizle konuşmalıyız. Belki Kürtçe yazışmayı hemen yapamayız, henüz erken olabilir ama şimdiden hedeflemeliyiz. Kendi anadilimizle konuşmalı ve yazmalıyız. Bunun için herkes eğitim görebilir, kurslara gidebilir, kendisini geliştirebilir. Kürtçe alfabeyle yazmayı da her Kürt öğrenmelidir.

Böyle bir kampanyanın tüm Kürdistan'da yaygın bir şekilde geliştirilmesinin önemli bir aşama yaratacağını düşünüyoruz ama özel olarak Amed'de artık bu konu çözümlenmelidir diye düşünüyoruz. Eğer Amed Kürtler için bir merkez, bir demokrasi kalesi ve Kürt kimliğinin temsil zemini ise o zaman buradaki insanlar, görevliler, hizmet kurum ve kuruluşları lütfen bütün sosyal ilişkilerini Kürtçe sağlasınlar. Hiç kimse asimilasyonun farklı bir versiyonu olmamalıdır. Bütün yurtseverler asimilasyonun bir versiyonu olmayacağı, bunu reddediyorum deme tavrını esas almalıdır. En başta da kendimiz oto asimilasyona gelmemeliyiz, oto asimilasyona karşı duruşu bu temelde daha yetkin bir biçimde geliştirmeliyiz. Bu duruşu

önemli buluyoruz.

Özellikle Önderliğimizin ailesiyle Kürtçe konuşmasının yasaklanması bunu daha da önemli kılmaktadır. Bu anlamda cezaevlerindeki arkadaşların Kürtçe konuşmayı kararlaştırmaları çok doğru ve yerinde bir karardır. Dışarıdaki halkımız da bu kararı bu temelde uygulamalıdır. Nasıl ki halkımız saçlarını kazıtma kampanyasına katıldıysa, şimdi de aynı şekilde bu kampanyaya katılmalıdır. Önderliğin ailesiyle Kürtçe konuşması yasaklandığı için hepimiz Kürtçe konuşacağız. Her yerde birbirimizle Kürtçe tartışalım, Kürtçe konuşalım. Eğitimlerimiz, faaliyetlerimiz Kürtçe olmalı. Halkımızla Kürtçe konuşmalıyız. Bilmeyenler öğrenmelidir.

Kuzey Kürdistan'da Kürtçenin iki lehçesi var, bu nedenle buradaki halkımız kurmanci veya zazaki lehçesinden birini mutlaka öğrenmelidir. Kurmanciyi bilmiyorsan, zakakiyi öğren, zazakiyi bilmiyorsan kurmanciyi öğren. Kısaca başta çalışan kadrolar olmak üzere, tüm yurtsever kurum ve

kuruluşların artık bu oto asimilasyona "dur" demesi gerekmektedir. Öyle inanıyorum ki eğer çalışan yurtsever ve kadrolar bu temelde bir katılım gösterirse, toplumumuz bunu daha ciddi ele alır ve ana dilde eğitim kampanyasına çok güçlü yansiyacaktır. Bu hem uluslar arası kamuoyunda, hem ulusal kamuoyunda hak ettiği yeri bulur ve önemli bir mücadele aşamasını ortaya çıkarabilecek bir eylemsel çıkışa dönüşebilir. Bizim beklenti ve çağrımız herkesin bu temelde katılım göstermesidir.

Festivali canlı yayından bizde izledik. Geçmiş yıllardan daha büyük bir kitlenin katılımını gözlemledik. Aslında Kürt toplumunun yurtdışındaki kendi iç örgütlenmesini geliştirmesi, Kürt özgürlük mücadelesinde önemli bir rol oynamıştır. Ama halkımızın özellikle bu sene gerçekleşen festivale geçmiş yıllardan daha fazla katılım göstermiş olması, Önderliğimize ve Halil Uysal (Dağ) arkadaş şahsında tüm şehitlerimize göstermiş olduğu bağlılık ile Önderliğimizin özgürlüğü temelinde ge-

liştirdiği tutum ve davranış kendi başına oldukça anlamlıdır. Yine aynı zamanda şu gerçeği bir kez daha tüm dünyaya ilan etmiştir. Tarihin bu aşamasında Kürt özgürlük hareketi bir tırmanış sürecindedir. Tüm parçalarda olduğu gibi, Avrupa'da bulunan Kürt kitlesinde de bu tırmanış ve yükseliş gözlemlenmektedir. En son gerçekleştirilen uluslar arası Kürt kültür festivalinde bu gerçeklik daha iyi bir biçimde gözler önüne serilmiştir.

Halkımızın kendi değerlerini ve Önderliğini sahiplenmesi hem ülkede, hem de yurtdışında önemli bir düzey kazanmıştır. Biz, bu yükselişin artık giderek olmazsa olmaz kabilinden çözümlü dayatacağını ve bundan sonra mücadelenin temel amacının Önder Apo'nun özgürlüğü olacağını özellikle vurgulamak istiyoruz. Son dönemlerde gerçekleşen zirveleşmenin ve ana kararların eksenini Önder Apo'nun özgürlüğü olmaktadır. Çünkü Önder Apo'nun özgürlüğü Kürt toplumunun özgürlüğüdür, Önder Apo'nun özgürlüğü Kürt sorunun demokratik yollarla çözüme kavuşturulmasıdır. Önder Apo'nun özgürlüğü barış ve halkların kardeşliğinin gelişmesidir. Bu açıdan artık Kürt halkının mücadelesi bu eksene kilitlenerek, yurtdışında ve yurtiçinde daha da yükselecek ve mücadele artık olmazsa olmaz kabilinden çözümlü dayatacaktır. Bütün alanlarda gelişen bu kabarma ve yükselişin varacağı nokta başarılı bir sürecin gelişmesidir. Ve Önderliğin özgürlüğüne kilitlenen bir özgürlük yürüyüşünün başarılı bir düzeyde Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'nin yeni bir aşamaya taşınması olacaktır. Biz, bu duygu ve inançla özellikle festivale katılan Avrupa'daki tüm yurtseverlerimizi bir kez daha saygıyla selamlıyor, çalışmalarında üstün başarılar diliyoruz.

Kapitalizmin Üç Yüzü:

hırsız

yalan

çirkin

Analiz

Cihan Eren

Sanat neden tarihten kopartılmıştır? Sanatı tarihten kopartan yaklaşımlardan birinci derecede kim sorumludur? Bunda sanatçıların rolü ne olmuştur? Bugünün sanat anlayışına, sanatçıların sanat tarzlarına bakıldığında insanın ideal güzelli bulmak isteyen gerçeği tümüyle çirkinliğe yönelmiş gibi durmaktadır. Bundan dolayı sanat alanı ve sanatçılar hakkında insanın kafasında birçok soru oluşmaktadır. Bugünkü hayatı var eden ki buna yaşam denilecekse, her açıdan çekilmez hale gelmiştir. Bunu ancak büyük bir mücadele düzeltir.

Esasta toplumsal sorunların çözümünde koordinasyon işini yapmakla görevli siyasi alanda, dünyanın hemen hemen her yerinde yozlaşma saklanmayacak derecededir. Bugün dünyada yalanın en çok söylendiği, ikiyüzlü insanların en fazla toplandığı, insana en fazla ihanetin yapıldığı alan devlet-iktidar adamlarından oluşan siyasi sahadır. Günümüzün siyasi alanına devlet-iktidar adamlarının yalan, ikiyüzlülük ve ihanetlerini sergiledikleri sahne demek abartı sayılmaz. Bu sahnede sergilenen oyunda; toplumu uyutma, güçsüz bırakma, yapay sorunlar yaratarak ortaya çıkan çelişkilerden faydalanıp insanları bir koyun sürüsü gibi yönetmek esas iş olmuştur. Özü hakimiyet savaşları olan bu politik yaklaşım, bilinç çarpıtmalarından dolayı bir film gibi görülmektedir. Bu hakimiyet oyununda sarf edilen sözler bir tiyatro senaryosunun sahnede

oyuncularca ezberlenmiş teksinin her defasında tekrarlanmasına çok benzemektedir.

Bir canlı olarak insanın yaşamını devam ettirmek amacıyla gereksinim duyduğu enerjiyi karşılamak için, doğadan gereken yeme, içme maddelerini temin etme işi olarak ekonomide de yapılan, karın doyurma değil, açlık ve yoksulluk üretmektir. İktidarların hakimiyet tarihi içinde saptırılıp yürütülen bu faaliyet kapitalizm döneminde, her şeye ekonomik bir meta gözüyle bakıldığı, insan da dahil her şeyin alınıp satılabildiği bir realite ortaya çıkmıştır. Bu alanda üretmek, paylaşmak, yaşamı devam ettirmek yerine gasp etmek, hırsızlamak geçirilmiştir. Artık en iyi ekonomik yaşam için kolektif üretim ve emek değil, gasp edip hırsızlık yapmak hakim hale getirilmiştir. Bu, açlık sorununun, yoksulluğun temel nedenidir.

Dünyada sadece ekmek bulamamak değil, doğal bir kaynak olan temiz içme suyu temin etmek de artık ciddi bir sorundur. Temiz hava solumak da sorun haline getirilmiştir. Buna yol açanların kapitalist sistemin sahibi şirket ve sermayedarları olduğunu söylemek yeni bir tespit sayılmaz. Bu çirkin durumdan devlet-iktidar adamlarına düşen payı görmezden gelerek sorumlu olduklarını söylemez isek kendi rollerinin tümünü görmemiş oluruz. Sanatsal bir ifadeyle belirtirsek bugünün dünyasında yaşanan çirkinlik dolu oyunda şirket sermaye sa-

güzel olan tarihi kökleri üzerinde, toplumsal değerlere bağlı, kolektif emekle yaratılmıştır. Yalanın, hırsızın ve çirkinin gösterişine kapılıp aldanmayandır

hipleri senarist yönetmen, devlet-iktidar adamları da oyuncudurlar.

İnsan hayatında toplumsal işleri koordine edip sorunlarını asgariye indirme, yeme-içme sorunlarını giderme alanları yanında daha birçok temel sayılacak etkinlik alanını sıralamak mümkündür. Fakat hem siyaset hem de ekonomik alanın toplumsal yaşamın devamı açısından önemi göz önünde bulundurulduğunda bunlar üzerinden örneklendirmelere gitmek toplumu daha iyi anlamak açısından yerindedir. Bu iki alan gibi toplumsal yaşamın içinde köklerini tarihte güçlü bir şekilde bulabileceğimiz diğer bir sahada sanattır.

Günümüz dünyasının hakim siyaseti devlet-iktidar adamlarının elinde yalancı ve insanlığın tüm güzel ütopyalarına karşı ihanet çizenleri yetiştirdiği aşıkardır. Ekonomik alan ise üreten, yaratan değil hırsız üretmektedir. Peki sanat ve sanatçının ürettiği nedir? Tam da bu realite

içinde sorulan bu soru da önemlidir. Son yüzyıllara -aslında 19.yüzyıla kadar- kadar da sanatçılarda hakim anlayış “biz yalana ve hırsıza karşıyız.” Anlamına gelen anlayıştı. Sanat ve sanatçı tarihi bu konuda kendilerini haklı gösterecek epey örnek sunmaktadır. Fakat bu iddianın bugün geçerli olduğu söylenemez. Çünkü sanatçıların birkaç yüzyıl önce güçlü bir şekilde iddia ettikleri bu iddiaları geçerli olmuş olsaydı, hırsız ve yalancıların hakimiyetindeki günümüz dünyasındaki çirkinliğe karşı tavırları kesinlikle değişik olurdu.

Bugünün sanatçıları siyasetin ve sermayenin yanına konumlanmışlardır. Çok bencilleştikleri için uzağında durdukları, toplum ve toplumun değerleridir. Bunun için sistemin asıl sahiplerinin yalan ve hırsızlıklarının eleştirisini yapacaklarına, gücünden düştüğü, parçalandığı için acayip bir duruma düşmüş toplumla dalga geçerek ‘sanatçılık’ yapıyor-

lar. Sanatın eleştirisi düzeyi dalga geçme derecesine inmiştir. Bu kadar iğrenç bir egemen sistemin sürekli çirkinlik ürettiği bir ortamda sanatsal eleştirisi gelişmiyorsa bunun nedeni hırsızın ve yalancının yanında, iyi ve güzel olanın uzağında duran sanatçı zihniyetidir. Zaten böyle bir sanatçıdan eleştirisi beklemek de akıl karı bir iş değildir. Sanatçı olarak topluma sunulan ve bunun iddiasında olanlar bugün sistem sahiplerinden yeteri derecede sahne, alkış ve ekmek almaktadırlar. Sanat insandaki güzele ulaşma ihtiyacına var olan güzellikleri kabullenmeyerek eleştirisi üzerinden ulaşma işidir. Bir arayıştır. İnsan varolanlar ile yetinen bir varlık olsaydı yaşamda olmayacak olanların başını sanat çekerdi. Örneğin Türkiye’deki duruma bir bakalım. Kaç tane sanatçı “bu devletin Kürtlere yaptığı çirkindir” diyebilmektedir. Dünyada kaç tane sanatçı ABD’nin politikalarına karşı aktif çalışabilmektedir. Kürtler, Türk devletinin kendilerine biçtiği misyonla neden yetinsin ki. Kürt halkının arayışı bu anlamda sanatsal bir içeriğe de sahiptir. Ancak bu mücadelede özellikle de kendilerini Türk-Türkiye sanatçısı olarak takdim edenlerin nerde durdukları ortadadır. Şimdilerde Türkiye’deki sanat işi bunun için Kürtlerle dalga geçiyor. Asimilasyon bir halkla “kafa bularak” onunla oynamaktır. Asimilasyon oyununda dalga geçmek belirleyici karakterdir. Çünkü asimilasyon işinde bir değer basitleştirilmesi sağlanarak onunla yaşamın utanç verici olduğu, bu değer gereksizliği, komikliği vs.. kafalara yerleştirmek sağlanır. Buna bazı ‘Kürtlerde’ katılınca oyuncular tamamlanıyor. Perde sonuna kadar açılıyor. Hele birde Kürtler içinde buna öykünenler de çıktı mı iş tamamdır.

Bugün hırsızların yalancı hükümlü olmaya çalıştıkları ve epey bir mesafe aldıkları dünyada, durumlarından en memnun olanların sanatçıları olduğu söylenebilir. He-

men hemen hepsi gösteriş, şatafatlı kostüm, hayvan bağırtıları gibi çığlıkları duymaya ve acayip ışıklar altında oynamaya sevdalıdır. Kadın da olsa erkek de olsa cinselliğini kullanma gösterisi yapmaktadırlar. 'Siyasi parti' liderlerinin veya futbol takımlarının taraftar kazanmaları gibi hayran yaratma amaçları vardır. Paracılıklarını şimdilik bir tarafa bırakalım. Sanat adı altında yapılanların böylesi şeyler olduğunu söylemek ne haksızlık ne de abartıdır. Sanatçıların çok önemli bir kesiminin de bundan oldukça kazanç sağladıkları biliniyor.

Bu şarlatanlığı yetenek olarak sunanlar mükemmel iş çıkardıklarını sanıyorlar. Oysaki bu kişilik kapitalizmin hırsızlığını ve yalanını gördüğü halde buna refleks göstermesin diye yarattığı tiptir. Sanatçının benim performansım, gösterim, gösterişim ve sanatım dediği şey, hırsızın ve yalancının sistemidir. Demek ki sanatçı da hırsızlığın ve yalanın gösterisi içindedir. Bu realiteden dolayı bugünün sanatçısına çirkin, sanatına da çirkinlik üzerine kurulmuş soytarırlık demek doğru olmalıdır. Çünkü bugünün sistemi gibi hakim olan sanat, topluma sistemin lağımını akıtan borular gibidir. Toplumu bu lağımına alıştırmak için sistemin sanat adına öylesine muazzam gösteri olanakları vardır ki normal insanın bundan etkilenmemesi mevcut durumda güç görülmektedir.

Özünde siyaset doğru söz söyleme, toplumun sorunlarını çözme işidir. Ekonomi ise insanın yeryüzünde mutlu bir yaşama ulaşması için yaptığı iştir. Her şeyden önce de karnını doyurma faaliyetidir. İnsan yaşamında sanata düşen güzeli yaratmaktır. Ancak bugün siyaset yalan, ekonomi hırsızlık, sanat da çirkinlik üretmektedir. Tüm bunlar görülmeden hiç kimse ben sanatçıyım diyemez. Bugünün dünyasında sanat adına bu çirkinliği sahneleme gösterisinin yapıldığını kimse inkar edemez.

Tüm bu değerlendirmelere karşı "söyledikleriniz sanat ve sanatçıları doğru değerlendirmiyor, sizin yazdıklarınız sitem sanatçılarının gerçeğidir. Bunların kendisi sanatçı yaptıkları da sanat değil bu adamlardan ve kadınların yaptıklarından hareketle sanatçı ve sanat değerlendirmesi olmaz" diyenler kesinlikle çıkacaklardır. Bu arkadaşlara bizim de bir sorumuz var. Siz ve sanat ürünleriniz neredesiniz? "Biz çalışıyoruz ama sistemin tecridinden dolayı sesimizi duyuramıyoruz" denebilir. O zamanda sistemin sanatı sunma biçimi dışına neden çıkamıyorsunuz, neden kendinizi örgütlü kılamıyorsunuz? Denilecektir. Hani alternatif

sanatçılar birliği örgütü? Kurtuluş her biçimde sistemin dışına çıkmaktır. Sistemin dışına çıkmak nedir sorusu kaç sanatçının gündeminde?

Sistemin çizdiği maddi ve manevi sınırları dışında güzellik arayışı iddiasında olanların, peşinde oldukları güzeli bulma çabasında ne kadar takat sahibi oldukları şüphelidir. Bu şüpheliyi, hakim olanın dışında kaldığını iddia ederek sanat yaptığını söyleyenler pratikleri ile ortadan kaldırır.

Güzel olan tarihi kökleri üzerinde, toplumsal değerlere bağlı, kolektif emekle yaratılır. Yalancın, hırsızın ve çirkinin gösterişine kapılıp aldanmayandır.

Türk özel savaş rejimi

Yorum

Cemal Şerik

Türkiye’de Ergenekon hakkında açılan dava, Anayasa mahkemesinin AKP hakkında almış olduğu karar ve en son olarak da Gürcistan’ın Osetya’ya gerçekleştirdiği saldırının arkasında Türkiye’nin etkin rol oynadığı gerçekliği, Türk özel savaş rejimine günümüzde verilmiş istenen biçimin anlaşılması açısından önemli veriler sunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, siyasal tarihi açısından değerlendirildiğinde farklı dönemler ile ele alınmaktadır. Bu, her dönemde öne çıkan özelliklerinin olduğuna dikkat çekmektedir. İçinde bulunduğumuz süreçte Türkiye siyasal tarihi açısından yeni bir döneme girilmek istendiğinden bahsetmek olanaklı hale gelmektedir. Çünkü Türkiye’deki siyasal gelişmeler değerlendirildiğinde önceki dönemlerden farklı olarak yeni verilerin ortaya çıktığı görülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti için kuruluşundan 2. Dünya Savaşı sonuna kadarki süreçte otokratik devlet belirlenmesinde bulunmak mümkündür. Bu süreçte hakim olan tek bir politika ve bu politikanın yürütülmesi söz konusudur. Siyasal alanda tek parti, ekonomik alanda tek pazar, ulusal anlamda tek ülke, tek dil, tek kültür yaratma hedefi ile hareket edilmiştir. Böylesi bir süreçte belirlenen bu stratejik hedeflere ulaşması önünde görülen engellerin çok sert bir biçimde ortadan kaldırılması benimsenen tek yöntem olmuştur. Parti olarak CHP, pratik uygulama gücü olarak ordu ise, bu süreçte bu temel politikaların uygulanmasında temel yürütücü ve gözetici bir güç olma pozisyonunda bulunmuştur.

2. Dünya Savaşından sonra Türk siyasal tarihinde yeni bir dönem açılmıştır.

Otokratik şekillenmiş yerini oligarşik biçimlenmeye bırakmıştır. Böylesi bir sürece girilmesinde uluslar arası konjoktürel durumun etkisi büyük olmuştur. 2. Dünya Savaşından sonra ne dünyanın, ne de Türkiye’nin 1. ve 2. Dünya Savaşı arası dönemde içinde buldukları yapılanma ve yürüttükleri politikalar ile kendilerini ayakta tutmaları olanaksız hale gelmiştir. O nedenle de değişen dünya dengelerini, toplumsal alanda yaşanan gelişmeleri, halkların ve emekçilerin yeni siyasal arayışlarını hesaba katmak zorunda kalmışlardır. Bunun bir sonucu olarak da TC dış siyasal ilişkilerde ABD ile bağımlılık ilişkilerini geliştirmiş, NATO’ya dahil olmuş, ekonomik alanda da işbirlikçiliğe yönelmiştir.

TC’nin 2. Dünya Savaşı’ndan sonra içine girdiği bu yönelim, siyasal tarih açısından yeni ilişkilene ve hareket tarzının belirlenmesi gibi bir etki yaratmıştır. Uluslararası alanda ABD ve NATO’ya bağımlılık, ekonomik alandaki işbirlikçilik; ordunun yeniden yapılandırılmasını bir gereklilik haline getirirken, siyasal alanda yeni aktörlerin ortaya çıkmasını zorunlu kılmıştır. Ordu içerisinde kurmay subaylar ABD’de eğitime ve işbirlikçi ideoloji ile donatılmaya başlanmış, Demokrat Parti gibi işbirlikçi siyasetin gelişiminde rol oynayacak partiler oluşturulmaya başlanmıştır.

Türkiye’de 2. Dünya Savaşından sonra siyasal tarihin oligarşik biçimleniş biçiminde bir sürece girilmesinde DP gibi partilerin ve ordu içerisinde ABD tarafından hazırlanan kurmay subayların rolü öne çıkmıştır. Bu anlamda denebilir ki bu dönemin asıl pratik yürütücü güçleri olarak bunlar rol sahibi kılınmışlardır. 1960’da gerçekleşen ve tarihe 27 Mayıs darbesi olarak geçen süreçte, içe-

12 Eylül askeri faşist darbesinden sonra PKK öncülüğünde gelişen demokratik halk muhalefetinin varlığı, devletin faşistleşme süreci önünde en büyük engel olmuştur

risine girilen böylesi bir süreçte yaşanan sancılı bir sonucu olarak meydana gelmiştir. Otokratik biçimlenişte rol alan ve iktidardaki etkinliğini kaybetmek istemeyen güçlerle, oligarşik biçimleniş ile birlikte devlet içerisinde etkin hale gelmek isteyen güçler arasında süren bir iktidar kavgası olarak 27 Mayıs askeri darbesi gerçekleştirilmiştir.

27 Mayıs askeri darbesini bir ara süreç olarak değerlendirmek mümkündür. Bu ara süreçte kazananlar, 2. Dünya Savaşı öncesinde Türkiye’de hakim olan otokratik biçimde ısrar edenler olmuştur. Ancak bu süreç, darbeyi gerçekleştirenler açısından istendiği gibi sonuçlanmamıştır. Darbeyi yapan güçler kendi içinde parçalanmış ve darbeye rağmen oligarşik biçimleniş yoluna devam etmiştir. Ordu daha fazla NATO standartlarında örgütlenmiş, işbirlikçi siyaset ve ekonomi geççerliliğini korumuştur.

27 Mayıs darbesi ardından Türk siyasal tarihinde yeni bir dönemin başlaması esasen 1971 12 Mart askeri darbesi ile gündeme gelmiştir. Bu süreçte siyasal biçimleniş hızla faşistleşen bir özellik kazanmaya başlamıştır. Ordu içinde ABD tarafından eğitilen NATO’cu generaller hakim hale gelmiş, siyasal ve ekonomik alanda işbirlikçilik daha da güçlenerek genel geçerliliğini sürdürmüştür. Pratik uygulamada ise halka yönelik ağır baskı ve sindirme benimsenen bir yöntem olarak öne çıkarılmıştır. Bu yönelimlerle içerisine girilen faşist biçimlenme süreci belirli temeller yaratılarak oturtulmaya çalışılmıştır. Buna karşı halkın muhalefeti gelişse de, toplumsal alanda yaşanan bu kıpırdanışlar bir biçimi ile bastırılma yoluna gidilmiştir.

12 Mart askeri darbesinin gerçekleşmesinden bir kaç gün önce, daha sonra 9 Mart darbe girişimcileri olarak adlandırılan ordu içindeki kesimlere yönelim ve bunların tasfiyesi, 12 Marttan sonraki yönelimlerin ne kadar şiddetli olacağına bir göstergesi olmuştur. Çünkü kendi içinde bile her hangi farklı bir ses ve eğilime müsaade etmeyen bir gücün toplumsal alanda gelişecek muhalefete çok sert bir şekilde yönelmesi kaçınılmazdır. 12 Mart sonrası yaşananlar da bu çerçevede gerçekleşmiştir.

Türkiye’de siyasal alanda oligarşik biçimlenişten faşist biçime doğru evrimle de NATO’cu generaller ile birlikte AP, MHP vb. partiler etkin rol oynamışlardır. 12 Eylül 1980’de gerçekleşen askeri faşist darbe, bir nevi 1971 12 Mart askeri faşist darbesinin tamamlayıcısı olarak Türk siyasal tarihinde yerini almıştır. Siyasetten ekonomiye kadar

her şey tekelleştirilirken, toplumsal alanda ise “tek tipleştirme” temel bir politika olarak benimsenmiştir. Bu anlamda 12 Eylül darbesi dört başı mamur faşist bir karakter taşımış, devletin faşistleşme sürecini hızlandırmıştır.

12 Eylül ile birlikte oluşan biçimleniş aynı zamanda devletin kendini dizayn etme sürecidir. Var olan engelleri aşmak hedeflenirken, devlet içinde var olan pürüzlerin giderilmesi amacı ile hareket edilmiştir. Ordu ve partiler de buna göre rol sahibi kılınmıştır. Ordu içerisinde tam olarak olmasa da (özellikle genç subaylar içerisinde) Amerikancı generaller etkin hale gelmişlerdir. Siyasal ve ekonomik alanda ise işbirlikçi politikaları uygulamakla ANAP gibi partiler yükümlü kılınmışlardır.

12 Eylül ile başlayan süreçte belirli bir dönem halk muhalefetinin bastırılması faşist biçimleniş için bir

ortam yaratırken, demokratik halk muhalefetine gelişme eğilimi içine girmesi, özellikle de PKK'nin 15 Ağustos 1984 çıkışı, devletin faşist biçimlenişine ve toplumun bu temelde şekillendirilmek istenilmesine karşı bir direnişin ve dönemin açılmasına neden olmuştur. Bu gerçeklik demokratik halk kesimlerinin örgütlenme ve mücadele zeminini oluşturmakla birlikte aynı zamanda Türk devlet yapısında yer alan oligarşik ve faşist biçimlenişlerle her yönüyle bir bütünleşme içerisine giremeyen otokratik biçimleniş özelliklerinin etkili olduğu kesimler arasında yaşanan çelişkinin yeniden boy verme ve açığa çıkma koşullarını yaratmıştır. 12 Eylül sonrasında kapatılan partilerin yeniden açılması ve postmodern darbe olarak anılan 28 Şubat 1997 süreci, Türk siyasal tarihinde bu gerçekliğin yol açtığı sonuçlar olarak yaşanmışlardır.

12 Eylül askeri faşist darbesinden sonra PKK öncülüğünde gelişen demokratik halk muhalefetine varlığı, devletin faşistleşme süreci önünde en büyük engel olmuştur. O nedenle de PKK direnişine karşı mücadele devletin en temel aslı işi olarak benimsenmiştir. Siyasal, askeri, ekonomik vb. tüm politikalar PKK direnişini bastırma temelinde şekillendirilmiştir. Var olan bu durum Türk siyasal tarihinde yeni bir dönemin açılması için de önünü açmıştır.

PKK'nin önünü açtığı bu dönem, Türk siyasal tarihinde ideolojik ve siyasal alanda yaşanan bir kırılma anlamına gelmiştir. Açığa çıkan bu olgu; artık TC'nin ideolojik ve siyasal olarak bugüne kadar uyguladığı yöntem ve evrildiği biçimlerle ayakta kalamayacağı, ideolojik ve siyasal alanda bir kırılmanın yaşandığı gerçekliğidir.

Türkiye siyasal tarihinde açığa çıkan bu durum hemen-hemen tüm siyasal çevreler tarafından da kabul edilmektedir. Uluslararası alanda ABD, Seksen yıldır vazgeçilmeyen Kemalist politikaların terk edilmesini ve "ılımlı, işbirlikçi İslam" gibi yaklaşımların öne çıkarılmasını istemektedir. Bu konuda rol biçtiği ordu içerisindeki ABD'ci generallerden ve sürece uygun olarak hazırladığı AKP gibi partilerden rolünü oynamasını istemektedir. ABD, uluslararası küresel sermayenin çıkarları doğrultusunda Büyük Ortadoğu Projesi'ne uygun şekilde Türkiye'nin rolünü yerine getirmesi için de bu yönlü çabasını daha da yoğunlaştırmıştır. Tüm bunlar, 12 Eylül faşist darbesi ile Türk siyasal tarihinde yer edinen faşist biçimlenişin gelip dayandığı dönemeçte bir yol ayırımına geldiğini göstermektedir. Devlet bu anlamda ya bugüne kadarki izlediği politikalarından vazgeçecek, ya da ABD'nin, kökleri 2. Dünya Savaşı sonrası yıllara değin giden ve bu yıllardan itibaren Türkiye'nin önüne koyduğu projelerin de

bir parçası olan "işbirlikçi, ılımlı İslam vb." projeleri pratikleştirerek kendisini restore etme arayışlarını sürdürecektir.

Bugün Türkiye'de yaşananlar da tam da bu gerçeklik içerisinde yer bulmaktadır. Ergenekon hakkında açılan soruşturma, AKP hakkında açılan kapatma davası ile alınan karar, Türkiye'nin Gürcistan'ın Osetya'ya saldırısı arkasında bulunan temel güçlerden biri olarak yer alması tamamen bu gerçekliğin bir sonucudur. Ergenekon soruşturması ile devlet içerisindeki otokratik devleti temsil eden kesimlerin bir şekilde devre dışı bırakılması, AKP'nin devletin yeniden restore edilmesinde rol sahibi kılınması, ABD'nin BOP'u gerçekleştirilmesinde engel olarak gördükleri arasında yer alan İran'ın yalnızlaştırılması hedefi, bugün Türkiye'de yaşanan ve oluşmuş olan bu tablonun ana yönlerini oluşturmaktadır.

YURTSEVER HALKIMIZA VE DEMOKRATİK İNSANLIĞA

Partimiz PKK'nin 10. Kongresi 21-30 Ağustos 2008 tarihleri arasında başarıyla yapılmıştır. Partimize yönelik imha ve tasfiye amaçlı saldırıların tüm ağırlığıyla sürdüğü bir ortamda bütün parti hareketimizi temsil gücüne sahip yeterli bir sayı ve bileşimle toplanan kongremiz, tüm yönleriyle Önder APO'ya Özgürlük Kongresi olarak gerçekleşmiştir. Bütün sorunları gündemleştirerek cesaretle tartışan ve on üç yıl sonra ilk kez kapsamlı bir eleştiri-özeleştiri platformu oluşturan partimizin kuruluşunun 10. ve yeniden inşasının ise 2. kongresi, gerçek anlamda bir örgütsel açıklık ve netlik, Apocu ruhta birlik ve kararlaşma kongresi olmuştur. Bu temelde 3. Önderliksel doğuş çizgisinde yeniden inşasını gerçekleştiren partimizin 10. kongresinin tüm halkımıza ve insanlığa kutlu olmasını diliyoruz.

Önder Apo'nun teorik tezleri temelinde insanlığın durumunu, tarihi ve geleceği kapsamlı bir biçimde tartışarak değerlendiren PKK 10. Kongresi, güncel siyasi-askeri durumun değerlendirilmesi ve bu temelde Özgürlük Hareketimizin izlemesi gereken temel politikalar üzerinde de ayrıntılı bir biçimde durmuştur. Küresel sistem adına ABD'nin bölgemiz Ortadoğu'ya yönelik geliştirdiği müdahalenin durumu ile 1. dünya savaşı ardından bölgede oluşturulan ulus-devlet statükosunun yaşadığı çözümsüzlüğü

değerlendiren kongremiz, PKK öncülüğünde halkımızın yürüttüğü özgürlük ve demokrasi mücadelesini ve bu temelde geliştirdiği demokratik konfederalizm projesini bölgede varlık ve gelişme gösteren 3. politik güç, Ortadoğu'da yaşanan toplumsal sorunları halklar yararına çözüme gücünde olan tek doğru çizgi olarak tanımlamıştır. Birbiriyle şiddetli mücadele halinde olan bu üç siyasi çizgiden ilk ikisi ciddi bir zorlanmayı yaşarken, gelişip güçlenenin partimiz öncülüğündeki demokratikleşme, sorunlara demokratik çözüm üretme ve demokratik Ortadoğu konfederalizmi çizgisi olduğunu tespit etmiştir.

Dünyada yaşanan kaos sürecinin bölgemiz Ortadoğu'da yol açtığı çelişki ve çatışma durumunu tüm ayrıntılarıyla değerlendiren parti 10. kongremiz, bu durumun Kürdistan özgürlük ve demokrasi mücadelesinin gelişim düzeyi ile birleşmesini halkımızın inkar ve imha sistemini aşarak özgür bir gelecek yaratması açısından en büyük bir fırsat ve şans olarak ele almıştır. Bu temelde oluşan siyasi ve askeri durumu, özgürlük ve demokrasi mücadelesini geliştirmemiz açısından halkımıza ve hareketimize mücadele tarihimizin en büyük imkan ve fırsatını sunan bir dönem olarak değerlendirmiştir. Bununla birlikte özellikle 2007 yılında oluşan ve ilk iki siyasi çizginin, yani ABD, Türkiye ve İran'ın ittifakına dayanan

parti hareketimize yönelik imha ve tasfiye konseptini ve bu temelde başta Önder Apo'ya dönük fiziki ve psikolojik işkenceyi arttırmaya dayanan imha süreci ile gerillaya ve halkımıza yönelik ideolojik, psikolojik, askeri, siyasi ve ekonomik bütün alanlardaki topyekün saldırıyı halkımızın ve hareketimizin geleceği açısından ciddi bir tehdit ve tehlike olarak görmüştür.

Özgürlük ve demokrasi mücadelemizin yürütülmesi açısından var olan büyük imkan ve fırsatlarla söz konusu ciddi tehdit ve tehlikeleri birlikte değerlendiren kongremiz, halkımızın özgür geleceği açısından soykırım tehdidi olan mevcut tehlikeyi bertaraf edebilmek, yani imha amaçlı saldırıları boşa çıkartabilmek ve mevcut fırsat ve imkanları güçlü bir biçimde değerlendirebilmek için ideolojik, örgütsel ve pratik çalışmaları ve mücadeleyi tüm alanlarda güçlü bir biçimde geliştirmek gerektiğini tespit etmiştir. Bu temelde Ede Bese hamlesinin ikinci aşamasını serhıldanda ve gerillada orta yoğunluklu bir direniş mücadelesi olarak geliştirmeyi gerekli görmüştür. Zengin, çok yönlü ve yaratıcı eylem biçimleriyle yürütülmesi gereken bu sürecin kesin başarısı için gerillaya ve başta gençlik ve kadınlar olmak üzere tüm halkımıza direniş görevlerine sahip çıkma ve özgürlük mücadelemizi yükseltme çağrısı yapmıştır.

Gerillanın Gabar, Oramar ve Zap

direnişleriyle halkımızın 8 Mart ve Newroz serhıldanları karşısında imha planlarının başarısız kaldığını gören inkar ve imhacı Türkiye yönetiminin 'Kürdü Kürde kırdırtmak' anlamına gelen Kürt'ler arası iç çatışmayı geliştirmek amacıyla Irak ve Güney Kürdistan yönetimleriyle geliştirmeye çalıştığı ilişki ve ittifak durumunu değerlendiren 10. kongremiz, bu durumu bir düşman oyunu ve ciddi bir tehlike olarak görüp, buna karşı ilgili tüm güçleri ve Kürt ulusal kamuoyunu uarmayı bir kez daha önemli bir görev bilmıştır. PKK'nin Kürtler arası çatışmayı geliştiren taraf olmayacağını bir kere daha tespit edip, bu gerçeğin halkımıza duyurulmasını ve irili-ufaklı tüm Kürt örgütlerinin de politik tutumlarını netleştirip kamuoyuna açıklamalarını gerekli görmüştür. Dış güçlerin oyunu olan iç çatışma veya parçalı durma yerine, demokratik ulus çizgisinde tüm ulusal güçlerin birleşip birlikte hareket etmelerini içinde bulunduğumuz süreç açısından tek doğru ulusal tutum olarak değerlendirmiş ve bu temelde tüm güçlere bir kez daha ulusal birlik çağrısı yapmayı gerekli görmüştür.

Önder Apo'nun demokratik Ortadoğu konfederalizmi projesini değerlendiren kongremiz, bu temelde Kürt demokrasisinin başta komşu halklar olmak üzere, tüm Ortadoğu halklarının demokratikleşmesi ve birliği temelinde geliştirilmesinin tarihi ve güncel önemine dikkat çekmiştir. Bunu hem dış güçler tarafından geliştirilen ve beslenen her türlü gericiliğin aşılabilmesi için, hem de halkların kardeşliğine dayalı demokratik bir yaşamın yaratılması için gerekli görmüştür. Bu temelde başta komşu halklar olmak üzere tüm Ortadoğu halklarıyla ve demokratik güçleriyle demokratik siyasi ilişki, ittifak, güç birliği ve çatı örgütlenmeleri geliştirmeyi kararlaştırmıştır. Benzer bir yak-

laşım ve tutumu komşu halklardan ve demokratik güçlerden de görmeyi arzu eden kongremiz, tüm bölge halklarını ve demokratik güçlerini hareketimiz ve halkımızla böyle bir demokratik ilişki ve ittifak içinde olmaya çağırmıştır.

Kürdistan Özgürlük Mücadelesiyle Ortadoğu'nun demokratik dönüşümünü insanlığın özgürlük, eşitlik ve demokrasi yürüyüşündeki belirgin yerini değerlendiren 10. kongremiz, küresel emperyalizme ve kapitalist moderniteye karşı demokratik güçlerin dünya çapındaki ilişki ve dayanışmasının büyük önemine vurgu yapmıştır. Hareketimizin ve halkımızın dünya demokratik güçlerinin birliğine verdiği önemi daha da arttırması gerektiğini değerlendirerek, benzer biçimde dünya demokratik güçlerinin de Kürdistan özgürlük mücadelesi ve Kürt halkıyla daha güçlü bir ilişki ve dayanışma içinde olması gerektiğini tespit etmiştir. Bu temelde başta kadınlar, gençler ve emekçiler olmak üzere tüm ezilen ve sömürülenleri dünya demokratik konfederalizmi çizgisinde daha güçlü demokratik ilişki ve örgütsel dayanışma içinde olmaya çağırmıştır.

Kürdistan üzerinde egemenlik sürdüren devlet yönetimlerini, izledikleri inkar ve imha politikasından vazgeçerek Kürt sorununun demokratik çözümünü benimsemelerinin yaşadıkları çıkmaz ve çözümsüzlüğü aşmaları noktasında kendileri açısından da yarar getirecek tek doğru politik tutum olduğu konusunda uarmayı gerekli gören parti 10. kongremiz, aksi halde izledikleri inkar ve imha politikasının kendilerine de zarar vereceğini, söz konusu ülke ve halkların imkanlarını tüketerek ağır acılar yaşamaya devam etmelerine yol açacağını, Kürt toplumunun artık klasik inkar ve imha politikalarıyla ve kök kazıma edebiyatlarıyla yok edilemeyeceğinin

kesinleştiğini vurgulamayı gerekli görmüştür. Bu çerçevede Kürt sorununun varlığı ve çözümsüzlüğünde dış siyasal güçlerin rolünü de değerlendiren kongremiz, bu güçleri Kürdistan üzerindeki soykırımı ortak olmaları, Önder Apo'ya ve Kürt halkına dönük imha saldırılarına destek vermemeleri, eğer iş yapmak istiyorlarsa Kürt sorununun barışçıl-demokratik çözümüne destek veren bir tutum içinde olmaları konusunda uarmayı ve kendisine saldırılmadıkça partimizin hiçbir güçle silahlı çatışma içine girmeme kararında olduğunu kamuoyuna duyurmayı da gerekli görmüştür.

Partimizin 10. kongresi ideolojik, siyasi ve meşru savunma alanlarında pratik-örgütsel çalışmalarımızın durumunu da kapsamlı olarak tartışıp değerlendirmeye tabi tutmuştur. Bu konuda özellikle kadro ve örgütsel öncülükten kaynaklanan yetersizlikleri, dar, geriye çeken, tutucu, bürokratik, liberal, yeterince planlı ve girişken olmayan, memurvari anlayış ve tarzlardan kaynaklanan zayıflıkları mahkum ederek, bunların giderilmesi açısından güçlü bir irade ve iddia ortaya çıkarmıştır. Bu temelde 21. yüzyılın özgür, eşit ve demokratik toplumsal yaşam projesi olan Kürdistan demokratik konfederalizminin inşası için tüm toplumsal kesimler içerisinde seferberlik düzeyinde örgütsel çalışmanın yapılmasını gerekli görmüştür. Temel yerleşim birimlerinde demokratik komün örgütlenmesi esas olmak üzere, şehir ve halk meclislerine dayalı toplumsal örgütlenme modelinin hayata geçirilmesini günümüzün en temel ve ertelenemez bir görevi olarak tespit etmiştir. Özellikle demokratik konfederalizm sisteminde kadın ve gençlik öncülüğüne vurgu yapmış, bu temelde demokratik komünalizm çizgisinde kadın ve gençlik kesimlerinin en geniş örgütlülüğü ya-

ratılarak öncülük görevinin başarıyla yerine getirilmesi gerektiğini belirlemiştir. Bu temelde başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm emekçi halk kesimlerini, kendilerini örgütleyerek, insanlığın en özgürlükçü ve eşitlikçi toplumsal yaşam projesi olan demokratik konfederalizm sisteminin inşasına aktif olarak katılmaya çağırmıştır.

Tüm bu görevlerin başarılmasının ancak Önderlik çizgisinde ve kahraman şehitlerimizin izinde güçlü bir partileşmeyle sağlanabileceğini değerlendiren kongremiz, tıpkı 3. ve 5. parti kongrelerimiz gibi, kapsamlı eleştiri-özeleştiri platformu oluşturarak tüm kadro yapımızın Önderlik çizgisinde en güçlü netleşme, karşılaşma ve birliğini ortaya çıkarmıştır. Her türlü tasfiyeci ve ona zemin olan ortayolcu anlayış ve tutumu mahkum ederek, bunlara karşı sınıf ve cins mücadelesine dayalı bir ideolojik ve örgütsel mücadeleyi sürekli geliştirmeyi gerekli görmüştür. Bu temelde tüm kadro ve sempatizan yapısını Önderlik ve şehitler çizgisinde kendilerini

yenileyerek 10. kongremizin yarattığı büyük parti birliğine cesaret ve fedakarlıkla katılmaya çağırmıştır.

Parti 10. kongremiz, kendini Önder APO'ya özgürlük kongresi olarak tanımlamıştır. Bu temelde insanlık tarihinin en büyük özgürlük duruşlarından biri olan İmralı direnişini bağlılık ve saygıyla selamlarken, onuncu yılını tamamlamaya doğru giden İmralı işkence sistemini tümünden reddetmeyi ve sona erdirmeyi en temel görevi olarak belirlemiştir. Aynı zamanda Kürt halkının ve Kürdistan'ın özgürlüğü de demek olan Önder Apo'yu özgür yaşam ortamına kavuşturma görevini içinde bulunduğumuz süreçte başarmayı hareket ve halk olarak bir onur ve namus tutumu olarak görmüştür. Bu hedefin başarısı için Önder Apo'yu yaşa ve yaşat kampanyası olan Ede Bese hamlesi kapsamında her türlü meşru demokratik eylemliliğin geliştirilmesini kararlaştırmıştır.

Bu temelde partimiz, başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm emekçi halkımızı, tüm parti ve gerilla yapımı-

zı, tüm demokratik güçleri ve dostlarımızı, günümüz insanlığının anında kapkara bir leke olarak duran İmralı işkence sistemini yok ederek Önder Apo'yu özgürlüğüne kavuşturma ve Kürt sorununun demokratik çözümünü sağlama görevini başarmak üzere görev ve sorumluluklarına kuvvetle sahip çıkmaya ve özgürlük mücadelemizi yükseltmeye çağırılmaktadır.

10. Kongre Gerçeğinde Partileşelim, Önder Apo'yu ve Kürdistan'ı Özgürleştirelim!

Demokratik Konfederalizmi İnşa Edelim, Özgür- Demokratik Yaşamı Yaratalım!

Yaşasın Özgürlük ve Demokrasi Mücadelemiz!

Yaşasın Önderlik ve Şehitler Çizgisinde Gerçekleşen PKK 10. Kongre Gerçeği!

**Yaşasın Partimiz PKK!
Biji Serok APO!**

**9 Eylül 2008
PKK PARTİ MECLİSİ**

gençlik çağı

Analiz

Tavga Emek

O'nu görmeden önceki solgun ruh halimden kurtulmuş olarak ayrılıyorum yanından. Yok, aslında böyle söylemek doğru değil. Ben hep Evin'le olacağım

O'nu dinlemek istediğimi ifade ediyorum. Nedenini sorduğunda ise; O'nun Ortadoğu'da yaşayan bir Kürt, ayrıca bir genç olması ve en önemlisi kadın olmasının yanı sıra, içinde bulunduğu kategorilerin ağırlığına ve kendisine verilen rollere hayıflanır vaziyette çevresini izlediği için dinlemek, bununda ötesinde anlamak istediğimi söylüyorum. Ona giydirilen kostümleri her an üzerinden çekip atmaya hazır bir hali olduğunu da eklemeyen geçemiyorum. Cevabından hoşlanır gibi fakat yine de, mutsuz bir gülümseyiş ile karşılık veriyor. Ondandır hiç talep edilmeyen bir teklifte bulunmam sebebiyle biraz afallasa da teklifimi içtenlikle kabul ediyor.

Onay almanın rahatlığıyla ismini öğrenmek istiyorum. "Evin"... diyor. Kısa bir sessizlikten sonra devam ediyor:

"Benim adıma en fazla kirletilen, bununla da kalmayıp benden mümkün merete esirgenen sevgiyi, bana isim olarak bırakmışlar. Ola ki, sadece bununla yetinirim diye düşünmüşler." Şeklinde açıklama yapıyor. Evin düşüncelerini anlatma hazır bir hale getirmeye çalışırken, ben de sözümde duruyorum ve dinlemeye koyuluyorum. Sahneden çekiliyorum.

Evin, o tane tane konuşma tarzı ve dinlendirici ses tonuyla anlatmaya başlıyor: "Beni, yaşamımın dönüm noktaları bu

raya kadar getirdi. Bu nedenle, ömrümün çeyreğine kadarki zaman dilimlerinde, kendimle yüz yüze geldiğim dönüm noktalarını anlatmaya çalışacağım. İnsanların yaşamında öyle anlar vardır ki, kendilerine hiç bu kadar yakın olmamışlardır. Ben de kendimi hep böylesi anlar içinde tanımlamışım.

Herkeste yaşandığı gibi başlangıcı, çocukluğumun zorla sona erdirilmek istendiği sancılı yıllarda yapmıştım. Çevremdekiler benim artık kendinden bihaber olmanın olgunluğuyla yaşamam gerektiğinde ısrar ediyor, ben ise o grimsi gerçekler içerisinde ancak kendime yabancılaşarak yaşayabiliyordum. Toplum dilinde, olgunluk ile içindeki sese yabancılaşma eş değerdi. Daha ne olup bittiğini anlamaya çalışırken ilk sahte kostümün içine almışlardı beni. Kendimi görebilmem niyetiyle yüzüme kör bir ayna tutmayı da ihmal etmiyorlardı. Hani

yıllar yılı kendimizi görmeye çalışarak karşısında dikildiğimiz, ancak baktıkça benliğimizin gölgesinde istiflenmiş, zamanla enkaz yığına dönmekten kurtulamayan bir ömür dışında hiç bir şey göremediğimiz aynalar vardır. İnsanı hayat körü yapar! Tüm zamanı ölüm sonrasına göre kurgulayan toplumumuzda barınabilmenin hayati kurallarından birisi de bu kör aynalardaki yansımaları yaşamın doğrularımı gibi kabul görmektir. Yüzüme tutulan aynalara baktıkça gözlerimde, dirilen bir moloz yığına dönüşecekmiş gibi hissediyordum kendimi. Hissettiklerimden çocuksu bir korkuya kapılıyordum. Oysa benim değil de, ailenin gidişatı kötüydü bence.

Onlar kendilerine benimle meşgul edilmiş bir yaşam seçmişlerdi adeta. Sırf ben günah işlemeyeyim diye benim üzerimde bin bir günah ile yıkanıyor, her yıkanmada biraz daha paslanıyorlardı.

Ev ile okul arası sokaklar dışında hiçbir yeri tanımayan bir kız çocuğunun yapabileceği tek eylemi yapıyordum kendi lisanımda. Kılıfsız çılgınlıklar atarak riyakârlığa dur diyebiliyordum. Bileklerimde yalnızca okula kadar uzayabilen zincirler vardı. Doğrusunu istersen, o beton yığından oluşan okulum kendimi mutlu hissettiğim tek dergâh olmuştu. Çünkü evde konuşmak haddim olmadığı gibi, tüm benliğim gözaltındaydı. Haddini bilmiş modlarında, susuyordum.

Dünyayı uzayda bir gezegen gibi değil de, her saniyeye işlemiş aralıksız bir yarışma programı gibi canlandırıyordum kafamda. Kazanmak için ömrü boyunca bir aynanın karşısında kılıktan kılığa girerek didinen kadınlar yarışmacı, erkekler ise birbirine fikir tüccarlığı yapan jüri üyeleri oluyordu. Kafamda canlanan dünyanın ufku, evimizin penceresinden görünen caddeler kadar gürlütlü ve bir o kadar da dardı. Bir türlü kurallarına göre oynayamadığım bu oyunun pençelerinden ancak okul saatlerinde

uzaklaşabiliyor, aynı zamanda kendimi güvende hissediyordum. Bu yüzden olsa gerek, tatil günlerinden hala nefret ederim. Evde geçirdiğim koskoca iki günü, boşa harcanan vakit, hatta ömrümden düşülmesi gereken günler olarak hesaplıyordum. Ev, hapishanenin bana ayrılan hücresi, okul ise havalandırma yeriydi benim için. Hapishanenin dekoru kuşkusuz benim kadın olmamla tamamlanıyordu.

İtiraf etmeliyim ki, derslerimdeki üstün başarıların da çok akıllı olmamla hiç alakası yoktu. Başarımı, temsil ettiğim rollerden kaçış yeri olarak okula sığınmaya borçluydum. Kaçış yerim giderek öğrenme merakına doğru devinim gösterdi. Tahmin ettiğim gibi, öğrenme merakının başlarına açacağı tehlikeyi sezmede geç kalmayan sevgili ailem okuluma son verdi. Kadına yükledikleri olanca olumsuz sıfat bir yana, bilinçli kadının gücü göz ardı edemeyecekleri bir gerçektir. Göz ardı edilemeyenler, nasıl olsa benim istismar edilen geleceğimle dengeleniyordu. Bu sistem kadına her şeyi yarım yamalak öğreterek ayakta duruyordu.

Onların diliyle söyleyecek olursak; “kadının bilgisi her zaman kıt olmalı ki başkalarına muhtaç olsun!”

Kadın ancak, kendi gücüyle beslediği egemen zihniyetin olanaklarından dilenerek faydalanabilmeliydi. Kısacası benim için daha fazla bilgi, ailenin çöküşüyle aynı anlamı taşımaktaydı. Oysa yarı bilgili, kendi örtüleri altında boğulan, yine gücünü işletemeyen kadınlardan oluşmuş bir toplumun; cüzamlı hastalar gibi yavaş yavaş çürüdüğünü görmemeleri büyük talihsizliktir. Neyse ki beni okuldan alkoymalarını sineye çekebildim, yalnız bu kadar çıplak bir gerçekliği görmemelerini hayra yoracak bir kılıf bulamadım bir türlü.

Beynimdeki soru işaretleri rakip cephe misali benimle birlikte büyüyorlardı. Çocukluğumun o sancılı geçiş aşamalarını hemen hemen tamamladım sayılır. Artık bu ailenin genç

kızıyordum. Toplumsal ahlaka göre “potansiyel tehlikeydim.” Anlayacağın, çoğalan sorularım, çoğalan bir çaresizliğe dönüşüyordu. Biriktirdiğim düşler bu daracık evin paslı duvarlarına çarpıyor ardından yine beynimin karanlık kulvarlarına sığışıyorlardı.

Şimdi sıra benim için çoktan hazırlanmış olan kefeni giymeye gelmişti. Bu toplumda genç kızların hiç yaşamadığını, daha doğrusu yaşatılmadığını ayırımsıyordum. Daha gençlik mevsiminin rengine dokunmadan bedenine kefen giydiriliyor ve ömrünün sonuna kadar tasdikli bir kölelikle ödüllendiriliyorsun. Bu coğrafyada, bir kadının gençlik çağı korkutucu üstelik bir an önce uzaklaşılması gereken felç edici kâbus gibi görülüyor. Adeta tüm yasaklar kadının gençlik dönemini tarihten silmek üzerine kurulmuş. Yine günahlar bu dönemi mühürlemek için varlığını koruyor.

Anlaşılabileceği gibi Evin yorulmaya başladı. Yanlış algılanmasın! Konuşmaktan değil. Anlattıklarını tekrar tekrar yaşıyormuşçasına duyumsamaktan yoruldu. Ben de fazla üstelemek istemiyordum. Kayıtsızca bu haritada yapabileceğim en sıcak sohbet olduğunu iddia edebilirim. Evin’in anlattıklarını, içinde çoktan unuttuğumu sandığım o uzak odalardan yükselen sesi dinler gibi dinledim. Onun anlattıklarını arkamda bıraktığım badireli yolları yeniden yürüyormuşçasına, usulca dinledim.

Evin’in duygularında ve yaşam duruşunda genç kadının dip diri ama kozasına kapatılmış bir şekilde de olsa varlığını sürdürmesi, kadının gençlik çağını anımsatan bir emareye dahi tahammülü olmayanlar karşısında en güzel cevap oluyor. Bunu görmek duygu dağırıcığının en karanlık yerine kadar işleyen farklı bir canlılık katıyor bana. O’nu görmeden önceki solgun ruh halimden kurtulmuş olarak ayrılıyorum yanından. Yok, aslında böyle söylemek doğru değil. Ben hep Evin’le olacağım. Sadece fiziki olarak ayrılıyorum Evin’den.

unutmak ihanettir

Yorum

**Ali Haydar
Kaytan**

Tarif etmekte zorlandıkları acılarla yüklü anılarını anlatmaya başlamadan önce, hemen hepsinin ağzından aynı cümle dökülüyordu: “Allah o günleri bir daha düşmanımıza dahi göstermesin!” Yaşadıkları ve tanığı oldukları çılgınlıkların tarif edilemezliğini bu temenni cümlesiyle özetliyorlardı. Kendi insanına ve kendine yapılanı düşmanı için bile istememek, yapılanların akla sığmaz boyutlarını tanımlamak açısından çok çarpıcı bir ölçüydü. Düşmanın başına her türlü kötülüğün yağması dilenir. Düşman çoğunlukla yok olması istenen bir varlıktır. Kötülük dilemenin uç noktası bu yok olmadır. Bu anlamda dilenen kötülüğün de belli bir sınırı, bir ölçüsü vardır. Oysa onların görüp yaşadıkları tüm sınırlar ve ölçülerin ötesindeydi. Uç, sınırın en uzak noktası sayılır. Buna rağmen uçta seyretmek yine de belli bir sınırdadır. Onların yaşadıkları ise uç bile değildi; insanın hayal sınırlarının ötesine taşıyordu. En azından onlar açısından durum buydu.

İnsanların yakarıp bir daha gerçekleşmemesi temennisinde buldukları günler Dersim katliamının görülmemiş bir vahşetle dolu geçen günleriydi. Onlar uzak sayılmayan bir geçmişte, hatta geçmiş bile sayılmayacak bir zamanda yaşanmış ve tanımlamakta zorlandıkları bir kıyımın canlı tanıkları olarak konuşuyorlardı. Korkunç kıyımdan bir rastlantı eseri kurtulmuşlar, esir düşüp təcir edilerek mecburî iskâna tabi tutulmuşlardı. Aradan yıllar geçtikten

sonra kendi topraklarına dönmelerine izin verilmiş, onlar da yeniden Dersim’e dönmüşlerdi. Başlangıçta kendi köylerine yerleşmeleri mümkün olmamıştı. Çünkü kendi köylerinin bulunduğu alan hala ‘yasak mıntika’ydı. Ama yine de Dersim’de olmaları önemliydi. Döndüklerinde birkaç yıl başka köylere sığınıp yaşamışlar, en sonunda kendi köylerine kavuşmuşlardı. Sahip oldukları hiçbir şey yoktu. Yaşamı yeni baştan kuruyorlardı. Geri dönüş sonrasında yaşadıkları zorluklar onlar için önemsizdi. Önemli olan atalarının ruhunun bulunduğu inandıkları topraklara geri dönmüş olmalarıydı. Artık yine kendi kutsal topraklarındaydılar.

Dersim’e giren Türk ordusu 1937 yılında ve 1938 yılının son çeyreğine kadar ele geçirdiği her insanı istisnasız katletmişti. İsyancı olarak adlandırılan tüm aşiretlere karşı izlenen yaklaşım buydu. Beşikteki bebelerden ölüm döşegindeki yaşlılara kadar herkesi aynı akıbet bekliyordu: Ölüm. Toptan imha edilmek istenen aşiretlerin hiçbir üyesi TC vatandaşı değildi; sorduklarında askerlere gösterebilecekleri bir TC kimlik kartı taşımıyorlardı. İnanç bakımından İslamiyet’le görünür bağları da yoktu. Köyleri camisizdi, namaz kılıp oruç tutmuyorlardı. Bunlar katledilmelerini kolaylaştıran etkenlerdi. Avrupa’nın silahlı çapulcuları da ilk ayak bastıkları Amerika’da benzer bir durumla karşılaşmışlardı. Buranın yerli halklarının Hıristiyan Avrupalıyla hiçbir ilgileri bu-

zor ulaştığı için
mermiden tasarruf
yapılıyor, bu yüzden
süngülemeye
başvuruluyor,
defalarca inip kalkan
süngü darbeleriyle
sonuca gidilmeye
çalışılıyordu

lunmuyordu. Eski ve Yeni Ahit kendilerinden hiç söz etmiyordu, öyleyse Tanrı'nın yarattıkları olamazlardı. Bu nedenle temizlenmeleri çok kolay olmuştu. Türk askeri de karşılaştığı bu 'vahşileri' yok ederken aslında bu Avrupalı hemcinsleriyle aynı ruh halini yaşıyordu. Hatta bu dinsiz vahşileri öldürmeyi, tarihin dışında kalmış bu barbar toplulukları ortadan kaldırmayı sevap kazanmak ve medeniyet getirmek olarak görüyordu.

Dersim katliamının en belirgin özelliklerinden biri de eli silahlı direnişçilerden çok azının çarpışmalarda yaşamını yitirmesiydi. Doğayla yüksek bir uyum içinde yaşayan bu insanlar coğrafyayı mükemmel değerlendirmişler, kendilerini korumayı başarabilmişlerdi. Her biri birer suikastçı ya da bir keskin nişancı gibi savaşmış, işgal güçlerine ciddi kayıplar vermişti. Bu konuda ilginç bir olaydan söz ediliyordu. Kendilerine ateş açılan bir noktanın üzerine yüklenen Türk askeri birliği, noktayı ele geçirip yerdeki boş kovanları saydığına, atılan tek bir merminin bile boşa gitmediğini fark etmişti. Kullanılan mermi sayısı kadar ölüleri vardı. Üstelik kendilerine ateş eden kalabalık bir grup değil, tek başına direnen bir aşiret savaşçısıydı. Dersim'de katledilen insanların yüzde doksan dokuzu masum sivillerdi; kadınlar, yaşlılar ve çocuklardı. Halkın kendisi bunları esir diye tanımlıyordu. Esirler her yerde boyunları ve elleri birbirine bağlı bir biçimde topluca kurşuna dizilmişlerdi. Kurşunlanıp yere yığılan insanlar bu kez askerler tarafından defalarca süngülenmişlerdi. Süngüleme cesetlerin yakılmadığı yerler için geçerliydi. Birçok yerde vurulanların üzerlerine benzin dö-

külüp yakıldıkları söyleniyordu.

Tek bir kelime Türkçe bile bilmeyen Dersimlilerin konuşmalarında kullandıkları bazı Türkçe kelimeler vardı: 'Ağır makineli', 'sürgün', 'otuz sekiz', 'kırmı' gibi. Esirler hemen her yerde benzer biçimde toplanıp infaz mangalarının değil ağır makineli tüfeklerin karşısına çıkarılmışlardı. Atış yapıldığında bu tüfekler erken ısınıyordu; onun için de bazen ateşe ara verip silaha su dökerek soğutuyorlar, ardından yine ateşe devam ediyorlardı. Herkes yere yığıldığında bu kez süngüleme başlıyordu. Makineli tüfek atışı kimilerini anında öldüremiyor, düşenler ağır yaralanmış olarak yerde yatıyorlardı. Bunların işini bitirmek için mermi kullanılmıyordu. Zor ulaştığı için mermiden tasarruf yapılıyor, bu yüzden süngülemeye başvuruluyor, defalarca inip kalkan süngü darbeleriyle sonuca gidilmeye çalışılıyordu. Bunların hemen hepsi silahsız ve savunmasız insanlardı. Kurşunlanan insanlar düştüklerinde üst üste yığıldıkları için, en

altta kalan yaralılarından bazıları gece karanlığında cesetlerin altından çıkıp savaşçılara ulaşmaya çalışıyorlardı. Bazıları gerçekten de savaşçılara ulaşıp hayatta kalmayı başarabiliyordu. Cesetlerin altından çıkıp kurtulmuş, vücudu mermi ve süngü izleriyle dolu böylesi birçok insan gördüm.

Çocukken köylülerimiz bir araya geldiklerinde anlattıkları tüyler ürpertici olayları anlamaya çalışırdım. Birçok şeyi kafamda canlandırır, anlatılanlara kendimce bir anlam yüklerdim. En çok anlam veremediğim şey topluca katledilen insanların cesetlerinin üst üste yığılıp üzerine benzin dökülerek yakılmasıydı. Öldürülmüş bir insanı yakıp bir avuç küle çevirmeyi asla kabul edemiyordum. Bunun nedenini daha sonraları anladım. Ortada akıl almaz bir insanlık suçu vardı. Hamile kadınların karınlarını deşerek gün yüzü görmemiş bebeleri süngülerin ucunda sallandırmanın, kundaktaki yavrularımızı öldürmenin, ayakta bile duramayan ak saçlı nenelerimi-

zi ve aksakallı dedelerimizi kurşuna dizmenin devlete karşı isyana kalkışmakla izah edilir bir yanı olmazdı. Bu hiçbir kitaba sığmayan, hiçbir gerekçeye dayandırılmayacak vahşi bir kırım ve kıyımdı. Ortada dünyanın fazlaca haberdar olmadığı, dikkatlerden uzakta işlenmiş affedilmez bir insanlık suçu vardı. Ağır ve onarılamaz suçlar işleyenler geride yargılanmalarını gerektirecek bir ipucu bırakmamaya çalışırlardı. Dersim’de yapılan şey de işte buydu. Caniler katliamın tüm izlerini silmeye çalışmışlardı. Tüm izleri silmek için çaba harcamanın bir diğer nedeni de ‘hatırlama’ denilen insan yetisini harekete geçirerek geçmişe dönüp bakmasını sağlayacak her şeyi ortadan kaldırmaktı. Ortada geçmişini hatırlatacak dikili bir mezar taşı bile olmamalıydı. Mezarlıklar toplum ve geleneğin çok önemli bir parçası olarak toplumu bir arada tutan önemli bir olguydu. Geride bir mezarlık bile bırakmamak, ‘hatırlamak yasaktır’ uyarısına göre hareket eden soykırımcılar için bu nedenle ciddi bir anlam ifade ediyordu.

Dersim’e giren ordu birlikleri ilkin köyleri, evleri ve ekili tarlaları ateşe vermişler, bütün hayvanlarına el koymuşlardı. Kendi deyişleriyle taş üstünde taş, gövde üstünde baş bırakmamakta kararlıydılar. İsyancı denilen aşiretler toptan dağa çekilmişlerdi. Savaşçılar açısından belki fazla sorun yoktu. Ama silahsız yaşlılar, kadınlar ve çocuklar zulmün ağırlığını en fazla yaşayan kesimleriydi. Onlar ağırlıklı olarak askere görünmemek, bunun için de saklanmak zorundaydılar. Ne yazık ki kucaktaki çocuklar uyarıdan hiç anlamıyorlar, en büyük tehlike anında ağlayarak kendi cellâtlarından saklananların yerlerini deşifre etme riski taşıyorlardı. Nitekim askerlerin çok yakında olduğu sırada bir bebek ağladığında bütün gözler hemen anneye çevriliyordu. O anda onlarca insanın hayatının kendisine bağlı olduğunu iyi bilen anne, memesini çocuğun ağzına koyup gövdesiyle üstüne bastırıyor ve çocuğunu sessizce öldürüyordu. Bunlar çocukları uyutan bir masalın dramatik ayrıntıları değil, anlatılan ve tanıkları hala yaşayan hayatın dayanılmaz gerçekle-

riydi. Bir anne çocuğu hayatta kalсын diye gözünü kırpmadan ölümüne gidebilir; ancak bir anne gözünü kırpmadan emzirdiği çocuğunu öldüremez. Burada olduğu gibi evlat sevgisinin anıtlaşmış sembolü olan bir anneyi daha konuşmasını bile öğrenememiş kendi öz çocuğunu öldürmek zorunda bırakmaktan daha ölçsüz bir zulüm düşünülebilir mi?

1970’lerin başında Ankara’da bir film görmüştüm. Adı İrlandalı Kız’dı. 12 Mart darbesinin karanlık günlerinde gerçekten de görülmeye değer bir film. İrlanda halkının İngiliz sömürgecilerine karşı direnişini anlatıyordu. Filmde birçok kritik sahnede ortaya çıkan kambur, yüzü çarpılmış, ayağı sakat, ağzından durmadan salyalar akan, konuşmasını bile beceremeyen ve izleyenleri ürküten bir tip vardı. Eve döndüğümde soran arkadaşlara sinemaya gittiğimi belirtmişim. İzlediğim filmin adını söylediğimde bir tartışma başladı. Önder APO filmde dikkatimi en çok çeken sahnenin hangisi olduğunu sormuştu. Kendisi filmi benden önce izlemişti. Ben de İngiliz subayıyla ilişkileri olan bir kadın öğretmenin İrlandalı kadınlar tarafından saçlarının kesildiği sahne olduğunu söylemişim. Film değerlendirdi. Filmin en etkileyici bölümlerinin sakat adamın görüldüğü sahneler olduğunu belirtti. Filmde verilmek istenen mesaj aslında bu sakat tipin kendisinde gizliydi. Filmdeki sakat adam gerçekte her bakımdan yabancı egemenlik altında şekillenen sömürge insanını anlatıyordu. Sömürge insanı bedensel ve ruhsal olarak parçalanıp sakatlanmış bir insandı. Önder APO’nun o zamanki bu belirlemesini hiç unutmadım.

düş, güneş altında bir üzüm tanesi olarak kaldıkça

dağlara akın durmayacaktır

Yorum

Kasım Engin

Son zamanlarda gerillaya katılımların durdurulması ya da nasıl engellenirine dönük çok tartışma yürütülüyor. Zihniyet değişmedikçe daha çokta tartışılacak.

Öncelikle bir soruya doğru cevap vermedikçe katılımların durdurulması ya da önünün alınması mümkün olamaz.

O soruda şudur; niçin bu kadar adaletsizlik, ayrımcılık, inkâr ve imha?

İnsanoğlu güzel bir yarattıktır. Aslında tüm yarattıkların güzel yönleri vardır. O da kendilerini savunma içgüdüleridir.

Tabiatı izleyen ve gözlemleyen biri bilir ki bir yerde baskı ve zulüm varsa orada bir karşı duruş yaşanır. En pasif biçimde de olsa bu böyledir.

Örneğin bir kadın için; Siz kadının ya da kızın boyun eğmesine aldırmayın. O yanıltıcıdır. Bir kadın ses çıkarmaz ama onu siz böyle onursuzca alıp kullanmaya kalktığımızda o size kendi duygularını size sunmayacak o sadece size cinselliğini sunacaktır. Bu da size her gün her gün bir zindan olacaktır. Ne kadar gülümsemeyen kadın vardır? Ne kadar çok çocuk yaparak erkeğin başını belaya sokan kadın vardır? Ve ne kadar kadın vardır erkeğin sevmediklerini yapan? Daha fazlasını da söyleye biliriz. Ancak bunların hepsi intikam eylemleridir. Unutmayın...

Aynı küçük bir çocuğa yapılan hakaret ardından çocuğun büyüğüne karşı dilini çıkarması gibi, altına bırakarak intikam alması gibi...

Evet, bir kadın boyun eğmeye asla ta-

hammül edemez, etmez de. O sadece boyun eğmiş gibi yapar.

Bir kediye bakın. Siz onu hafiften incitmeye başladığınızda orada bir karşı koyuşu göreceksiniz. Orada bir tırmıklamayı kısa zaman içerisinde acısını yaşayarak deneyim edineceksiniz.

Ha diyeceksiniz o kadar zulmü karşı ses çıkarmayan insan var. Bende derim siz öyle sanın.

Siz insanların ses çıkarmamasına aldırmayın. O sessizlik çaresizlikten ileri geliyor. Eğer herkesin göreceği bir isyanı yapmak istiyorsan ya müthiş bir iraden olacak ya da yine güçlü irade gerekli olsa da asıl olan isyanını patlatacağın zeminin olmasıdır. Yani senin gidip, var olan baskıya karşı duruş gösterebileceğin zeminlerin, yerlerinin alternatif olarak olması gerekiyor. Bu alternatifler olmazsa o zaman sessizlik olabilir. Boyun eğmişlikleri, hakaretleri, küfürleri, el öpmeleri, diz çökmeleri görebilirsiniz. Ama yine unutmayın. Bunların hepsi yine yanıltıcıdır.

Biz tarihte kimi köle isyanını biliyoruz. Ve yer yer kölelerin aletleri yakıp yıktıklarını da bir yerlerde duyduk. Ve en son sanayi devrimi sürecinde işçilerin nasıl makineleri yakıp yık tıkların da bir yerlerde okuduk. Ve bunlara char-tist denildiğini de okullarda öğrettiler. Ama bugün biliyoruz ki hepsi ses çıkaramamanın bir intikamı olarak araçlardan, makinelerden alınan bir intikam biçimidir. Garibinize gidebilir ancak bu bir intikam türüdür.

Çok başka bir örnek vermek istiyoy-

bana deseler ki
PKK'nin en güzel
özellği nedir
ben derim ki tüm
zulüm ve baskılara
karşı alternatif
olarak kendisini
herkese
sunmasıdır

CIWANÊN AZAD

rum. Bugün güney Kürdistan da çok sayıda genç kız intihar eylemlerinde bulunuyor. Ya yakıyorlar kendilerini ya bir şekilde canlarına kıyıyorlar. Ama unutmayın bir intikam alma biçimidir.

Bunların hepsi erkeğin mezalime uğrayan bir kadın yapar. İntikam alır. Kimse intiharları savunmuyor, yakmaları haklı göstermiyor. Ama eğer bir yerde ısrarla kadın adeta bir hayvan gibi piyasada satın alınıp tepe tepe kullanılıyorsa orada kadının bir intiharı değil eğer düzeni değiştirmeye gücü yetmiyorsa onar onar, yüzer yüzer intihar ve kendini yakması ciddi bir devrimci eylemdir.

Elbette en değerli varlık dünya da insan yaşamıdır. Ancak o insan yaşamı cehenneme çevriliyor ise orada yapılması gereken bu cehennemleşmeyi durdurmaktır. Bunun yolu harekete geçmektir. Ve eğer bizim

gibi zalim erkekler kadını fahişe durumuna koyan yaklaşımlarını ısrarla sürdürüyorlarsa orada yapılması gerekenler elbette onurlu bir intikamdır. Kadın intikamı...

Özcesi burada olup biten bir öz savunma refleksidir. Başkan Apo'nun deyimiyle Gül Teorisi'dir. Nasıl ki gülü savunan dikenleri varsa insanında baskıya karşı direnci ve isyanı vardır.

Bu sözlerle konuya direkt girmek istiyorum. Şimdi Türk genelkurmaylığı dağlara yani gerillaya katılımları nasıl engellenirine dönük yoğun tartışma içerisinde.

Eğer Türk genelkurmaylığı, Türkiye siyasetçileri ya da herhangi bir özel savaş kurumu gerillaya katılımları durdurmak istiyorsa öncelikli olarak yukarıda dile getirilen sorunları çözmesi gerekiyor. Aksi takdirde katılımlar engellenemez.

Bana deseler ki PKK'nin en güzel özelliği nedir ben derim ki tüm zulüm ve baskılara karşı alternatif olarak kendisini herkese sunmasıdır. Ve en azında tüm hınçlarını, kinini ve intikamını istediğin bir şekilde dile getirebileceğin bir mekân yaratmasıdır.

Doyasıya bağırarak öyle kolay bir şey değildir. Sevmediğin bir erkeğe verildiğinde doyasıya ananın babanın karşısına dikilip "bunu istemiyorumuuuuuum" demek her yiğidin yapacağı iş değildir. Ancak dağlarda sizin o bildiğiniz en fakir ve fukara insanlar öyle "istemiyorumuuuuuum" diyorlar ki buna hayret etmeden geçemezsiniz. Yine bir polis size hakaret mi etmiş, size tokat mı atmış. Siz orada sessinizi çıkaramazsınız. Ama dağlarda en sunurlu küfürleri bu it sürüsüne hem de istediğiniz bir şekilde savurabilirsiniz.

Dağlarda haykırmalara sansür yoktur. Çünkü dağlar haykırmaların mekânlarıdır.

Daha sayabilirim. Size bir patron adaletsiz mi yaklaşmış siz konuşmazsınız. Zaten konuştuğunuzda kapı dışarı işsizler ordusunun bir üyesisiniz demektir. Ama dağlarda bu patron tayfasına da en susturlu küfürleri hem de sansürsüz haykıra bilirsiniz.

Özcesi dağlar her türden baskıya karşı insanın sesini en yüksek ve gür sesle dile getirdiği mekânlardır. Siz, buralarda size tepeden bakılmasına izin vermezsiniz. Aslında cümle yanlış yazıldı. Asıl olan şu olmalıydı. Buralarda insanlar onlara tepeden bakılmaması için geldikleri için kimse kimseye tepeden bakamaz. Bakan olursa faturasını az yoldaşlık edinmeyle karşılık alır. Buralarda düzenin gösterdiği özellikleri taşıyan bireyler çıksa da sizin burada bunu kabul etme diye bir zorunluluğunuz yok. Alternatifleriniz var. Ve burada siz boyun eğmek zorunda değilsiniz. Kaldı ki burada en ayıp şey boyun eğmektir. Ve belki de ge-

rilla da en aşağılanan özellik boyun eğmeciliktir. Sizde bu özelliğin kırıntısını görsünler hiç sevinmeyin ilk özeleştir platformunda sizleri yağcılıkla, boyun eğmecilikle yerden yere vuracaklardır. O toplumda ki sessiz olupta sevimler burada neredeyse yoktur. Burada sevilenler aleni ve dobra dobra görüşlerini söyleyenlerdir. Ve bu hep böyle de kalacaktır. Çünkü dağlara çıkanların ağırlıklı bir bölümü bunun için çıkmıştır.

Genelkurmaylık ve sözde gerillayı katımları engellemek isteyenler yukarıda dile getirilenlere çözüm bulabilecek mi? Sanmıyoruz. Bilakis tersi doğrudur. Bu boyun eğmişliğin, adaletsizliklerin, inkârın, imhanın, yok etmenin, dilsiz bırakılmanın, suyun öbür tarafında bırakılmaların, sessi ve soluğu kesilmiş olmanın nedenleri zaten bu hiyerarşik ve tahakkümcü zihniyettir. Yani genelkurmaylık zihniyettir. İnsanlara tepeden bakan. Değer vermeyen. Ezen. Horlayan. Küçümseyen.

İnanmıyorsanız bu askerlere bir bakın. Bir generallin yürüyüşünde,

konuşmasında rahatsız olmayan bir insan var mı acaba? Konuşurken dahi o insanlıktan uzak soğuk bakışlar dâhil her saniye tecavüz kültürünü yansıtmıyor mu? Samimi olan biri değil ki bir bakışta bunu anlamasın.

Evet dediğimiz gibi bu zihniyet dik bakabilmenin yeri olan dağların oluşmasının bizzat yaratanlarıdır. Eğer bugün gerilla varsa bu zihniyeten kaynaklıdır. Hani var ya o E. Goldmann'ın meşhur sözü "Düş; güneş altında bir üzüm tanesi" olarak kaldıkça dağlara akın durmayacaktır. Niçin düşler insan? Bir şeyler eksik olduğu için düşler, hayal eder. İşte o düş ve hayallerin gerekçeleri var oldukça dağlara gençler akacak ve aktıkça herkese umut olmaya devam edeceklerdir. Özelde de sesi ve soluğu kesilmek isteyenlere oralar her zaman iyi bir sığınma yeri olacaktır.

Eğer bugün binlerce genç ısrarla o kadar zorluklara rağmen kıt kanat imkânlarla dişlerini etlerine takarak direniyorlarsa en temel neden kendi içlerinde ki sese sadık kalarak hür ve gür haykırma imkânları bulduklarındandır.

Ve tekrar söyleyelim düş güzel bir yaşamın ve onurlu bir insan olmanın hayalli olarak kaldıkça Kürdistan dağları herkese ama herkese bu hayalin gerçekleştirileceği bir mekân olarak kalacaktır.

Bazıları devrim sonrası doyusuya dans edecekleri bir devrim mekân isterler. Biz ise devrim sonrası değil başkaldırımızı gerçekleştirdiğimiz andan itibaren deli dolu bir halaya kalkışı isteriz.

Bu ölümsüz ve onurlu halaya katılımın önünü hiçbir güç ama hiçbir güç alamaz. Çünkü dans ve halay çekmek için çok fazla nedenimiz vardır.

İnsanlığı büyütme PKK'nin varlık gerekçesidir

Değerlendirme

Cemil Bayık

PKK Kadrosu Halkın Eleştirisini Ciddiye Almalı

PKK kadrolarında hala devletçi uygarlığın ve özellikle de kapitalist modernitenin ve versiyonu olan reel sosyalist zihniyetin, bunun yarattığı kültür, ahlak ve kişilik ölçülerinin etkili olduğu bir gerçektir. Bu, Önderlik çizgisine girmeyi, bu çizgide yürümeyi, başarılı olmayı engelleyen en temel etkidir. Hızla bunun aşılması gerektiği çok nettir ve 10. kongremizin en önemli kararlarından. 10. kongre ile PKK kadrosunun Önderlik zihniyetinden derinleşmesinin tedbirleri geliştirilmiştir. PKK çözüm demektir ve çözüm yeridir. PKK kadrosu demek çözüm gücü olmak demektir, bunda ısrarlı olmaktır. Kürdistan halkı Önder Apo'ya, PKK'ye, militanlarına her şeyini vermektedir. Bu halk bütün hakaretlere, saldırılara, tutuklama, işkence, katliamlara aç bırakılmaya rağmen ayakta ve tüm imkanlarını sunmaktadır. Halkımız önderlikten, çizgiden, onun militan ölçülerinden, kültür ve ahlakından, kişiliğinden kopanları eleştirip uyarmaktadır. Hatta tavır almaktadır. Birçok alanda “biz sizde eski PKK ruhunu, militanlığını görmüyoruz. Biz eski PKK'lileri istiyoruz” demektedir. Kadronun bundan sonuç çıkarması gerekir. Eğer halk bu eleştiriye, uyarıyı yapıyorsa bizde

Önderlik ruhunu, Kemal Pir, Beritan, Zilan ruhunu göremediği için, bunu görmek istediği için bu eleştiri ve uyarıyı yapmaktadır. Onun için PKK kadrosunun halkın bu eleştiri ve uyarısını ciddiye alması, halkla tersliğini, kopukluğunu gidermesi, duruşuyla, çalışmasıyla, hizmetiyle halkın gönlünü fetihmesi, kendisini affettirmesi gerekiyor. Bu aynı zamanda kongremizin bir kararıdır. Her PKK kadrosunun bu kararın gereklerine göre kendisini düzenlemesi gerekiyor.

Dört Temel Örgütlenme

Önder Apo geliştirdiği sistemin hangi ayaklara dayanması gerektiğini de çok net bir biçimde ortaya koymuştur. Bunun için temel dört örgütlemeye dikkat çekmiştir. Bunlar her yerde siyaset akademilerinin kurulması, kent meclislerinin kurulması, demokratik toplum kongresinin kurumlaşarak çalışması ve yine her yerde kooperatiflerin kurulması şeklindedir. Kadro önderliğin belirttiği bu dört ayağı esas alarak pratikte örgütlemeyi geliştirmesi gerekiyor. Eğer kadro buna öncülük yaparsa, halkı buna çekebilirse sistem örgütlenir ve halklar açısından bir alternatif sistem düzeyine ulaşabilir. Aksi taktirde bir düşünce olarak kalabilir, pratikleşmeyen, pratikte gerçekleşmeyen bir

birçok alanda “biz sizde eski PKK ruhunu, militanlığını görmüyoruz. Biz eski PKK'lileri istiyoruz” demektedir. Kadronun bundan sonuç çıkarması gerekir

düşünce en iyi düşünce olsa da bir değerinin olmadığını bilmesi gerekir. PKK kadrosu 10. kongrenin geliştirdiği eleştiri-özeleştiri, düzeltme bu temelde netleşme, kararlaşımaya dayanarak sistemi hızla örgütlemeye girişmelidir.

Meşru savunma savaşını gerilla ve serhıldan ayaklarını oldukça yaratıcı geliştirmesi zorunludur. Meşru savunma savaşı gerilla ve serhıldan cephesinden yürütülmedikçe ve bunda başarılı sonuçlar ortaya çıkarılmadıkça KCK sisteminin yine sağlıklı örgütlenilemeyeceği bilinmek zorundadır. Önder Apo'nun özgürlüğünün ve Kürt sorununun demokratik özgürlükçü çözümünün de KCK sisteminin geliştirilip etkinleştirilmesi ile bağlantılı olduğunu, her PKK kadrosunun bilmesi, iliklerine kadar yaşaması ve bunun gereklerini bütün bilinci ve yüreğini ortaya koyarak gerçekleştirmesi gerekiyor.

Varolan sistem içinde alternatif sistemi düşünmek, geliştirmek ve bunda başarılı olmak çok da kolay bir iş değil. Öncelikle kişiliğimizde ve toplumda moderniteyi iyi çözümlenmek, bu açıdan çok önemlidir. Eğer varolan sistem içersinde erimek istemiyorsak yine alternatif sistemimizi geliştirmek istiyorsak bunun yolu tamamen genelde devletçi, iktidarcı sistemden özelde de kapitalist moderniteyi esas alan sistemden her yönüyle kopmak, bunu iyi çözümlenmek, kendimizde çözümlenerek toplumda çözümlenmeyi

geliştirmemizle bağlantılıdır. Bu yapılmadan bırakalım hakim sistemin alternatifini geliştirmeyi, eriyip yok olmaktan kendimizi kurtaramayız. Bugün kapitalist sistemin insanlık için artık bir felaket olduğu giderek daha çok tartışılmaktadır. Bugün post modernistlerde modernizmi tartışıyor ve eleştiriyorlar. Çünkü kapitalist sistemin iflas ettiğini görüyor ve bunun için eleştiriyorlar. Bununla bir çıkış yolu bulmaya çalışıyorlar. Ama çözüm noktasında fazla bir çözüm geliştiremiyorlar. Sistem bu eleştirilerden de yararlanarak kendini yenileme çabası sürdürüyor. Oysaki Önder Apo ise sadece eleştirmekle yetinmiyor çözüm yollarını da çok net ve güçlü olarak geliştirip ortaya koyuyor. Önderliğin bunlardan farkı özellikle de buradadır.

Kadronun İçine Düştüğü Yanılgı

Birçok kadromuz Önderliğin okuduğu kitapları okuyarak çizgiyi anlayacağını sanıyor, bu yanılgıyı yaşıyor. Dolayısıyla da önderlik çizgisini kavrayamıyor, giremiyor, post-modernistlerin etkisi altında kalıyor ve yanlışlara, sapmalara düşüyor. Önderlik çizgisini, sistemini geliştirirken belki bu post modernistlerden yararlanıyor, başkalarından da yararlanıyor ama sadece yararlanıyor. Bunun iyi anlaşılması gerekir. Kitapları okunarak çizginin, önderliğin kavranamayacağı, ancak önderlik mantığına girilirse çizginin

doğru kavranacağını bilmemiz gerekiyor. Önder Apo'nun savunması tamda bir bilinç patlamasıdır. Kadronun görevi bunu kavramak ve kavratmaktır. Pratikte görevlerini yerine getirmektir. Bu Kürtlerin kazanması ve Ortadoğu'yu giderek tüm insanlığı etkilemesi demek olacaktır. İnsanlığın özgürlük, demokrasi, eşitlik, adalet hayallerini ve bunun gerçekleştirme mücadelesi büyük bir kalkışı yaşamaya itecektir.

Bugün insanlığın temel sorunlarının nedeni olarak neolitikten sapma görülüyor. Devletçi, iktidarcı toplum sisteminin esas alınması olarak tespit ediliyor. Köleci toplum, feodalizmle derinleştirilmiş, kapitalizmle bu daha da derinleştirilerek zirvesine ulaştırılmıştır. Kapitalizm bu açıdan köleliğin en derinleştirilmiş biçimidir. İnsan olmak kölelikten utanç duymayı, buna öfke duymayı gerektirir. İnsanın karakteri hiçbir zaman köleliği kabul edemez. Esas karakteri özgür yaşamadır. Özgürleşme, eğer kölelikten utanç duyulur ve büyük öfke patlaması yaratılırsa gelişebilir, yaşanabilir. Aksi taktirde özgürleşme gelişmez ve yaşanamaz. Özgürleşmeye aşk düzeyinde bağlanmak, tüm yaşamını buna göre düzenlemek, buna hizmet etmeyen her türlü yaşamı reddetmek gerekir. Eğer özgürleşmeye bu düzeyde bağlanılmaz ve gerekleri pratikte yerine getirilmezse özgürlük adına geliştirilecek her hareket özgürlüğü değil köleliği, köleliğin başka bir biçimini geliştirecektir.

Modernite toplumsallığa, insanlığa, insana saldırıdır. Toplumsallığı sağladığı ideolojik ve kültürel kuşatma ile dağıtmaz. Bireyciliği kışkırtma, tanınmaz hale getirmez. İnsanı insan olmaktan uzaklaştırmaz. Bu toplum ve bireyin param parça edilmesidir. Parçalanmış toplum ve bireyde her hangi bir başarının yaşanmayacağı bir gerçektir. Kürdistan'da kapitalizm ve sömürgeci sistem toplumu ve Kürt bireyini param parça etmiştir. Kürt bireyciliği kışkırtılmıştır. Kürt toplumsallığı dağıtıldığı ve Kürt bireyciliği kışkırtıldığı için Kürt toplumu ve insanı tanınmaz hale getirilmiştir. Bu tamamen devletçi sistemin yarattığı bir sonuçtur. Kürt bireyciliği devletçi sistemin en tortu biçimidir, tamamen tanınmaz haldedir. Buna Önder Apo PKK çıkışıyla müdahalede bulunmuştur. Hem de büyük ve tarihi bir müdahaleyi gerçek-

leştirmiştir. Eğer Kürdistan da Kürtlük adına, insanlık adına değerler ortaya çıkarılmışsa, Kürt toplumu ve bireyi yeniden tanımlanmışsa bu tamamen Önder Apo'nun müdahalesiyle gerçekleştirilmiştir.

PKK Kadrolarına Çağrı

İdeolojik ve örgütsel mücadele yoğunlaştırılacaktır. Özellikle de kapitalist moderniteye, onun zihniyetine, ondan kaynaklı kültür, ahlak, yaşam ve kişiliğine karşı mücadele yoğunlaştırılacaktır. Çünkü bu mücadele bu noktada yoğunlaştırılmadıkça komployu, inkar-imha siyasetini boşa çıkarmak mümkün değildir. Yine bütün bu çabalara, emeğe rağmen ortaya çıkarılan değerleri korumak mümkün değildir. PKK insanlığa, insanlığın değerlerine, onun özüne bağlı olan bir harekettir. İnsanlığı özünden uzaklaştıran, koparan,

toplumu düşüren, her türlü anlayışla mücadele etme, insanlığı yaşatma, insanlığı büyütme PKK'nin varlık gerekçesidir. Her PKK kadrosu, PKK'nin hedefini, çizgisini kendisine esas almak zorundadır. Başka türlü PKK'li olunamayacağı anlaşılmalıdır.

Bu vesileyle PKK kadrolarına çağırım olacaktır. Bütün PKK kadroları kongre çizgisini, ruhunu, yarattığı düzeyi, ortaya çıkardığı sonuçları iyi kavramalı ve bu temelde pratikleşmeli ve başarılı olmalıdır. Başarının yolu tamamen buradan geçmektedir. Buna ters tutum ve davranışların kabul görmeyeceği bilinmelidir. Bu anlamda eski aşılmıştır, eski bir daha yaşanmayacaktır. Hiçbir PKK kadrosu kendine göre PKK'liliği yaşamayacaktır. Bütün kadrolar PKK'yi PKK gibi yaşamayı esas alacaktır. Yine çeşitli nedenlerle gevşemiş, geriye düşmüş, hatta bir biçimde kopmuş olanlara da çağırım vardır. 10.kongrenin geliştirdiği kararlardan güç almalı, tekrar özeleştiri vererek kendilerini parti ve halka kabul ettirmeli, parti ile birleşmelidirler. Emeklerine, geçmişlerine, bu tarzda doğru sahiplik yapmalıdırlar. Değerlerle ters, emekleriyle ters düşmüşlerdir, bunu hızla düzeltmeleri gerekir.

Kürdistan Halkına Çağrı

Kürdistan halkına da çağırım olacaktır. Halk hep eski PKK'lileri görmek istiyoruz

diyordu. Bu yönlü eleştiri ve uyarılar yapıyordu. 10. kongre halkımızın bu istemini yerine getirmiştir. Buna uygun davranmayanları, bu eleştiri ve uyarıları ciddiye almayanları, kendilerinde ısrar edenleri ortamının dışına atmalıdır.

Bu, Önderliğe, PKK'ye, yürüttüğü mücadeleye, ortaya çıkardığı değerlere bağlılığın gereğidir. 10. kongremiz Önderliği özgürleştirme ve Kürt sorununu çözmeyi hedeflemiş ve bütün çalışmalarını yürütmüş, bu temelde kararlara gitmiştir. Bütün PKK kadrolarının ve halkımızın bu hedefi gerçekleştirmek için yüreğini, bilincini ortaya koyması, tüm enerjisini harekete geçirmesi gerekiyor. Bu, Önderliğin özgürleştirilmesi Kürt sorununun demokratik çözümü demektir. Önderliğin İmralı sisteminde yaşatılması Kürt halkının bu sistemde yaşatılması demektir.

İmralı işkencesi bir halkın yaşadığı işkence demektir. Bu açıdan artık bu işkenceyi yaşamak istemiyoruz. Buna son vermek istiyoruz. Bunun için de Önderliğin özgürleştirilmesini Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirmek için her şeyimizi ortaya koymamız gerekiyor.

Eğer 10. kongrenin ruhuna, çizgisine, kararlarına doğru, yeterli sahiplik yapılırsa, bu temelde pratik geliştirilirse önümüzdeki hedefin gerçekleşmemesi için her hangi bir neden yoktur.

İnkâr ve İmha Siyasetinden Vazgeçilsin

Bu vesileyle çeşitli güçlere de çağırım olacaktır. İnkâr, imha siyasetinden artık vazgeçmeleri gerekir, yine PKK'siz, Önder Apo'suz Kürt çözümünden vazgeçmeleri gerekir. Önder Apo'nun çözüm için önerdiği makul istemleri kabul edip diyolağa gelmeleri gerekir. Bu makul istemleri başka bir hareketin geliştiremeyeceği de bilinmek zorundadır. Önder Apo'nun geliştirdiği çözüm halkların yararına olan, herkesin yararına olan bir çözümdür. Önder Apo'dan ve PKK'den daha makul bir çözüm gücü ortaya çıkarmak mümkün değildir. Eğer Önder Apo'suz ve PKK'siz Kürt çözümünden, inkâr ve imha siyasetinden vazgeçilmezse bu politikalarda ısrar edilirse PKK ve Kürt halkı buna karşı koyacaktır. Asla boyun eğmeyecektir. Hiç kimse PKK'yi teslim alamayacaktır. Hiç kimse PKK'yi etkisiz kılamayacaktır. Çünkü PKK ve Kürt halkı ya Özgürlük ya Özgürlük dışında bir şeyi kabul etmeyeceğini, gerekirse bunun için her şeyini ortaya koyacağını, tek bir ferdi kalıncaya kadar bu uğurda mücadele edeceğini çok net bir biçimde defalarca ortaya koymuştur. Artık bunun anlaşılması gerekiyor.

10. kongremizin uluslar arası güçlere ve sömürgeci güçlere çağrısı bu temeldedir. PKK ve Kürt halkı herkesten daha çok özgürlüğe susamıştır. Bunun bilinmesi gerekiyor. Eğer Kürt

halkının iradesi kabul edilir, Kürt kimliği tanınır, Kürtlerin kendi kimlikleriyle siyaset yapma özgürlüğü önündeki engeller kaldırılır, dil ve kültürlerini serbestçe geliştirmeleri engellenmez ve bunlar anayasal güvenceye kavuşturulursa PKK'nin hiç kimseye bir kavgası olmayacaktır. PKK ve Kürt halkı her halk gibi kendi kimliğine sahip olmak istiyor, diliyle, kültürüyle yaşamak istiyor, serbestçe örgütlenip kendini ifade etmek ve siyaset yapmak istiyor.

Bu da en doğal hakkıdır. Bu hiç kimseyi parçalamıyor, kimseye zarar vermiyor. Onun için PKK çıkarlarımızı tehlikeye atıyor, bizi parçalıyor gibi aldatmalardan da artık vazgeçmek gerekir. Kürt sorununun demokratik adaletli çözümüne gelmek gerekiyor. Bunun için de Kürt halkının iradesi olan Önder Apo ile diyaloga geçmek, bu sorunu çözmek gerekiyor. Türkiye'nin de Ortadoğu'nun da istikrarı buradan geçiyor. Bu olmadan istikrarın sağlanamayacağı Kürt halkının, onun evlatlarının özgürlük için sonuna kadar direneceğini bilmek gerekiyor.

Ben bu temelde PKK'nin 10. kongresinin halkımıza, PKK militanlarına, demokrasi ve özgürlük mücadelesi veren tüm halklara başarı getireceğine inanıyor ve onları kutluyorum. Önder Apo'ya özgürlük savaşçılarına halkımıza, şehitlerimize olan bağlılığımı yineleyip, saygılarımı sunuyorum.

Yeni Bir Yıl Dönümünde: EKİM DEVRİMİ

Analiz

Cemal Şerik

1917 Ekim devriminin (eski takvime göre 23 Ekim yeni takvime göre 7 Kasım) yeni bir yıl dönümüne daha girmiş buluyoruz. Her yıl dönümünde olduğu gibi, bu yıl ki yıl dönümünde de Ekim devrimine ilişkin değerlendirmeler ve yorumlar yapılacak ve etkinlikler düzenlenecektir. Yapılacak bu etkinliklerde ise, farklı kesimler Ekim devrimini kendi bakış açılarına göre ele alıp değerlendireceklerdir.

Bu değerlendirmeler içerisinde klasik sol, Ekim devrimine bu güne kadar ele aldığı biçimiyle bir yaklaşım gösterecektir. Bundan başka bir yaklaşım göstermeleri de mümkün değildir. Reel sosyalizmin pratiğini eleştirenlerde son tahlil de yine aynı yaklaşımı göstereceklerdir. Zaten bu çevrelerin sınıf mücadelesini, tarihsel ve toplumsal gelişmeleri ele alış mantıkları da farklı bir yaklaşımı geliştirilmelerini olanaksız kılmaktadır. Bunun karşısında ise, egemen güçler ret eden bir tutumun sahibi olacaklardır. Hatta bu tutumlarını; zafer çığlıkları atarak, kendi galibiyetlerinin ilanı olarak ele alan bir yaklaşıma dönüştüreceklerdir. Reel sosyalizmin çözümünü ele alışları ve sonraki süreçte izledikleri politikada böyle bir tutum içerisinde gireceklerini göstermektedir.

20. yüz yıl paradigmasına göre; Ekim devrimini ele alan bu yaklaşım sahipleri ister sahiplenme, ister ret ve karşıt cepelerde yer alma iddiasıyla hareket ettiklerini söyleseler de, özünde ortak bir noktada bir araya gelmekte kurtula-

mamaktadırlar. Önder APO Ekim devrimini ele alıp, reel sosyalizm pratiğini çözümlerken, bu gerçeği çok yalın bir şekilde ifade etmektedir.

Ekim devrimi, insan toplumunun, egemenlikli devletçi toplumla birlikte var olan doğal toplum özelliklerini koruma ve komünal yaşamda ısrar eden mücadelesinin 20. yüz yıldaki bir devamı olma özelliğine sahip toplumsal bir harekettir. Bu harekete öncülük edenler ve bu harekete umut bağlayarak, o mücadelede yer alanlar bu gerçeğe inanarak hareket etmişlerdir. Bu konuda Ekim devriminin öncülerinin ve bu devrimde yer alan halkın samimiyeti hakkında hiçbir kimsenin şüphesi ve kuşkusunu bulunmamaktadır.

Ekim devriminden sonraki yıllarda da sovyet halkının devrimi ve onun kazanımlarını koruma doğrultusunda göstermiş oldukları çaba ve vermiş oldukları mücadelede, bu görüşü doğrulamaktadır. Ekim devriminden sonra yoksul hale getirilmiş olan halkın maddi yaşamı düzeltme ve ekonomik kalkınmayı sağlama doğrultusunda göstermiş oldukları çaba ve özveri tüm dünya insanlığı tarafından takdir edilen bir gerçekliktir. Yine “sosyalist ana yurdun savunulması” uğruna verdikleri mücadelede gösterilen fedakarlıklar ve yaratılan kahramanlıklar herkes tarafından kabul görmektedir.

Ekim devrimi ve ardından sovyet halkının devrim ve kazanımlarını korumak için gösterdikleri bu çaba ve

devlete dönüşen devrimlerin, iktidarla tanışmasıyla karşı olduğu ya da ona karşı mücadele ettiği sistemle bütünleşmesi kaçınılmaz hale gelmektedir

verdikleri mücadele, doğal toplum özelliklerini koruyan ve komünal demokratik yaşamda ısrar eden insanlığın bir arayışı ve kazanımı olarak değerlendirilebilmelidir.

Böyle bir yaklaşım, Ekim devrimine tarihteki hak ettiği yeri verme anlamında gelecektir. Ancak, Ekim devriminin bu şekilde ele alınışı, reel sosyalizm pratiğini her yönüyle olumsuzlamaya ve kabul edişe de neden olmamalıdır. Çünkü Ekim devriminin gerçekleştiği topraklar üzerinde, devrimin kendini devlette yaşatmak ve sürekli kılmak istemesi, onun doğal toplum özelliklerinden ve komünal demokratik yaşamdan uzaklaşmasının da nedeni olmuştur. Adeta devrim kendini devlette, iktidarda somutlaştırırken, kendi kendinde uzaklaşmıştır.

Önder APO, devrim-devlet ilişkisini çözümlenmiştir. Devlete dönüşen devrimlerin, iktidarla tanışmasıyla

karşı olduğu ya da ona karşı mücadele ettiği sistemle bütünleşmesi kaçınılmaz hale gelmektedir. Tarihsel gelişim içerisinde yaşanan iktidar değişimlerinin ardından ortaya çıkan sonuçlarda bu görüşü doğrulamaktadır. Sosyal demokrasinin, ulusal kuruluşçuluğun ve reel sosyalizmin devlet ve iktidarla buluştukları andan itibaren, egemenlikli devletçi sistemi uygular ve devam ettirir bir pozisyona düşmeleri de bu gerçeğin en yalın ifadeleri olmaktadır.

Ortaya çıkan bu tablo; uğruna büyük fedakarlıklar gösterilip, yaratılan kahramanlıklarla çelişen sonuçların yaşanmasına neden olmuştur. 1917 Ekim’inde Rusya’da gelişen Bolşevik devriminin gerçekleştiği coğrafya da, bu gün almış olduğu hal bu anlamda düşündürücüdür. Ekim devriminin yaşadığı topraklar üzerinde 1989’da Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla birlikte vahşi kapitalizme doğru yaşanan kopuş bu anlamda

ibret vericidir. Toplumsal alanda yaşananlar, sanki bu topraklarda kapitalizme karşı, sömürü ve egemenliğe karşı, her türlü zulme ve zorbalığa karşı bir mücadele verilmemiş ve yeniden bir yaşamın örgütlenmesi için büyük bir fedakarlık ve özverilerle dolu bir hayat yaşanmamışcasına bir atmosfer oluşturmaktadır.

Doğu Avrupa ülkelerinde de yaşananlar Sovyetler Birliği’nin çözülmesiyle birlikte yaşananlardan farklı değildir. Ulusal bağımsızlık mücadelesi veren ülkelerin devletleşmeyle birlikte kısa sürede küresel sermayenin bir parçası haline gelmesi ve yine iktidarla buluşan sosyal demokrasinin kraldan daha çok kralcı kesilmesi ve devleti savunur bir pozisyona sahip hale gelmeleri de, onları reel sosyalizmle aynı kader ortaklığı içerisinde bir araya gelmeye götürmüştür.

Ekim devriminin yeni bir yıl dönümü karşılanırken, tüm bu gerçeklikleri birlikte ele alan bir yaklaşımın sahibi olunması gerektiği açığa çıkmaktadır. Ekim devrimi ve dünyada neden olduğu gelişmeler ret edilemez. Ancak, iktidarla buluşan devrimin, devlete dönüşmesiyle birlikte, aslına ters düşmesi de bir o kadar gerçektir. Burada çıkarılması gereken sonuçlar bulunmaktadır.

Bu anlamda Ekim devriminin yeni bir yıl dönümünde mutlaka toplumsal, tarihsel neden ve sonuçlarıyla birlikte bir muhasebenin yapılması kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu, aynı zamanda Ekim devrimine ve temsilini gerçekleştirdiği tüm insanlık değerlerine sahip çıkma anlamına gelmektedir.

Kaba bir yaklaşımla ele alındığında ya ret, ya da her yönüyle kabul

ediş hakim bir tarz olarak öne çıkarmaktadır. Ekim devrimine doğru yaklaşım, asla böyle bir ele alışı kabul etmemektedir. Eğer kaba bir yaklaşımla Ekim devrimi ele alınır; Ekim devriminin tarihsel ve toplumsal açıdan neden olduğu sonuçlar ret edilebileceği gibi, yeni bir yaşamı yaratmak için var olan idealler uğruna verilen mücadelelerde anlamsızlık derekesine indirilmiştir. Oysa ne böylesi bir durum varlığı, nede böyle bir anlama gelebilecek yaklaşım söz konusu olabilir.

Buradan çıkarılması gereken sonuçların olduğu açıktır. Önder APO komünal demokratik yaşam ve egemenlikli devletçi toplum çözümlerini yapmıştır. Kök toplum olarak adlandırdığı, doğal toplumun ardından yaşanan tarihsel gelişmeler içerisinde komünal demokratik değerler kayıp olmamıştır. Bu değerler her zaman egemenlikli devletli toplum karşısında varlığını korumuş ve ona karşı mücadele içerisinde olmuştur. Tarihsel gelişmeler de, bu varoluş ve mücadelenin bir sonucu olarak yaşanmıştır. Böyle bir mücadelenin doğal sonucu olarak galip ya da etkili olan taraf, tarihsel ilerlemeye de damgasını vuracaktır. Ancak bu mücadelede ortaya çıkan sonuçlara rağmen, karşıt konumda olanlar her zaman temel özelliklerini korumaya devam etmişlerdir. Ama bu mücadelede karşıtına dönüşme tehlikeside söz konusu olabilmektedir. Özellikle komünal demokratik özellikler taşıyarak ortaya çıkan ve bir gelişim çizgisi izleyen mücadelelerinin kendini egemenlik ve iktidar biçiminde somutlaştırmaya başlamaları içerisinde böyle bir

tehlikeyi barındırmalarını kaçınılmaz hale getirmiştir.

Tarihte yaşanan köle isyanlarının ve kurulu sistemlerle çelişki içerisinde bulunan kesimlerin yaşadıkları başkaldırıların, iktidarcı ve devletçi mantıktan uzak olmayan sorunlarına çözüm arayışlarının ortaya çıkardığı sonuçlar da bu gerçeği kanıtlamaktadır. Kendileri iktidar olduklarında yada yaşanan sorunlardan sorumlu tutulan yöneticiler iktidar koltuğundan uzaklaştırılınca sorunlarının çözülebileceğini sanmışlardır. Bunuda iktidar koltuğunda var olan yasalara dayanarak yapmak istemişlerdir. Sonuçta dayanılan bu yasalar o koltuğa oturanları da kendine benzeştirmiştir. Ekim devriminin de karşılaştığı, yaşadığı sonuç bundan başka bir şey değildir.

1917 Ekim’inde Bolşevikler bir ayaklanmayla iktidarı ele geçirmişlerdir. Ele geçirilen iktidar, iktidardan uzaklaştırılanlar karşısında bir savunulma mekanizması haline gelmiştir. Savunulan mekanizmada daha sonra dünyanın en güçlü ve katı devletlerinden biri durumuna dönüşmüştür. Burada bu gerçeğin doğru çözümlenmesi ve buna göre de devrim olgusunun ele gereği açığa çıkmış olmaktadır.

Bu çerçeve de devrime bir iktidar değişimi, ya da iktidarın ele geçirilmesi olarak bakmanın son derece yanılgılı bir yaklaşım olacağı açıktır. Devrim, bir iktidar değişimi değil, toplumsal alanda egemenlikli devletçi topluma ve sınıflı uygarlığa karşı komünal demokratik toplum özelliklerinin kendini devletsiz bir biçimde yeniden örgütlemesi anlamına gelmektedir. Eğer

topluluklar kendilerini devletsiz bir şekilde örgütleyebiliyor ve öz yeterlilik temelinde yaşamlarını sürdürebilir bir mekanizmayı kurabiliyorlarsa, o zaman devrimde gerçekleşmiş olacaktır. Ekim devriminin toplumsal anlamda ortaya çıkardığı gerçekliklerin başında bu gelmektedir. Bedeli ağırda olsa böyle bir sonucun çıkarılması, Ekim devrimi özgünlüğünde insanlığın en büyük kazanımları arasındaki yerini almıştır.

Ekim devriminden çıkarılacak bu sonuç, başta da en fazla gençlik açısından tarihsel bir önem ifade etmektedir. Ekim devrimi Rusya topraklarında yaşanırken, kendini var ettiği etmenler arasında gençlikte yerini almıştır. Bu çerçevede gençlik, devrimin temel dinamik güçlerinden biri olarak rolünü oynarken, devriminin sürekli kılınması için gerekli olan, sürükleyici olma rolünü devam ettirememiştir. Gençliğin kendisi de iktidarcı siyasetin bir parçası haline gelmekten kurtulamamıştır.

Devrim içerisinde gençliğin rolünün ele alınışındaki yaşanan yetersizliklerin ise bu durumun yaşanmasında rolü büyük olmuştur. Gençliğin siyasal ve sosyal aktivitedeki yeri, yeterince anlaşılamayarak gençliğe biyolojik ve yaş sınırlaması içerisinde ele alan yaklaşımlar burada etkili olmuştur. Oysa gençlik siyasal, sosyal ve biyolojik aktivitenin bir araya getirilmesinin bir toplama olarak, tarihsel ve toplumsal alandaki mücadele içerisindeki rolünü oynamaktadır. O nedenledir ki, devrimler sürekli bir gençlik hareketlenmesi olarak kaldıkları sürece varlıklarını koruyabilmektedirler.

Burada, devrimlerin sürekliliğini görmek ve devrimlerin canlı bir organizma gibi kendini sürekli yenileyebilen bir özellik taşıdığını ve bu özelliğini koruyabildiği süreçte varolabileceğini görmek gerekmektedir. Devrimlerin sürekli olarak genç kalmasının gerekliliği de bu gerçeklik içerisinde yerini bulmaktadır. Bu gerçeklik doğru kavrandığında, gençliğin devrim içerisinde sürekli olarak oynayacağı rolü daha iyi kavranmış olacaktır.

Bu konuda gerek gençlik içerisinde, gerekse de gençliğe yaklaşımda yanlışlıklara tanık olunabilmektedir. Gençlik kendini biyolojik ve yaş sınırlarına dayandırırken, bundan kaynaklı gücüyle var olabileceği yanlışlığına düşebilmektedir. Bu yaş sınırı aşıлып, biyolojik aktivite zayıflayınca

da kurulu sisteme doğru kayma, onunla entegre olma yaşanabilmektedir. Gençlik dışında olan kesimlerde gelişen yaklaşımlarda ise, gençliğin gücünü kullanma gibi pragmatik ele alışlara rastlanılabilmektedir. Bu türden yaklaşımların gençliğe ve topluma kazandıracağı bir şey yoktur. Aksine, egemenlikli devletçi siyasetin kötü bir tekrarı olmaktan öte bir anlam taşıyamayacağı da açık olan bir gerçekliktir.

Ekim devriminin yeni bir yıl dönümünde, gençliğin kendi cephesinden bu şekilde güçlü sonuçlar çıkararak örgütlenme ve mücadelesini daha illeri safhalara sıçratması somut bir gereklilik olarak kendini dayatmış bulunmaktadır. Egemenlikli devletçi güçlerde bu gerçeği gördükleri için, gençliğin rolünü oy-

naması önünde alabildiğine engeller çıkarmaktan geri kalmamaktadırlar. Gençliği egemenlikli sistemin bir parçası ve onun koruyucusu haline getirmek için başvurmadıkları hiçbir yöntem kalmamıştır. Bunda başarılı olduklarında, sistemlerinde ayakta kalabileceğini düşünmektedirler..

Ekim devriminin yeni bir yıl dönümüne girerken, egemenlikli sistemin gençlik üzerindeki oyunlarını boşa çıkarma olanakları da bulunmaktadır. Bu her zamankinden daha fazladır. Ülkemizde gelişen özgürlük mücadelesi bu konuda en çarpıcı bir gelişme durumundadır.

Ülkemizde gelişen özgürlük mücadelesi kendini bir gençlik hareketi olarak var etmiş ve öyle kalmada da kararlı olduğunu göstermiştir. Kürt Özgürlük Mücadelesinin içerisinde sürekli doğuşların ve tarihsel atılımların gerçekleşmiş olması da bu gerçekliğin somut bir ifadesi olmaktadır. Bu nedenledir ki, Kürt Özgürlük mücadelesi her zaman bir gençlik mücadelesi olma özelliğini sürekli korumuştur. Bu gerçeklik, gençliğin kendisine ve mücadelesine nasıl bir yaklaşım göstermesi gerektiğininde ortaya koymaktadır.

Ekim devriminin yeni bir yıl dönümünde, ülkemizde gelişen özgürlük mücadelesinin gençlik karakteriyle kendisini sürekli kılması ve yenilemesi, Ekim devrimine verilecek en anlamlı bir yanıt olmaktadır. Bu aynı zamanda, Ekim devrimi değerlendirilirken içerisine girilen yanlışlıklara verilen anlamlı bir cevap olma anlamına gelmektedir. Bu temelde, Ekim devrimini yeni bir yıl dönümünde sahiplenerek yaşatmak, gerçek anlamını böyle bir yaklaşım içerisinde bulmuş olacaktır.

9 Ekim komlosu ve yeniden doğuş

Özgürlük Notları

Abdullah Öcalan

**özgür insan
savunması**

aslında dayatılan,
'ölümlerden ölüm
beğen' tavrıydı.
Beklenen, hakim dünya
sistemlerin çokça
gerçekleştirdikleri derin
komplolarla nasıl
kaybettirildiğimin bile
anlaşılacağı bir imha
süreciydi

Atina üzeri Avrupa'ya çıkış yapmaya çalıştığım 9 Ekim 1998 ve sonrası, özünde modernist paradigmanın bakış açısının şahsımda yaşanan iflasydı. Çok sığ ve kuşkulu zihniyet yapımı tüm dönüştürme çabalarımın rağmen ülke içi başarılı bir özgürlük gücüne tam ulaşıramamamın ve bu yönde önümdeki engellerin bir anlamda beni zorunlu olarak uygarlığın yetkin temsil gücü olan Avrupa'ya çıkış yapmaya zorladığı açıktır. Bu gerçeklik bir anlamda da kendi özgücüne güvensizliğin itirafıdır. Yaşanan tarih, zamansallık ve mekân olarak derin bir çıkmazı ifade ediyordu.

Yaklaşık yirmi yıllık (1979-99) Ortadoğu'daki çabalarım çok önemli gelişmelere yol açmasına rağmen, tıpkı Ortadoğu toplumunun kendisi gibi, içinde yuvarlandığı kördüğümü kalıcı çözüme taşımaya yetmedi. Önümde beliren iki yoldan diğeri olan 'dağdaki savaş'a yönelmem bir olanaktı. Fakat hem çok gecikmiş olmam hem de silahlı güçlerin kutsal olması şurada kalsın, dejenere olmasının arzulanının zıddı sonuçlara yol açtığını görmem, bu alanda kısa ve kolay bir çözüm umudumu adeta köreltiyordu. Bir de mevcut güçler mevzilenmesinde kolay çözümden ziyade, vicdanları körelten bir 'öl ve öldür' çengeline takılmış yaşam alışkanlığı, aslında ahlaki ve felsefi olarak da giderek bir

şeylerin yanlış yürüdüğünü ortaya koyuyordu. Dağa yönelmem, belki teknik taktik anlamda düzeltmelere yol açabilirdi. Ama bunun nihai, stratejik bir çözüme yol açabileceği kuşkulu görünüyordu. Daha çok entelektüel gücümüne güveniyor ve tarihi rolümü böyle oynamam gerektiğine dair sürekli bir his ve ilham kaynağı taşıyordum. Kürt ve Ortadoğu toplumu olgusunda gerekli olanın çok kan dökerek sorunları çözme yerine, köklü entelektüel çıkışlara ihtiyaç olduğuna dair kanımı da hiç yitirmedim. Bocalama bu iki eğilim arasındaydı. Kan ölçüleriyle, entelektüel çığır ölçüleri bende adeta boğuşuyordu. Eğer çok ufak bir fırsat görsem bile entelektüel politik çıkışa ağırlık vereceğimden kuşku yoktu. Özellikle Filistin-İsrail sorunundaki çıkmazlar bana kör şiddetin anlamsızlığını daha da açıklar nitelikte gelişince "şiddet felsefesini" yeniden çözümlene gittikçe kaçınılmaz hale geliyordu. PKK'nin içinde belli bir düzeyde ortaya çıkan ve örgütü birçok bakımdan zorlayan, neredeyse önlenmesi zor, yozlaşmış çete anlayışı bu yönlü eğilimimi güçlendiriyordu. Bu gerçekliğin arkasında ise, tüm modern sorun ve çözüm yollarının Avrupa kaynaklı olduğu inancı, Avrupa üzeri arayış gereğini dayatıyordu. Adeta ikiye parçalanıyordum. Sonuç olarak Atina üzeri girişime olanak

verilmesi ve Türkiye yönetiminin Suriye üzerindeki ağırlaşan yönelimi bilinen çıkışa yol açtı.

Atina, Moskova, Roma ve tekrar Atina üzeri Kenya-Nairobi’de sonuçlanan dehşetvari maceranın beni yeniden bir doğuş yapmayla karşı karşıya bıraktığı açıktı. Burada özümün, iyi niyetimin, büyük çabalarımın savunmasını yapmak kişisel olarak fazla anlam ifade etmez. Ortaya çıkan sonuç; sadece bir infaz da değil, bir çarımha gerilmedir. Başta belirttiğim gibi, suçu hemen Türkiye yönetimine yüklemek ve dünya sisteminin Türkiye’ye verdiği rolü derinliğine ve tüm tarihi kapsamı içinde değerlendirememek, direk ve dolaylı komplocu güçlerin düşündükleri gibi kendilerini gizleme anlamını da taşıyacaktır. AİHM’e yönelik savunmamda da, bu nedenle, günümüzün nasıl bir dünya sistemi olduğunu açıklamaya çalıştım. Bu savunmam, neredeyse hiyerarşik toplum uygarlığı içinde erimiş durumda bulunan Kürt varlığını, olgusunu tarih içinde ve tüm yönleriyle ortaya koymayı amaçlıyordu. Bir sorunu doğru ortaya koymanın çözümü yarısı olduğunun bilinciyle, bu çabayı harcadım. Bu çaba, son Irak işgalinde de görüldüğü gibi öngörülerimi şahane bir biçimde doğrulamakla kalmadı, olası çözüm olanaklarını da hem arttırdı hem de açık hale getirdi.

Sistemin çarımha germe, Prometheusvari bir kayalığa çivileme yöntemi, klasik veya mitolojik çağlardaki sonuca pek benzemiyordu. Kapitalist dünya sisteminin ‘küresel taarruzuna’ karşı halkların da ‘küresel demokrasi’ arayışını güçlendirmek ve Kürt sorununun çözüm yollarını da yakalamak imkan dahiline giriyordu. Özellikle ‘İmralı Tek Kişilik Tutukevi’ sürecim,

tarih boyunca alışılan çürütmeye karşın, hem felsefi hem de pratik bilimsel bir çözümün sadece şahsım ve Kürt halkı için değil, tüm insanlık için çıkış bulabileceğini kanıtliyordu. Demek ki, tüm geçmişimi suçlamamın doğru olmadığı, diri ve haklı bir özün mevcudiyetini koruduğu da gerçeğin diğer bir yanıydı. O halde daha önceki savunma ve açıklamalarımı tamamlar nitelikte önemli bazı hususları açmam büyük öneme sahiptir. Teorik tespitlerimin Helen, Türk ve Kürt olgularında sınanması daha da aydınlatıcı olacaktır.

a- Hatanın temelinde devlet ve siyaset ile kaynaklandıkları çağdaş kapitalist sistem ve ona alternatif olarak çıkan ‘reel sosyalizme’ yaklaşım rol oynar. Genelde hiyerarşik uygarlığı, özelde onun en gelişmiş biçimi olan kapitalist sistemi ve ona alternatif olarak doğduğu iddiasında olan reel sosyalist uygulamaları, inanç yanı ağır basan bir biçimde dogmatik olarak değerlendirmeyi aşamadığımı kabul etmek durumundayım.

Sürekli ‘bilimsel sosyalizm’ kavramını kullanmam, çok çaba harcamama rağmen, istenen yaratıcı sonucu doğurmadı. Genellemeci ve ezberci kılıfı yırtamadı. Sistemlerin resmi tahlil düzeylerini aşamadı. Sosyalizme ilk adımları attığımda tesadüfen elime geçen Sosyalizmin Alfabetesi adlı kitabı 1969’da okuduğumda, içimden şöyle dediğimi hatırlıyorum: “Muhammet kaybetti, Marks kazandı!” Özde ne kadar farklı ideolojik önderlikler olsalar da, benim açımdan marksizmde de varolan dogmatik düzeyi aşacak kadar bir dönüşüme yol açmadı.

Bir dogmacı tarzdan diğerine objektif olarak yuvarlanıyordum. Şüphesiz ortaçağın güçlü devrimci ideolojisi islamla yeni çağın kapitalizmini aşma iddiasındaki Marksist sosyalizm arasında önemli farklar var. Fakat sorun bu gerçekliği somutluk içinde değerlendirebilmektir. Bu da yetkin bir tarihsel bilinci şart kılar. Ancak düzeyimiz Semitik bir tarih anlayışını aşamıyordu. Kaldı ki, reel sosyalizme geçit veren marksizmin temelde hiyerarşik toplum uy-

garlığını aşamadığı, dolayısıyla temel iddiası olan sınıflı toplumu aşması şurada kalsın, onun vahşi bir biçiminin doğmasına katkı sunduğu da açığa çıkan diğer bir yanındır. Ortadoğu toplumunda donuk olarak şekillenen kişiliğe tam bir marksist cila vurmanın, çelişkiyi çözme gücü şurada kalsın, doğruyu yakalama gücüne bile ulaşmayacağı açıktır. Ortadoğu özelinde, hatta dünya genelinde yaşanan geleneksel sağ sol veya yerleşmiş milliyetçi dinci söylemlerin son tahlilde kapitalizmin ideolojik

dağarcığında yer bulacakları sıkça yaşanmış bir gerçekliktir. Reel sosyalist sistemin 1990'lardaki kapsamlı çözülmesi buna en iyi örnektir. İdeolojik dönüşümü bu yıllarda hızlandırmak gerekirken, artan tıkanma etkenleri durumu daha da ağırlaştırdı. Bir söz vardır: İnsanlar ancak uçurumun kenarında kanatlanır, derler. Benim için de yaşanan gerçeklik buydu. Sistemin tüm acımasızlığıyla ve gerçek özüyle saldırısı karşısında, temel insanlık ve arkasındaki doğal gerçekliği yakalamak, ancak kanatlı

düşünmekle mümkündü. Yaşanan biraz da bu oldu.

b- İdeolojik dönüşümüm ve gelişmem en açık sonuçlarını şüphesiz çağdaş siyaset, devlet ve kaynaklandıkları uygarlık çözümlemesinde gösterdi. Çocukluktan beri yükselmeyi hep devlet katında arayan bir yolculuğa çıktığımızı samimiyetle itiraf etmeliyim. Devrimle devlet yıkmaya faraziyelerimiz bile, yine kendi devletimizi kurmaktan öteye gidemiyordu. Tuzak buradaydı. 'Devletçi ideolojiler' benim açımdan artık çözümlendikleri kadarıyla tamamen bir kurtuluş aracı olamazlardı. Kapitalist, sosyalist, ulusal üniter ve federalist demokratik sınıf devletleri hiyerarşik toplumun din, cins, etnisite, çevre ve sınıf sorunlarını çözmek şurada kalsın, bu sorunların bizzat kaynağı durumundadırlar. Çözümü her bakımdan bu kaynağın dışında aramak ve ta neolitik toplumdaki beri çakılıp kalmış halkların, bireyin ve tarih boyunca ailenin içine sıkışmış bulunduğu konumundan dağ başında ve çölde hala direnen aşiret olgusuna, din cemaatlerinden kadının bin bir kılıfa bürünmüş objektif direnme gerçekliğine, toplumun temel kurumlarını savunmaktan bireyin yitlik özgürlüğünü yakalamaya kadar çok yönlü bir 'yeni yol' arayışına dayanırmak gerektiği temel bir öneme sahiptir. Çevreyi, ekolojik dengeleri altüst eden toplum ve sınıflı uygarlıktan, bilimle sıkı işbirliği temelinde ekolojik toplum arayışıyla çıkış aramak ertelenmez bir görev durumuna gelmiştir. Marksizmin köriklediği köle-serf-işçi yüceltmesini kabul etmeyen bir sınıf anlayışı da bu arayışın vazgeçilmez bir eksenidir. Kullaştırmayı, serfleştirmeyi, işçileştirmeyi bir aşağılanma olarak gören ve her koşulda bizzat bu olgu-

laşmalara karşı direnmeyi esas alan bir 'sosyalizm' anlayışı aramak durumundadır. İyi köle, iyi serf, iyi işçi olamaz. Üç kategori de insanlıktan, özgürlükten düşüşü ifade eder ve özgürleşme esas alınıyorsa, bu olgulara sürekli karşı konulması gerekir. Dolayısıyla bu olgulara karşı direnen her toplumsal olguya daha bir yücelikle bakma gereği vardır. Bu nedenle binlerce yıllık dağ başında, çöllerde, orman kuytularındaki etnisitede, ailenin ezilen cinsi kadında yaşanan muazzam direnmeler köleliğin, serf ve işçinin direnmelerinden katbekat daha eski, derinlikli ve yücelikli olgulardır. Yeni toplum, felsefe ve uygulamalarımızı bu esaslara dayandırmalıyız. Binlerce yıllık peygamber ve bilge gelenekleri, marksist, liberal ve çağdaş direnişlerden belki de binlerce kez daha zengin içerikli ve hacimli sosyal olgulardır. Ancak kapsamlı bir tarih toplum çözümlemesine konu olabilecek bu olgusal yaklaşımlara dayalı temel toplumsal ve doğasal felsefeyi, kendi açımdan en genel bir ifade olarak 'demokratik ve ekolojik toplum' olarak değerlendirdim. Bir çözüm hedefi olarak belirlemeye çalıştım.

c- Kürt olgusu ve ona dayalı çözüm arayışlarım da bu dönüşüm ışığında yeni esaslar temelinde ele alınmak durumundadır. Gerek klasik Ortadoğu islami çözüm arayışları, gerek klasik Batı'nın ulusalcı çözüm arayışları başarılı olma şansını çoktan yitirmişlerdir. İslamiyetin kendisi, özellikle sünni resmi yorumuyla neredeyse 1400 yıldır Kürtlerin geleneksel köleleşme düzeylerine bir zank gibi yapışmaktan ve köleliği daha da derinleştirmekten öte bir rol oynamamıştır. Cılız kapitalist burjuvalaşma düzenleri gerek çevre kom-

şularında, gerek iç toplumsal bünyelerinde feodal dönemden daha geri bir imha ve inkâra yol açmaktan öteye sonuç vermedi. Tüm hiyerarşik toplum düzenlerinin katmerleşen kölelik ve asimilasyon deneyimlerini bağrında yaşayan Kürt olgusuna özgürlükçü ve çözümleyici yaklaşım, ideolojik dönüşüm ve gelişim düze-yimle daha gerçekçi ve umut var eden bir noktaya kavuşmuş durumdadır. Buna sınıflı uygarlığı doğuran Mezopotamya coğrafyasında, bu uygarlığın alternatifinin de doğacağı inanç ve bilinci içinde yaklaşmaktayım. Birini doğuran, alternatifini de doğurmak durumundadır. Kapitalist dünya sisteminin motor gücü ABD ve İngiltere'nin 2000'li yıllardaki aşağı Mezopotamya hamlesini 'Demokratik Irak' sloganı altında düzenlemelerini adeta kehanetimin doğrulanmasının bir işareti olarak değerlendiriyorum. Şüphesiz sistem bu toprakların demokrasisini bizzat doğurmayacaktır, ancak ona vesile olacaktır. Zaten olmuştur da. Bu gelişme bir tesadüf değildir; AİHM savunmamda öngördüğüm tarihsel sistem analizinin bir sonucu olarak değerlendirilmek durumundadır. Ortadoğu toplumunda ve halklarında tarihsel bir yenilik söz konusudur. 5000 yıllık sınıflı toplum uygarlığından, onun alternatifi 'demokratik halk uygarlığına' temel atmayla karşı karşıyayız. Tarih uzun uykusundan sonra bu topraklarda soylu bir insanlık çıkışına işlerlik kazandırma sürecindedir. Kürtler de adeta sınıflı uygarlıktan intikam alırcasına, bu yeni demokratik ve ekolojik çıkışa kaynaklık etmenin kaderiyle bağlanmış durumdadır. Bu nedenle Kürtlerin çözümü ne islamcı ne de ulusal olabilir. İslam feodalizmiyle Batı'nın ulusalcı kapitalizmleri Kürtler açısın-

dan aşılması gereken olgular ve kategorilerdir. Her şey Kürtlerin hem varoluş hem de özgürlüsel olgu halinde gelişmelerini demokratik ve ekolojik topluma ebelik etmeyle ve bağrında onu doğurmayla yüz yüze getirmiştir. Nasıl ki Zagros-Toros sisteminin kavisli eteklerinde insanlık tarihinin en büyük devrimi olan neolitik köy tarım devrimi, ona dayalı Sümer Mezopotamya sınıflı toplum ve kent devrimi giderek evrensel devrimler haline geldilerse, günümüzde de bunun bir benzeri ile karşı karşıyayız. Yeni devrim, devleti ve sınıflı toplum uygarlığını hedeflemeyen, tersine onun alternatifi olarak kendini hazırlayan ve geliştiren bir devrim olarak devletsizleşmeyi, sınıfsızlaşmayı ve bunlarla iç içe, bilimle sıkı işbirliği içinde vazgeçilmez bir yaşam gereği olarak hayvanları ve bitkileriyle kendi ekolojik toplumu yaratmayı hedeflemektedir. Bu gerçeklerle devrimimize Demokratik ve Ekolojik Devrim demek gerçekçi olduğu kadar, özgürlük niteliğinin de bir gereğidir. Dünya kapitalist sistemin son iki yüz yıldır gerek bizzat yarattığı, gerek zorla ayakta tuttuğu yapılanmaları aşması; tümüyle ona bağlanmayı gerektirmediği gibi, kanlı bir karşı çıkmayı da zorunlu kılmaz. Meşru savunma hakkına her zaman bağlı kalmak ve gereğini işler tutmakla ateşkes içinde olmak ve ortak sorunlara siyasal yöntemlerle birlikte çözüm aramak, strateji ve taktik olarak ne bir sapma ne de bir teslimiyettir. Tersine, demokratik ve ekolojik dönüşümlere yönelişin gerçekçi pratik yollarıdır. Kürtler diğer komşularıyla bu dönüşümlere bir sıçrama yaparken, objektif olarak evrensel anlamı olan bir konumu ifade ediyorlar. Adeta Ortadoğu toplumunun demokratik ve ekolojik yeniden kurulu-

CIWANËN AZAD

şunun peygambersel rolünü oynar gibidirler. Tıpkı ziraatın ve hayvanlarla dostluğun peygamberi olan Zerdüş'tün M.Ö 1000'lerde zirveleşen devrimde oynadığı rol gibi.

Bu süreçte kişiliğimde yaşanan, Kürt olgusundaki zayıflığın kendini tümüyle açığa vurmasıdır. Ortadoğu'nun feodal toplumsal gerçekliğinden Avrupa'nın kapitalist toplumuna kadar hakim ideolojik ve siyasal yapılar içinde daha fazla sonuç almak, aşırı zorlanma ve kırılma olacaktır. Şahsımda dile gelen belki de bir değil, binlerce defa gerçekleşen de budur. İdeolojik dönüşümüm bu maddi kırılmaların sonuçları olarak gelişecekti. Aslında dayatılan, 'ölümlerden ölüm beğen' tavrıydı. Beklenen, hakim dünya sistemlerin

çokça gerçekleştirdikleri derin komplolarla nasıl kaybettirildiğimin bile anlaşılmayacağı bir imha süreciydi. Mutlak ideolojik egemenlik ve bazı önemli pratik kazanımlar söz konusuydu. Dolayısıyla sıradan bir ideolojik dönüşüm kavramaya yetmezdi. Bu darbenin altından çıkmak, ancak doğa ve toplum nasıl ise öyle anlamaktan geçer. Doğanın ve toplumun dilini ve aklını çözmeden de bu iş başarılamazdı. Ana hatlarıyla çözdüğüm iflase uğrayan paradigmanın yerine, doğa ve toplumun akıl özüne dayalı temel bakış açısına daha fazla yaklaştığıma ilişkin kanılarım güçlüdür. Toplumun temel yasalarına göre yaşama güvenim, eskinin yüzeysel güveni ve zayıf yönlerine göre önemli gelişme sağlamıştır. Artık ne

güçlü inançlarla ne de güçlü pratik iradeyle yaşama yol almak bana çeki ve çözümleyici gelmektedir.

Uyarlık tarihi boyunca hep rakiplerine diz çöktürmek, kahramanlık yürüyüşlerinin simgesi olmuştur. Bu gerçeklik, kanlı saltanat ve doymak bilmez sömürücülüğün dilidir. Öldürmeyi fazilet bilen, buna açık bir ideolojinin, ezilen ve sömürülen insanlığın özgürlük ve eşitlik ideallerine hizmet edemeyeceği netçe açığa çıkmıştır. Bir toplumun zorunlu özgür yaşam hakkı dışında, özünde de tüm hukuk sistemlerinde kabul gören meşru savunma hakkına dayanmayan, rahatlıkla egemen sömürücü nitelik kazanabilecek 'zor teorileriyle' ideolojik hesaplaşmayı önemli bir kazanım olarak görmek gerekir. Eskinin şiddet yüklü sosyalizm anlayışı zafere ulaşsa dahi, Sovyet Rusya deneyiminde de görüldüğü gibi çözülmeye uğramaktan kurtulamayacaktır. Bir dönemlik olarak hep eleştirilen ve suçlanan bu tutum, aslında özgür insanlık adına en önemli kazanım değerindedir.

İdeolojik dönüşümümde netlik kazanan, zor içeren tüm hiyerarşik toplum biçimlerinden kopuş bir zihniyet devrimi değerindedir. Bu, devrimin doğa ve toplumun özündeki akla dayandırılması, tükenmek bilmeyen bir çözüm gücüne ulaştırılması anlamına da gelmektedir. Artık kendine güvenen ve hakim kişilik paradigmamda köklü tıkanmalara ve çözüm bulamama endişelerine yer yoktur. Büyük acılar ve büyük kötülükler, eğer öldürmezlerse, büyük gerçeklere ve güçlendiren özgür yaşama götürür. Hâkim dünya sisteminin, ona hizmet eden kişilik özelliklerini iflase götürmesini ve bu yönlü alternatifine yol açmasını yeniden doğuş ve ideolojik devrim olarak değerlendirmek doğrudur.

Şehitler: Ölü Yaşamı Dirilten, Yeni Yaşamın Yaratıcılarıdır

Değerlendirme

Sinan Şahin

insanlaşma, eylemine anlam ve bilinç kazandırmaysa; bunu en fazla yapan PKK'dır, dolayısıyla şehitlerdir. Egemen, sömürgeci güçlerin hedef aldığı temel nokta da burasıdır

Devrimcilik bir şeyler başarabilmekten ziyade, ütopyaların/hayallerin peşinden geleceğe ardına bakmadan koşabilmektir. Gelecek; hayaller ve ütopyalardır. İnsanın geleceğe yürüyüşünde en büyük güç kaynakları bunlardır. Kapitalist-emperyalist sistemin tüm kir ve pasına rağmen Ortadoğu'nun hala alternatif olması da bu özelliğiyle bağlantılıdır. Ortadoğu umutların, ütopyaların diyarıdır. Özgürlük bu ütopyalarda gizlidir. İnsanı özgürlüğe götüren bu ütopyalardır ve insan hayalleri kadar özgürdür. Ütopya kopmak özgürlükten kopmaktır. CHE'yi devrimden sonra Küba'dan koparıp Afrika'ya, en sonunda da yaşamını yitirdiği Bolivya'ya götüren bu duygudur. CHE'nin büyüklüğü; özgürlük ütopyasından kopmayan bu duygunun yüceliğinde gizlidir. Devrimcilik zaten duyguları yüceltme sanatı değil midir?

CHE gibi Küba Devrimi'ne katılan, sonra da Küba'da kalan onlarca, yüzlerce, binlerce militan vardı. Bunların hepsi devrimin fırtınalı yıllarında bü-

yük bir emek, çaba ve kararlılıkla mücadele etmiş, en amansız dalgaların boğuşarak gemiyi limana yanaştırmayı başarmış büyük kahramanlardı. Ancak bunlar devrimden sonra bir ırmak gibi durmadan akıp ütopyalarının peşinden gitmektense, elde ettikleri "zaferin" tadını çıkarma realitesine takıldıklarından CHE gibi olmadılar. Ya da CHE'yi CHE yapan, CHE'yi onlardan ayıran da bu yaklaşımdı, onlar gibi davranmamasıydı. Realite devrimciler için oltaya takılmış yem gibidir. Realiteye takılmak, oltaya takılan balık olmaktır. Nasıl ki oltaya takılan balığın yaşamla bağı kopuyorsa, realiteye takılan devrimcinin de devrimcilikle bağı kopuyor. O yüzden realite devrimciler için mezarlığın yoludur. Realite özgürlüğü sınırlayan, görünmez, ama oldukça etkili bir duvardır. Özgürlüğün yolu bu duvarı aşmaktan geçiyor.

Realite insanı sınırlıyor. Devrim süreçlerinde veya sonrasında devrimcilerde en fazla yaşanan durum bu oluyor. Oysa insan sınırları aştıkça

insanlaşiyor. Kendini kimi “zaferler” elde etmeye göre ayarlamış kişilik, iktidara göre şekillenmiş kişiliktir. İktidar ütopyaları, özgürlüğü öldürüyor, realiteye boğuyor. Çıkarıcı, hesapçı bir duruma getiriyor. Devrimcileri başlarkenki amaçlarıyla çelişen bir duruma getiriyor. Stalin’i Hitler’le anlaşmaya götüren gerçeklik budur. Devrimde, devrimcide yozlaşma denen durum budur. Kanla, canla elde edilen değerlerin bir kola ve sandviçle elden gitmesinin izahı başka nasıl yapılabilir? Bu sıradanlaşmadır, daha doğrusu özgürlük akışında yorulmak ve geri durmaktır. Bu devrimciliğin ölmesidir. Ölmüş bir şey de leş gibi kokar ve çevresini kirletir. İnsanların beğeni ölçüsü farklı olmakla beraber, canlı ve taze iken en güzel kokan çiçeğin zambak olduğu söylenir. En güzel şeyler hep zambakla tarif edilir. Zambak çiçeğine methiyeler dizilmiş, hakkında kitaplar yazılmıştır. Ancak zambak çiçeğinin birde diğer yüzü vardır. Korumaya, çürümeye yüz tuttu mu en kötü kokan çiçek de yine zambaktır. Tüm çirkinlikler, kirlilikler, pislikler çürümüş zambakla ifade edilir.

Devrimciler de böyledir. Devrimin ruhuyla dolu ve canlı iken zambak gibi kokarlar. Uğruna şiirler yazılır, türküler bestelenir. Her şeyin en yücesinde yer alırlar. Saf, temiz, berrak bir su gibidirler. Ama bir de ruhları ölüp, canlılıklarını yitirdiler mi zambak gibi kokar, herkesi rahatsız ederler. Kendilerini gizleyecek, koruyacak yer ararlar. Mezarlıklar üzerinde binalar inşa edip yaşayan ölümlere dönüşürler.

Oysa yaşam bir ırmak gibi kaynağından kopmadan hep akıyor.

Hem de hep ileriye akıyor. Akış yaşamın bir belirtisi ve özelliği oluyor. Akışkanlığını yitirmek; canlılık özelliğini, yaşam özelliğini yitirmek oluyor.

Devrimcilik yeni bir yaşam yaratmaktır. Bu yaşamı kurarken önündeki engelleri kaldırmaktır. Buzları eritmek, donmuş yürekleri çözmek, paslanmış beyinleri temizlemektir. Felçlileri, kötürüm olanları yaşama çekmektir. Nasıl ki kışı yenmek baharın varlık gerekçesiye, ölü yaşamları diriltmek de devrimcilerin varlık gerekçesidir.

Şehitler, ölü yaşamı diriltten, yeni yaşamın yaratıcılarıdır. Bu şahadet diyalektiğidir. Nedir şahadet diyalektiği? Ölürken yaşamı yarat-

mak; yokken var olmak. Fiziki olarak olmasalar da her dağda, her taşta, her ağaçta, kısaca yaşamın her anında vardılar. Onlar bize “şah damarımızdan daha yakın”dılar. Çarpan kalbimizde, damarda dolaşan kanımızdadılar. Gözle görüp elle dokunamazsak da, Onlar, solduğumuz hava gibi hep yanımızdadılar. Nasıl ki bir Müslüman tanrısı görür diye günah işlemiyorsa veya günahtan uzak duruyorsa, şehitler de bizi hata yapmaktan, yanlış davranmaktan koruyanlardırlar. Bu yönüyle vicdanımızdırlar.

Bunun yanında fiziki olarak yaşasalar da yaşamdan kopmuş, yaşayan ölümler durumunda olanlar, bir asalak gibi yaşayanlar da vardır.

Onların gözlerinin ferî sönmüş, dizlerinin bağı çözülmüştür. Varlıklarının bir anlamı yoktur.

İnsanlığın geleceğini; yaşarken ölenlerle, ölürlen yaşayanların mücadelesi belirler. Yaşayan ölülerin insanlığın geleceğini belirleme gibi bir güçleri yoktur. İnsanlığın özgür geleceği, kayalar kadar sağlam şehitlerle inşa edilebilir. Nasıl ki toprakla bütünleşmeyen, “toprakta ölmeyen” tohum yaşamı yaratamazsa, temeli şehitlerle atılmayan hiçbir şey sağlam de değildir ve geleceğin temsilcisi olamaz. Bu yüzden şehitler halkın yürek tarlasına serpilmiş tohumlardır.

Şehitler, yeni yaşamın mimarlarıdır

Yeni yaşam ancak bu mimarlara saygı ve bağlılıkla kurulabilir. Bundan kopuk bir yaşam, temelsiz, eğreti bir yapı; kumdan bir dağ; kağıttan bir şato gibidir. Bu yüzden en ufak bir darbeye yerle yeksen olurlar.

Yeni yaşam iddia ve kararlılığında olan PKK, bu özelliğini şehitler gerçeğinden alır. Daha doğrusu PKK’yi bunda kararlı ve iddialı kılan şehitler partisi olmasıdır. Şehitler, yaprağın dahi kıpırdamadığı, yaşam emarelerinin olmadığı bir zamanda büyük bir emek ve çabayla Kürdistan’ın can damarları, hayat suyu olmuşlardır. Şehitler zemheri soğukta iç ısıtan bir kıvılcım; zifiri karanlıkta bir ışık; kavurucu sıcakta bir gölge; Kerbela’da su olmuşlardır. Tüm zamanların yaşayan ruhu PKK’nin yenilmezliği bu gerçekte gizlidir.

İnsanlaşma, eylemine anlam ve bilinç kazandırmaysa; bunu en faz-

la yapan PKK’dır, dolayısıyla şehitlerdir. Egemen, sömürgeci güçlerin hedef aldığı temel nokta da burasıdır. Anlamdan ve bilinçten düşürme bir düşman yönelimi ve taktiğidir. Egemen güçler, anlam ve bilinç kaybına uğratmadan bir halkı teslim almanın mümkün olmadığını derin bilincindedirler. Bu tarih boyunca edindikleri tecrübelerin bir sonucudur. Başta psikolojik olmak üzere her türlü savaş bunun üzerinden geliştiriliyor.

PKK’ye, şehitlere ve tüm bunların toplamı olan Önderliğe yönelim ve saldırılarının altında yatan gerçek budur. Kürdistan tarihi boyunca Önder APO gibi eylemine anlam ve bilinç katan, bu uğurda canlarını veren şehitlere sahip çıkan başka bir önderlik yoktur. Ya da 28 Kürt isyanının tasfiye edilmesinde eylemlerine yeterince bilinç ve anlam yükleyerek şehitlere sahip çıkmamanın payı büyüktür. İsyanlardan sonra direniş namına bir şey kalmasının temel nedeni budur. Eğer PKK yenilmiyorsa, bu gerçeklikle yakından bağlantılıdır.

Önder APO şahsında Özgürlük Hareketi’ne karşı her türlü ahlaksızca saldırılar geliştirilmesine rağmen sonuç alamamaları bundandır. Özgürlük Hareketi’nin şekillendiği ilk günden itibaren bu saldırılar başlamıştır. Her zaman düşmanın bir adım önünde olan Önderlik, tüm bu yönelimleri boşa çıkarmıştır. 28 Kürt isyanında sonuç almalarına rağmen, Önderlik şahsında sonuç almamaları onları çılgına çevirmiştir. Yenilginin verdiği bu ruh haliyle Önderliğin imhasını hedefleyen uluslararası komplo örgütlemişlerdir. Bu komplo da amaç; Önderlik tasfiye edilerek Kürtlerde bir anlam

ve bilinç saptırması yaratmaktır. Bununla yapılmak istenen; beyinleri dumura uğratarak düşünemez hale getirmektir. Daha doğrusu Kürtler şahsında insanlaşma sürecine ket vurmaktır. Bu yüzden uluslararası komplo Önderlik şahsında insanlığa karşı yapılmış, Önderlik şahsında da insanlık Çarmih’a gerilmiştir.

Uluslararası komplo nun üzerinden 9 yıl geçmesine rağmen, biçimi değişmekle beraber komplo da amaç değişmemiştir.

Önderlik üzerindeki ağırlaştırılmış tecrit yetmiyormuş gibi, zehirlenerek tasfiye edilmek istenmesi bu gerçeği yeterince izah ediyor.

Yapılan hava saldırılarının çoğunda şehitliklerin hedeflenmesi bununla bağlantılıdır.

Bingöl’de şehit düşen gerilla cenazelerine yapılan insanlık dışı uygulamalar bu lanetli gerçeğin bir parçasıdır.

Güney Kürdistan’a operasyon yaygarası koparak Kuzey’de sürdürülen ve gözden kaçırılarak gizlemeye çalışılan imha amaçlı operasyonlar da bu konseptin bir parçasıdır. Tüm bunlarda ortak amaç; anlamsızlaştırma, bilinçsizleştirme, direnç gücünü kırma, düzeni içileştirip teslim almadır.

Düşman bu tür hesaplamalar, planlamalar yapabilir. Bu onun düşmanlık özelliğinden gelir. Varlık koşulu bu hareketin yok oluşudur. Ancak bunlar tek başına yeterli değildir. Başarı için iç dayanaklarının olması gerekir. İster objektif, ister subjektif olsun bu böyledir. Bunun böyle olmadığını düşünmek komplo gerçeğini anlamamak demektir. Komplo gerçekliği derinliğine anlaşılmasın, komploya karşı mücadele edilemez. Komployu derinliğine

anlamamak düşmana cesaret verir.

Özgür yaşamın ilkesi olan şehitler, düşmana cesaret veren bu yaklaşıma karşı bir duruş ve tavırdırlar. Komploya karşı mücadele şehitler çizgisinde ve yaşamda ısrardır. Zaffer ya da yenilginin efsunu, büyüsi budur. Komplo karşısında yılmadan, yorulmadan, yıkılmadan durmak buna bağlıdır.

Uluslararası komplonun iç uzantıları olan tasfiyeci Botan-Ferhat çetesinin ve artıklarının yarattığı değersizleştirmeye, anlam bozukluğuna, Önderlikten uzaklaşarak düzen içileşmeye karşı, Viyan arkadaşın eylemi, ateşten bir duvar olmuş, yaşanan tüm beşeri zayıflıkları kendi ateşinde yakmıştır. Bu anlamda Viyan demek, ateş topu olup düşmana, tasfiyeciliğe ve insanı geriye çeken yanlara yönelmek demektir.

Viyanca yaşamak demek; ateşte yıkanarak arınmak demektir

Viyan'ı sahiplenmek; ateşi gürleştirmek, ateşgahları büyüterek, çoğaltmaktır. Ateşler gürleşip ateşgahlar çoğaldıkça donan beyinler çözülür, kirlenen yürekler yıkanarak temizlenir.

Önderliğin yoğun perspektif ve müdahaleleri ve Hareketin ısrarlı çabaları sonucunda belli bir toparlanma, düzelme olsa da, Viyan yoldaştan, şehitler gerçeğinden, ateşin kutsallığından uzaklaşan, ateşgahlarda yıkanmayı kirlenenlerin olması acı veren bir gerçektir.

Bunlar; ateşin ısısından korkup kaçanlardır. Ateşin ışığından korkup yarasalar gibi karanlığın izbe köşelerine koşanlardır. Gürleşmesin diye ateşe su dökenlerdir.

Tarih, ateşgahlar sönmeyin diye kendilerini ateşe atanların kanlarıyla yazılıyor. Özgürlük ve özgür yaşam on binleri aşan şehitlerin harlandığı bu ateşlerin alazlarında yıkanarak insanlığa ulaşıyor. Özgürlüğün yolu ateş alazlarıyla döşelidir. Bu yüzden ateşte yıkanmamış hiçbir düşünce özgür düşünce değildir. Ateşte dövülmemiş hiçbir ilişki, özgür ilişki değildir. Ateşte yıkanmamış hiçbir ruh, PKK ruhu değildir. Bunları yok saymak; özgürlüğü, özgür ilişkiyi yok saymak ve bu kavramların içini boşaltıp yozlaştırmaktır.

Onurluluk damgasını vursun diye alınını güneşe vererek yürümek şehitlerin yürüyüş tarzıdır. Onlar, alınları açık, başları dik yürüdüler. Diğerleri ise başları önlerinde, süklüm püklüm yerlerde süründüler.

Geleceğin bilinmezliklerine yelken açmak büyük bir cesaret ister. Cesaret inançla bağlantılıdır. İnanç, insanın geleceğe dönük eylemidir. Eylemi büyük olanın inancı da, cesareti de büyük olur. Şehitleri büyük kılan bir de bu yönleridir.

Bu yazının şehitleri yeterince anlatmadığı, anlatamadığı bir gerçek. Çünkü her anlatım, her tanımlama bir sınıra getirir, gerçeği sınırlar. Oysa şehitler hiçbir sınıra sığmayan, sınırları aşan bir gerçekliği ifade ederler. Bu yüzden tüm tanımlamalar yetersiz kalır. Şehitleri tanımlamaya kalkmak, güneşi fenerle göstermeye benzer. Güneş fenerle gösterilebilir mi?

Nergizden daha nazlı baharın gülü, Gülbahar'ın gururlu ve onurlu duruşu neyle ifade edilebilir?

Ya cınardan daha sağlam Osman'ı,

Lotostan daha temiz Resul'ü,

Boran'dan daha fazla özgürlüğüne vurgun Sinan'ı,

Şerefedin yaylalarında direnişleriyle Kürdistan tarihine altın harflerle yazılan ONLAR'ı.

Kuzey'i, Güney'i, Doğu'yu, kısacası Kürdistan'ın her parçasını kanlarıyla sulayan, özgür yaşamın yaratıcıları ve teminatı olan kahraman ve aziz şehitlerimizi saygıyla anıyor, anılarına bağlı kalacağımızı belirtiyoruz.

Özgürlük*

Bir kuş uçuyor gökyüzünde
Bir beyaz güvercin
Daldan dala konuyor, insanları selamlıyor
Sonra çok geçmeden bir silah sesi
Pat...pat...pat...
Zavallı kuş henüz hayata doymamışken
Ölüyor, öldürülüyor
Beyaz tüyleri kana bulanıyor
Bir genç konuşuyor, susturuluyor
Bir insan, özgür olmak istiyor
Bir an için özgür yaşıyor, sonra
öldürülüyor
Gözleri yaşlı Kürt kadını
Konuştuğu için dövülen oğluna ağlıyor;
Düşüncelerini, kimliğini söylediği için
Dövülen oğluna, oğullarına
Ama atık bu susturulan halkın
Yumrukları havada, başları dik:
“özgürlük istiyoruz, barış istiyoruz”
“insanca yaşamak istiyoruz”
Binlerce silah sesi
Pat...pat...pat...
Ama bu susturulan halk
Korkmuyor kaçışmıyor
Yumrukları havada, başları dik:
“özgürlük istiyoruz, barış istiyoruz”
“insanca yaşamak istiyoruz”
Bu halk, bu insanlar
Bundan böyle susuturulamazlar.

*Ş. Beritan (Gülnaz Karataş) Arkadaşın Şiiri

derin ve keskin bir gözlemci, titiz ve kararlı bir uygulayıcı*

Anı

Kayalık bir sırtı tırmanarak ilerliyorduk. Geceydi. Hava soğuktu. Mart ayı sonlarında olmamıza rağmen tırmanmakta olduğumuz Gabar'ın yüksekleri hala karla kaplıydı. Kar gecenin ayazından donmuştu.

Bir yerde izlere rastladık. Agit arkadaş eliyle dokunarak izleri inceledi:

-Bu izler taze ve düşmana ait izler. Dikkatli ilerleyin diyerek uyardı... Yeniden yürüyüşe geçtik.

Yürüyüş kolumuzun öncüsü, Deşta Lalalı Abdurrahman'dı. Daha sonra düzenli olarak kimler vardı, şimdi anımsamıyorum. Fakat Agit arkadaş ile aramızda Xır-xıla Kemal ile Selim arkadaşların olduğunu anımsıyorum.

Tırmandığımız sırtta bir yerde silahlar üzerimize çalışmaya başladı. Pusuya düşmüştük ve pusudaki düşmanla iç içe girmiştik. Önümüzde büyük bir kayalık yükseliyordu. Düşman önümüzü kesen bu kayalıkta pusuya yatmıştı. Saat gece yarısından sonra 2-3 suları olmalıydı.

Çatışma sırasında bulunduğum siperden ön hatlara bakarken Selim ile Hayri'nin donmuş karın üzerinde parende atarak aşağı va-

diye doğru çekildiklerini gördüm. Bir süre sonra onlardan biraz daha ilerde Agit arkadaşına benziyen uzun parkeli birinin daha kar üzerinde parende attığını gördüm. Bu arada, daha sonra akademi sahasında intihar eden Ferhat yanıma geldi. Ben grubu korumak için düşmanla bir süre daha çatıştım. Bu süre içerisinde yanımda duran Ferhat yanımda çatışmıyordu. Nedenini sordum. Mermisi bitmiş. Bir pusuda bütün mermileri bir anda yakmak olacak iş değil-di. Gerilla açısından bu kuralsızlık. Üstelik huzursuz ve heyecanlıydı... Bütün bunlar normal değildi.

Çatışma fazla sürmedi. Sanırım en fazla yirmi dakika yarım saat sürmüştü. Bizde donmuş karın üzerinden parende atarak aşağı vadiye indik. Vadide arkadaşlar toplanmıştı. Orada Metin arkadaşın yaralı olduğunu gördüm.

Bizim de gelmemizle birlikte sayım alındı: Agit arkadaş ile Lezgin yoktu. Metin arkadaşın dışında başka yaralımızda yoktu. Agit arkadaşın şahadeti aklımızdan bile geçmedi. Sanırım asla istemediğimiz bir şey olduğu için Agit arkadaşın şahadetini düşünmeden

*Agit arkadaşın şahadeti üzerine Sarı İbrahim arkadaşın anlatımı...

CIWANÊN AZAD

onun daha önceden belirlenmiş buluşma yerimize geleceği inancıyla pusu noktasından hızla çekildik. Agit arkadaşın Lezgin ile gruptan koptuğuna ve buluşma noktasına geleceğine inanıyorduk. Akşam BBC haberlerine kadar buluşma noktasında bekledik. Agit arkadaş gelmedi. Akşam BBC'den şahadet haberini aldık.

Pusuda yanımızda olan daha sonra kaçıp JİTEM'de kontralık yapan Bozan, Agit arkadaş kendisinin vurduğunu söyledi.

Pusu gecesini yanıma gelen Ferhat bir süre sonra Önderlik sahasına gitti. Sahada Önderlik Agit arkadaşın kişiliği, mücadelesi ve şahadeti üzerine değerlendirme ve çözümler yaparken; bunları dinleyen Ferhat sahada intihar etti.

Aradan bunca zaman geçmesine rağmen Agit arkadaşın

yokluğunu bugün daha çok hissediyorum... Onu her zamankinden daha çok arıyorum...

O bir insan sarrafıydı. İnce derin ve keskin bir gözlemci; titiz ve kararlı bir uygulayıcıydı. Alışla gelmişin dışında sade paylaşımcı, eşitlikçi, bütünlükçü bir komutandı. Aramızda asla ayırım yapmazdı. Kimseye günü birlik yaklaşmaz, her birimizle gerçekliğimize uygun düşün örgütlü, ileriye gören, kalıcı ilişkiler kurup geliştirdi.

Ast üst-emir komuta kalıplarının dışında ve çok ötesinde; sanırım üzerinde özel olarak durulup mutlaka tanımlanması gereken karşılıklı ilişkilerimiz, bağlarımız ve bağlılıklarımız vardı. Bu bağları, bağlılıkları ve ilişkileri büyük bir emekle kuran, özenle besleyip geliştiren o idi.

Bir komutan olarak: Herkese gücüne, imkanına göre yaklaşırdı. Hiç birimizden gücümü zü aşan bir çalışma, görev istemezdi. Kimi, hangimizi, nerede ve ne zaman değerlendirebileceğini bilirdi. Hepimizi yeteneğimize, gücümüze göre örgütleyip çalıştırdı.

İnsan onun yanında kendinin görebiliyor, pratikleşip işlev kazanıyor, yaşamda ve mücadeledeki gerçek yerini bularak, gerçek rolünü oynayabiliyordu.

Agit arkadaş yaşamda ve mücadelede ciddiydi. Yaşamda alabildiğine şakacıydı. Koşullar uygunsa bize her fırsatta takılırdı. Kendisine yapılan yerinde şakalara da bayılır, özellikle kendisi hicivedildiğinde de kahaahalarla gülererek bundan büyük bir haz duyardı. Yaşamın ve mücadelenin her alanında önde ve

öncüydü. Her zaman titiz, örgütlü ve planlıydı.

Bize inisiyatif tanır, gelişmemiz için hepimize ayrı ve özgün yaklaşımlar gösterirdi. Gelişip irade sahibi olmamızı, bu temelde özgürleşmemizi ister, bizde bu yönde küçükte olsa bir gelişme gördüğünde buna memnun olur, bu alanda beklenmedik gelişmeler olduğunda adeta çocuklar gibi sevinir, gelişme gösteren arkadaş ile daha yakından ilgilenir, ona daha çok güç verirdi.

Tıkandığımız yerde inisiyatifliydi. İşin, görevin mahiyeti ne olursa olsun, geçer kendisi yapardı.

Doğru bildiğini uygulamada ısrarcıydı. Bazen bu yüzden yalnız kaldığı oldu. Fakat doğru bildiğinde ısrar ederek bunu aşmayı başardı.

Hemen her konuda bize danışır, görüşümüzü alır, ısrarla görüş belirtmemizi isteyerek bizi yaşamın ve mücadelenin doğrudan içine çekerek her alanına katmaya sorumluluk yüklenmeye, hesap alıp hesap vermeye büyük özen gösterirdi.

Çevresiyle ortama ve koşullara göre paylaşabileceği şeyleri paylaşır, ötesine geçmezdi. Zayıf yanlarını dışa vurmazdı.

Duyguları ve mantığı, vicdanı ve aklı birbirinden kopuk değildi. Küçük yada büyük, basit yada karmaşık, her konuda karar öncesi süreçte duyguları ile mantığını, vicdanı ile aklını iç içe bütünlüklü olarak

kullanırdı. Onun kararları her zaman sağduyunun kararları olurdu.

Yaşamın ve mücadelenin her alanında ölçü ve ilke sahibiydi. Agit arkadaşın sahip olduğu ölçüler ve ilkeler Önderliğin ve örgütümüzün ölçü ve ilkeleriydi. Onun bu ölçü ve ilkelerin dışına çıktığını hiç görmedim. Aramızdan hiç birimizin bu ölçü ve ilkelere karşı duruş ve davranışımızı, onun hiçbir zaman ve hiçbir biçimde kabul ettiğine tanık olmadım.

Bu ilke ve ölçülerin dışına çıkıldığında tamamen katı ve kesinlikle ödünsüzdü. Bu ölçü ve ilkelerin dışına çıkan kim olursa olsun, Agit arkadaşın kararlı duruşuna ve ödünsüz uygulamalarına çarpardı. Agit arkadaş bu alanda öteki bütün alanlardan çok ve kesin bir eşitlikçiydi. Ölçülerin ve ilkelerin aşındırılıp aşılarak çiğnenmek istenildiği yerde Agit arkadaş kişisel yada siyasal ayrıcalık, denge, kişisel bağ ve ilişki gözetmezdi. İlkesiz ilişki ve politika yoktu onda.

Grup içinde kullanmacı bir zihniyetle kendine özel yaşam alanı açmaya çalışan Zeki (Şemdin Sakık)'ye:

—Yetiştığın ve geldiğin ortamı biliyoruz. Ağa çocuğu olabilirsin..Fakat burada ağalık yapamazsın! Sana burada ağalık yaptırmayız! demişti. Bu Zeki'nin kişiliğinde ortaya çıkan zihinsel pislığe karşı ilkesel tutumuydu.

Grup içinde Ziverin bedensel temizlik sorunu vardı, gerçekten bir çete (bit) torbası, mikrop yuvasıydı. Ortamda Ziver'in bu durumuyla yakından ilgilenirdi. Onu bir yandan bedensel temizliğin gereği ve önemi üzerine bilgilendirirken, pratikte de yemeklerden önce yanında götürüp birlikte ellerini yıkayarak banyo fırsatı olduğunda yanında banyoya götürerek eğitmeye çalışırdı.

Ölçüler ve ilkeler içinde tamamen sakın ve olağan üstü paylaşımcı,verici bir insandı. Ölçülerin ve ilkelerin dışına çıkanlar için ise asla baş edilemez bir karşıt, yenilmez bir savaşıydı.

Ölçüler ve ilkelerde dogmatik değildi. Ölçü ve ilkelere karşı süreklilik gösteren kararlı ve sübjektif bir aşındırma durumunda müsamahasız ve ödünsüzdü. Bunun dışında kişi farkında değilse, bilmiyorsa ölçüleri tutturup ilkeleri uygulamada gerçekten güç getiremiyorsa, o zaman sonuçları itibarıyla en ağır durumlarda bile anlayışlı, şefkatli, kazanmacı, elden tutucu, güç vericiydi.

Katılıkla esnekliği, ikna ile sertliği iç içe başarı ile uygulardı.

Her şeyde ve her konuda çok doğal çok büyük bir paylaşımcıydı. Agit arkadaş için paylaşmak, paylaşımın özellikle verme boyutu, mutluluk ve sevinç kaynağıydı.

Ağustos 2005 Zap

umudun yükselişidir gözleri

Anı

Rojında

Dönüş için geceyi bekledik. Geçen uykusuz gecenin yorgunluğuyla yola çıkmak yorucu olacaktı. Hem ay ışığı da vardı. Ceplerimizde, yürürken oyalanmak için topladığımız alıçlarla, birinin mırıldanmaya başladığı bir şarkıya diğerinin katılması ve devam ettirmesiyle oluşan doğal koromuzla ilerliyoruz ay ışığının aydınlattığı yolumuzda. Birden sessizlik çöküyor soframıza. Ve biz onu yudumluyoruz. Kim bilir neler düşünülmekte, hangi anılar, duygular canlanmakta yürekte? Ya da hesaplaşmalar iç benliğiyle? Geleceğe dair hangi özlemler, hayaller kurulmakta beyinde?

Aydınlık ve canlı bir gece. Sanki kuşların sesi geliyor. Yol boyunca silahımı sımsıkı tutmaya çalışıyorum, çünkü bunun sözünü verdik Beritan Yoldaş'a. Onun için yaptığımız tören ve anma toplantısından dönüyoruz. Bugün 25 Ekim. Beritan (Gülnaz Karataş) Yoldaş'ın şehadetinin yıl dönümü. O'na daldım. O'nu düşünüyorum, O'nu duymaya çalışıyorum yürüyüşün bu sessizlik bölümünde. O'na 'Umudun Güülüğü' diyorum. Bir de "Güneşin Güleç Kızı". Gülen bir yüz görüyorum onu düşlerken. Öyle

ya, gülmek özgürlüğün, ağlamaksa köleliğin ifadesidir. Bu yüzden gülmek güzel. Çünkü yaşamla, sevgiyle ve güzellikle bağlantılı.

Adın Gülnaz.

"Gülüğüne bin kurşun sıkırsa da ölüm

Unutma, umuda kurşun işlemez gülmü".

Gürültüsüyle gecenin sessizliğini bozan büyük suyun ötüne geldik. Köprü yukarıda kaldığından bu suya vuracağız. Bu zamanlarda çok baş vurulmayan bir yol. Genelde köprüler kullanılır veya taşlardan atlanılır. Suya vurmak, kuzey gerillacılığının ya da eski zamanların anısı. Kimi arkadaşlar başladı bile, "bilmem nerede, ne zaman bilmem hangi suyu geçmiştik de..."

Gece saat on iki. Ekim ayında su soğuk. Ama ayaklarımıza oldukça iyi geldi. Üç saatlik yolun tüm yorgunluğu akıp gitti gürül gürül. Ayaklarımız soğuk sudan biraz uyuşmuş şekilde çıktık sudan.

Beritan öze dönüşün, öz savunmanın sembolü. Çünkü öz savunma için öze dönüş gerekli. Yani kendini bilmek, kendisi olmak gerekli. "Ben"i en çok "ben" yapan bir yer-

"savaş gülüm, sıkı savaş",
ancak böyle özgürleşir,
güzelleşir ve seviliriz biz

lerdeyiz. Yükseklerdeyiz. Düz-
lüklerde yitirdiğimiz özümüzü
kendinde saklayarak koruyan
dağlardayız. Öze dönüşün, öz
savunmanın en kutsal biçimiyle-
yiz. Bu yüzden, o kadar sıkı sa-
rıldın silahına. Senden ayrı değil,
en doğal parçan oldu senin. Emi-
nim öldürmeyi değil, yaşatmayı
daha çok seviyorsun. Savurmak,
uzaklara fırlatmak isteyen rüz-
garlara karşı bir sonbahar karde-
leninin dansettiği gibi direndin.
Kardelen güzelliğinde ve narinli-
ğinde, fakat bu dağlar kadar güc-
lü ve dimdik.

Yoldaşlarını içtimaya şiirle kal-
dırırmışsın. Elini attığın her işte
başarıyı hedefler, başarmışsın;
ne garip, seni hiç bu kadar tanı-
maya, anlamaya çalışmamıştık.
Gerçeğinin anlamına daha derin-
den dokunmaya çalışıyor, izlerini
arıyoruz. Xakurke'deyiz. Senin
yürüdüğün patikalardan geçiyo-
ruz. Aynı mevzideyiz. Ellerimiz
aynı tetikte. Gözlerimiz aynı he-
defe kilitli. Tenimiz aynı soğuğa
karşı direnmekte. Seninleyiz Beri-
tan Yoldaş. Ve hep seninle olmak
için savaşacağız kendimizle.

On yıl geçti aradan. İlk defa
böylesi bir tören yapılıyor. Bu
yüzden olsa gerek çok heyecan-
lıydık. O kutsal yeri görmenin,
unutmamamız gereken değerleri
anmanın, birçok arkadaşına “mer-
haba” demenin heyecanı tüm
yüzleri aydınlatıyordu. Başka hiç
bir gün böylesi bir toplanma ger-
çekleşmez. Kimileri dört, kimileri
beş, kimileri sekiz saatlik yolu
aşıp gelmiş olan alandaki tüm ba-
yan bölükleri ‘Çil û Çar’ denilen
yerde toplandılar. Her biri farklı
yerlerden gelmiş bölük bölük
güçler akşamleyin öbek öbek
ateşlerini yakmışlar, sohbetle dal-
mışlardı. Gece bir çoğu soğuktan

uyuyamayan yoldaşlar ateş çayı
ve sohbetle sabahı beklemişlerdi.

Ertesi gün oldukça sıcak bir
Ekim günü bizi bekliyordu. Gü-
neş, gece boyu kendisini bekle-
yenleri günün heyecanı ve sabır-
sızlığıyla erkenden kucaklamıştı.
PJA Meclisinden gelen arkadaşlar
karşılanmış, sonra tüm güç ard
arda vererek tepeye tırmanmaya
başlamıştı. Sanırım tepe ‘92 Gü-
ney Savaşından sonra ilk defa bu
kadar büyük bir gücü karşılıyo-
du. Upuzun bir tren olmuştu
sanki. Hani o çocukken yanımız-
dan geçip de bizim sonunun gel-
mesini beklediğimiz, ama sonu
bir türlü gelmeyen trenler gibi.
Başı tepenin zirvesine yaklaşmış,
ayakları aşağıda kalmış. Ekimin
sararmış otlarıyla birlikte yağmur-
lardan sonra baharı andırıcasına
yeni yeni bitmiş taze çimenlikli
yolda dimdik tepeye tırmanıyo-
ruz. Karşıdaki sivri, bıçak gibi gö-
ğü kesen yüksek kayalık Beritan
Yoldaş’ın doğal bir anıtı olarak
bize bakıyor. Herkes daha yakın-
dan görme merakıyla iyice yak-

laşmış, incelemiş, anı diye yanın-
da saklamak için o kayalığın bir
taşını almıştı.

Tepe fazla ağaçlı değil, çıplak.
Görünürde su belirtisi yok. Zirve-
sindeki kızıl kayaların üzerinden
araziye izlerken, “acaba nasıl bir
gündü?” diye düşünmüştüm. Böy-
lesine güneşli miydi gökyüzü,
yoksa gökyüzü kirleri temizlemek
için uğraşıp duruyor muydu? Be-
ritan Arkadaş’la buradaki mevzi-
lerde olan bir erkek arkadaş düş-
manın hangi tepeleri tuttuğunu
ve Beritan Arkadaş’ın tavrını an-
latmıştı. Geri çekilmeyi kabul et-
meyip “bırakmam” diyor ve arka-
daşlar geri çekilene dek onları
savunuyor. Karargahta operasyon
başladığını duyunca “düşman be-
nim cesetimi çığnemedi karar-
gaha giremez” diyor. “Umuttan,
sabahtan ve ateşin çocuklarından
korkan düşmana giderken” dedi
ve tüm sevdiklerini ardında bıra-
karak gitti.

“savaş gülüm, sıkı savaş”,
ancak böyle özgürleşir, güzelle-
şir ve seviliriz biz.

TOPLUMSAL EKOLOJİ

Araştırma

Helin Murat

Ekoloji bilimi ve ekolojik değerler 20.yy'ın son çeyreğinde giderek yükselen değerler arasındadır. İnsan ve doğa arasındaki hiyerarşik, sömürücü ilişkiler artık dünyamızı yaşanmaz kılan bir noktaya getirmiştir. Küresel çapta köklü bir ekolojik katliamla karşı karşıyayız. Hiyerarşik- devletçi toplumun cansız, ölü, değişmez paradigması ilk kez bu kadar köklü bir değişimi dayatmaktadır. Doğa kendi başına bugün ki “ekolojik kriz” dediğimiz felaketi yaşamadı. Bu nedenle ekolojik sorunların toplumsal sorunlardan kaynaklandığını değerlendirmek en doğru yaklaşımdır. Bozulan doğa- toplum dengesini gidermek için öncelikle sapmaya uğramış, çürümüş toplumsal sorunlarımızın çözülmesi gerekiyor. Ekolojik bilinçten yoksun bir toplumsal bilinçlilik sistemin kaosunu aştıracak bir gelişime yol açamaz. Toplumun demokrasi, cinsiyet özgürlüğü ve ekoloji olgularında yeniden aydınlanması, yapılandırılması olmazsa olmaz kabilindedir. Bu; toplumun yeniden kurulması demektir. Toplumsal ekoloji giderek gelişiyor, gelişecektir. Ekolojiyi radikal kılan, çözümü hiyerarşik-devletçi toplumun dışında arama yönüdür. Bu nedenle ekolojik bakış, ekolojik toplum kapitalizmin kaos sürecinden çıkış da temel devrimci bir rol oynayacaktır.

Toplumun kendisi özünde eko-

lojik bir diyalektik gelişime sahipken sonradan buna ters bir gelişimin günümüze kadar derinleşerek gelmesinin iyi anlaşılması gerekiyor. Bir zamanların canlı doğa-evren anlayışından cansız evren anlayışına nasıl geldiği büyük sorgulanmalıdır. Toplum yeniden doğa ile ilişkilendirilip, doğa ile uyumlu bir bağa kavuşturulmalı. Bu nedenle “toplumsal ekolojiye dönüş” diyoruz. Öncelikle çözümlerimiz toplumsal nitelikli olmak zorundadır. Doğaya bakış açımızın değişmesi, bu noktada yeni bir zihniyet ve vicdan devrimine ihtiyaç olduğu büyük bir gerçekliktir. Bu, toplumsal ekolojiye dönüşür.

Ekoloji Kavramı Ve Tarihçesi

Ekoloji; toplum ile doğa arasındaki ilişkiyi inceleyen bilimdir, bir dünya görüşüdür, en temel ideolojik bilinçlerden biridir. Ekoloji, toplumun nasıl doğa içerisinde çıkıp geliştiğini gösterirken aynı zamanda toplumun geçirdiği farklılaşma ve gelişmeyi de göstermektedir. Yine mevcut toplumsal sistemin doğaya nasıl ters düştüğünü köklü inceleyerek ekolojik sorunların kaynağını tespit etmeye çalışır. Öte yandan mevcut toplumsal sistemin doğa ile arasındaki yabancılaşma ve kopukluğun aşılması için çözüm üretir, düzeltici çabaları geliştirmeyi hedefler. Bu tanımdan anlaşıldığı gibi ekolojinin konusu sa-

ekoloji salt bir çevre koruma bilinci değildir ve salt çevrecilikle sınırlandırılmaz. Ekoloji ile çevrecilik olgularını ayırıştırmak gerekiyor

dece bitki, hayvan değil, insan- doğa ilişkileridir. Ekoloji tanımımızı şu şekilde de yapabiliriz. Ekoloji doğayla dostluktur, doğaya saygıdır, evrimsel yaşam sũrecini diyalektik kavramaktır, doğanın zedelenmemiş işleyişinin ȳğretisidir.

Ekoloji en temelde doğanın hiyerarşik bir bakışla yorumlanabileceği gȳrũřũne karşı çıkar. Gũnũmũze hakim olan doğaya hũkmetmek, sȳmũrmek ve değersizleştirme yaklaşımlarını ortadan kaldıracak; doğal toplumun doğaya saygılı, canlı ve kutsal gȳren yaklaşımını insan topluluklarında yeniden geliştirmeyi esas alır. Artık doğanın kirletilmesi, hırpalanması, kȳtũ muameleye maruz kalmasına son vermek ister. İnsan toplumu ne doğanın ũstũnde ne de altındadır. Doğayla birlikte, karşılıklı bir bağ içinde, uyumlu ve ahenkli bir yaşamı ele almak istemektedir.

Toplum ve çevrenin birbirleri ũzerinde etkilerinin olduğu bilimsel bir tespittir. Gũnũmũzde toplum ve doğa ilişkisini incelemeye bũyũk bir ilgi gelişiyor. Ekolojiye olan bu ilginin giderek yoğunlaşmasında evre krizinin açığa çıkması belirleyici rol oynamıştır. ũnkũ kapitalist- modernist sistemin evre ũzerinde olumsuz, yıkıcı etkisi artık gȳrũlmeye başlandı. Sorunun ilk kez “evre krizi” olarak tanımlanması 2. dũnya savaşı sonrasına tekabũl eder. Bu durum doğa ve toplum ilişkisinin incelenmesine giderek odaklanmayı beraberinde getirir.

Ekoloji sȳzcũęũnũn doğru

kullanılması ya da kullanılmaması ne demektir? Ekolojiye, evre bilimi demek yetersiz, yanılığlı bir yaklaşımdır. Oysa ekoloji ve evrecilik birbirinden tamamen farklı anlamlar içeriyor. Ekolojinin kendisi toplumsal içerikli bir kavramdır. Ekoloji, sadece evre bilimi demek değildir. Ekolojinin yaygın yanılış kullanımı olan “evrebilim” şeklinde ele alınmasını ortadan kaldırmak için artık Tũrke çevirilerde bile ekoloji kelimesi olduğu gibi kullanılmaya başlanmıştır.

Ekoloji terimi ilk kez Darwin'in yandaşı zoolog Ernst Haeckel (1834-1919) tarafından 1870 yılında kullanılmıştır. Ekoloji sȳzcũęũnũn ilk kullanıldığı dȳnemde sanayi devrimi yaşanmakta ve kapitalizm tũm dũnyaya el atmaktadır. Haeckel ekolojiyi; bitkiler ve hayvanların inorganik çevreleriyle karşılıklı ilişkilerini inceleyen biyolojinin bir alt dalı olarak tanımlar. O, daha çok bitki ekolojisi ũzerine yoğunlaşır. Ekolojinin bu ilk kullanım alanı ve anlamı dardır. Bugũn ekoloji, kendi başına bir bilim olarak ele alınmaktadır. Diğer bilimlerin merkezinde ve işbirliği içerisinde tũm toplumsal ve ekolojik sorunlara ȳzũm gũcũ olabilecek bir ȳzellięe sahiptir. Darwin'in evrim kuramı ekolojinin gelişmesine esin kaynağı olmuştur. Bu nokta da evrimci anlayışlarla ekoloji arasında yakın bir ilişki olması anaşılış bir husustur.

Ekolojinin sȳzcũk olarak Yunanca olan oikos (ev, hane)

kelimesinden tũredięi şeklinde bazı değerlendirmeler vardır. Fakat Murray Bookchin, ekolojinin kȳkeninin bu şekilde ele alınmasına şiddetle karşı çıkar. Tam tersine ekolojinin yeni kullanılan, icat edilen bir kavram olduğunu sȳyler. Haeckel'den beri ekoloji terimi şehirlerin, sağlığın, aklın ekolojilerini içerecek şekilde genişletilir. Ekolojinin daha sık gũndeme gelmesi 1950'liler sonrasındır. Bu dȳnem kapitalist modernitenin ũrũnũ 2. dũnya savaşının toplumsal ve ekolojik yıkımının en fazla tartışıldığı yıllardır. 1960–1970 yılları arası ise 150 yıllık devletçi sosyalist gelenek eleştirilmekte ve tahakkũm, iktidar konuları tartışılmaktadır. Bu yeni tartışmaların ortamında doğaya dȳnũk egemenlikli yaklaşımlar da sorgulanmaya başlanmıştır. 1960'lı yılların ortasından itibaren ekolojinin toplumsal yȳnũ vurgulanır ve bir dũnya gȳrũřũ olarak ele alınmaya başlar. Bu şekilde ekolojinin eski dar anlamından kurtulup toplumsal, radikal bir içeriğe kavuşturulmasında ȳnemli bir adım atılmıştır. Bu ȳnemli bir gelişimi ifade etmektedir. Bu nedenle ekoloji derken “toplumsal ekoloji” kastedilmektedir. Ekolojinin toplumsal nitelikli olarak ele alınması doğru bir ekoloji tanımının gelişmesini sağlamıştır. Ekolojik sorunların bir toplumsal sorun olduğuna ilk vurgu yapanlar toplumsal anarşistler olmuştur. Toplumsal ekoloji geliştirilmeden doğal ekolojinin pek fazla anlam ifa-

de etmeyeceği açıktır. Doğa-toplum ilişkileri toplumsal olarak ele alınırsa doğru bir inceleme, algılama gerçekleşebilir.

Ekoloji ve çevrecilik olgusu

Ekoloji salt bir çevre koruma bilinci değildir ve salt çevrecilikle sınırlandırılmaz. Ekoloji ile çevrecilik olgularını ayırtmak gerekiyor. Ekoloji kavramını doğru kullanmak için bu husus önemlidir. Bu nedenle ekoloji konusu incelenirken en başta çevreciliğin ne olduğu ve doğru bir tanıma kavuşturulmasına ihtiyaç vardır. Çevrecilik "kirlenme" boyutuyla öne çıkardığı sorunları çevre sorunları olarak teknik bir düzeyde ele alarak çözmeye çalışır. Temel sorunlara inilmeden kirlenmeyi azaltacak teknik gelişmelere bel bağlamaktadır. Çevrecilik kirlilikten, yani sonuçlardan hareket etmektedir. Ekoloji ise insan-doğa ilişkisini bütünlük içerisinde kavrayan daha geniş kapsamlı bir yaklaşım içerir. Önemli olan ekolojik sorunları açığa çıkartan toplumsal sistemin sorgulanmasıdır. Çevrecilik bir nevi doğa mühendisliğidir; insan merkezli bir bakışın ürünüdür. Ekonomik bir kaygı ile hareket eder. Bilinçsizce tüketilen kaynaklardan gelecek kuşakların mahrum olacağı kaygısını taşır. Bir anlamda sanayileşmenin olumsuz sonuçlarını azaltacak teknik gelişmenin peşindeler. Çevreci hareketler, sanayileşmenin gelişmeye başladığı 19 yy.a kadar götürülebilir. Ama asıl çevrecilik 1950 yıllardan sonra yeni keşfedilen

çevre krizi ortamında ortaya çıkmıştır. Kapitalizmin dünyayı sınırsız sömürmesinden kaynaklı dev boyutlara varan sanayileşmenin hava, toprak, sulara zarar vermesinin eleştirisiyle gelişir. Çevrecilik, sadece çevre kirliliği ile ilgili bir yaklaşıma sahiptir. Ve günümüzde çevre sorunlarına karşı en hakim olan yaklaşımın çevrecilik olduğu bir gerçekliktir.

Başlıca tanınmış çevre hareketlerinden biri olan Greenpeace, ilk olarak 1971'de Kanada da kurulmuştur. Bugün 2 milyon üzerinde aktivisti vardır. Çevrecilik; hiyerarşi ve tahakküm kavramlarını göz önünde bulundurmaz. Çevreciliğin ha-

va-su kirliliği, zehirli atıklar, gıdaların kimyasallaşması, kentsel büyümenin sınırlandırılması, nükleer santrallere karşı vb. sorunların üzerindeki yoğunlaşmaları desteklenmelidir. Fakat bu tür yaklaşımlar tek başına ekolojik sorunların çözümünü getirmez. Çevrecilik bu açılardan sorunun toplumsal kökeni ve çözümüne ilişkin yetersizdir. Çevreci hareketler bu anlamda reformist olarak tanımlanabilirler. Çevreci hareketlerin çevre krizinin toplumsal nedenlerine yoğunlaşmaları, sistem eleştirilerini keskinleştirmeleri, düşünce ve etkinliklerini radikalleştirmeleri gerekmektedir.

Ernesto Rafael

Guevara de la Serna

Araştırma

Baran Vestan

Ernesto Rafael Guevara de la Serna, 14 Haziran 1928'de Arjantin'in Rosario şehrinde doğdu. Devrimci bir ailesi vardı. Henüz iki yaşındayken daha sonraki gerilla yaşamında kendisine büyük bir dert olan astım hastalığına yakalandı. İlkokulu Alta Gracia'da, ortaokul ve liseyi de Cordoba'da tamamladı. Lise yıllarında Marksist düşüncelerle tanıştı. Guevara ailesi 1944'de Buenos Aires'e taşındı. Che burada tıp fakültesine kaydoldu. Aynı zamanda bir çok işte çalışıp ailesine katkıda bulunuyordu.

1951'de tıp öğrenimine ara vererek, bir arkadaşıyla birlikte Latin Amerika kıtasını daha yakından tanımak için motosikletle yolculuğa çıktı. Gördüğü yerlerdeki insanların ezilmişliği, sömürü ve zulüm altındaki yaşayışları O'nu çok etkiledi. Düzene karşı savaş düşüncesi artık yavaş yavaş Che'nin beynine yerleşmektedir. Bir yıldan fazla bir süre dolaştıktan sonra Buenos Aires'e geri döndü. Aynı yıl üniversiteyi bitirdi. Daha sonra bir arkadaşıyla birlikte Arbenz hükümetine destek olmak için Guatemala'ya gitti ve burada evlendi. 1954'te Arbenz hükü-

metinin ABD destekli bir darbeyle düşmesiyle birlikte Meksika'ya gitti. 1956'da Meksika'da Fidel Castro'yla tanıştı ve Küba devrimine katılmaya karar verdi.

1956'nın Aralık ayında Che, Fidel ve 83 arkadaşıyla birlikte Küba'ya gitti ve Sierra'larda gerilla savaşı başladı. Gerilla birliği içerisinde gerek politik, gerek askeri yetkinliğiyle öne çıktı ve önemli sorumluluklar üstlendi. Küba devriminin başarısına ulaşması için sonsuz emek verdi.

Aralık 1958'de Che'nin komutanlığını yaptığı gerilla birliği Las Villas'a yürüdü. Burada Batista ordusunu yenerek Santa Clara'ya gitti. 2 Ocak 1959'da gerilla birliklerinin Havana'ya girmesiyle devrim zaferle sonuçlandı.

Devrimden kısa bir süre sonra Küba vatandaşlığına kabul edildi. Devrimden sonra da dış siyasetten, ekonomiye, maliyeden, sanayi bakanlığına çeşitli üst düzey görevlerde bulundu. Avrupa, Asya, Afrika ülkelerini kapsayan bir gezi yaparak onlardan maddi-manevi destek aldı. ABD emperyalizminin Küba'ya uygulamaya çalıştığı ambargoyu etkisizleştirdi.

hayal edilenle gerçekleşen devrim arasındaki uçurum Che Guevara'yı yeni hayallere sürükledi. Yeni hayal, devrimin bütün Latin Amerika'ya yayılmasıydı

1965 yılına kadar Küba'daki görevlerini sürdürdü. '65'in Eylül'ünde Küba'daki tüm görevlerinden ve Küba vatandaşlığından ayrıldığını bildirdi. Vietnam, Kongo, Latin Amerika ülkelerinin çeşitli yerlerini dolaştı.

Hayal edilenle gerçekleşen devrim arasındaki uçurum Che Guevara'yı yeni hayallere sürükledi. Yeni hayal, devrimin bütün Latin Amerika'ya yayılmasıydı. Bu amaçla Bolivya'ya gitti. Devrim konusunda Che Guevara'nın üç temel değişiklik düşüncesi şunlardır:

1. Halk güçleri düzenli orduya karşı zaferi kazanabilir.

2. Devrim yapmak için her zaman tüm şartların bir araya getirilmesi gerekmez.

3. Latin Amerika'da savaşın temel alanı kırsal kesim olmalıdır.

Marksist düşünceden esinlense de marksizme yabancı bu düşünceler sadece Latin Amerika'da değil, dünyanın birçok yerinde yankı buldu.

1966'da Bolivya'ya gitti. Ancak buradaki gerilla faaliyetleri uzun sürmedi.

Che, bir köyde halka açık bir konuşma yaptıktan sonra, köy muhtarının birliği ihbar etmesiyle 8 Ekim 1967'de El Yuro'da yüzlerce asker tarafından çevrildi.

Bacaklarından yaralanan Che tutsak düştü. Higuera köyünün okuluna götürüldü ve sorguya çekildi. Hiçbir soruya cevap vermedi. Ve 9 Ekim'de Bolivya Cumhurbaşkanı'nın emriyle katledildi.

BOLİVYALI KÜÇÜK ASKER

Bolivyalı küçük asker, sırtında tüfeğin, gidiyorsun tüfeğin Amerikan malı tüfeğin Amerikan malı Bolivyalı küçük asker tüfeğin Amerikan malı. Sinyor Barrientos verdi onu sana

Bolivyalı küçük asker Mister Johnson'un armağanı kardeşini vurman için kardeşini vurman için Bolivyalı küçük asker kardeşini vurman için. Kim bu ölü, bilmiyor musun

Bolivyalı küçük asker? Bu ölü Che Guevara, Arjantinliydi Kübalıydı Arjantinliydi Kübalıydı Bolivyalı küçük asker, Arjantinliydi Kübalıydı. En iyi dostundu senin,

Bolivyalı küçük asker, yoksulların dostuydu doğudan dağlara kadar doğudan dağlara kadar Bolivyalı küçük asker doğudan dağlara kadar. Gitarım tepeden tırnağa

Bolivyalı küçük asker yas tutuyor, ağlamıyor ağlamak insan işi ağlamak insan işi Bolivyalı küçük asker ağlamak insan işi. Sırası değil ağlamanın

Bolivyalı küçük asker kardeş dediğin vurulmaz...

Apê Mûsa

Yorum

Tayyip Temel

Emrekî ku di nava êş û janan de derbas bûyî. Emrekî kurt û dirêj ku şahidiya qewmînên nedîtî kiriye...

Apê Mûsa wekî zanayekî gelê kurd di nava rûpelên dîrokê de cihê xwe girt. Hema bêje li çar parçeyên Kurdistanê, ew tê bibîranîn û li gelek bajarên jî peykerên wî hatine danîn. An jî ji bo bîranîna wî abîde hatine danîn. Navê wî li parkan hatiye kirin. Ji bo zana û filozofekî jî tiştî herî girîng ev e.

Em wekî çapemeniya azad van rojan dîsa Apê Mûsa bi bîr tînin. Her tim jî hatiye bibîranîn. Gelek sazî û dezgehên kurd Apê Mûsa tu salan ji bîr nakin. Lê beriya her tiştî divê berhemên ebedî û dayîmî ji bo nemirkirin Apê Mûsa bîn çêkin.

Îro jî em li cihê lê hatiye qetilkirin bi piştgiriya Plafforma Demokrasîyê apê xwe yê porsipî bi bîr tînin. Dîsa li Nisêbînê bi piştgiriya Şaredariyê rêzeçalakiyên bîranînên tînan lidarxistin. Xelatên Rojnamegeriyê yê Musa Anter tînan dayîn.

Mixabin hin kirinên ku mirov diêşnin jî li hemberî bîranîna Apê Mûsa tînan kirin. Bi taybetî jî bûyere ku dilê me tijî xwîn kir li Hewlêrê hate jiyîn. Peykerê rewşenbîr û filozofê kurd ê navdar li Hewlêrê li pişt salona Medyayê li

ber piyan û di nava çopê de hati-bû dîtin. Lê ew peyker ji bo ku li cihê berbiçav bê bicihkirin hati-bû çêkin.

Piştî vê bûyerê di çapemeniya kurd de cih girt, hem malbata Anter û hem jî rojnamegerên kurd ketin nava hewldanan û bi Wezîrê Çandê yê Herêma Kurdistanê re axivîn û ji bo vê yekê îzahat hate xwestin. Lê mixabin heta niha rayedarên wezîrtiya çandê tu daxuyanîyên fermî der barê mijarê de nedane.

Dîsa li vî welatî hêzên ku li şûna ronahî û rewşenbîrê pêş de bibin, dibin nobedarên tarîfî û tirsê tehemûla apê kurdan ê porspî nekirin. Di van rojên ku aliyekê çeteyên dewletê tê nîqaşkirin û aliyekê tê veşartin, bîranîna Apê Mûsa gelek watedartir e. Herî zêde jî lazim e di van rojan de rewşenbîr û nivîskarên kurd Apê Mûsa bi bîr bînin. Ev hewcedariyê gelek pêwîst a wekî nan û avê ye.

Ji bo Apê Mûsa ne tenê bîranîn bîn lidarxistin. Divê li ser navê wî akademî û navendên çandê jî bîn avakirin. Çi li bajarê ku lê hatiye qetilkirin û çi jî li bajarê ku lê ji dayik bûye divê gelek berhemên dayîmî ji bo Apê Mûsa bîn diyarkirin û danîn. Divê felsefe û nêrîna wî ya bê dawî heta dawiyê bijî.

Apê Mûsa wekî zanayekî gelê kurd di nava rûpelên dîrokê de cihê xwe girt. Hema bêje li çar parçeyên Kurdistanê, ew tê bibîranîn

Azadiyê Roja me

Analiz

Hevi Evin

her çend ewran xwîn girêdabin jî, lê dawîya her zivistanê bihar e û ronahiya Rojê bi perdeyên reş astengkirinê tu kes nikare ronahiya ku we di dil û mêjiyan de avakiriye tarî bike û bide tarîkirin

Warên ku mirovahî lê peyda bûye. Aşên pîroz ên dayika Îştar, ji dilê xwe yê ku bûye hêlîn ji evîna te ya azadiyê re û her roj bi tovê hezkirina we re dibişkive û kulîlk dide, em we silav dikin, bi hezkirin û girêdanên xwe re, dilê xwe dişînin ji we re.

Her çend ewran xwîn girêdabin jî, lê dawîya her zivistanê bihar e û ronahiya Rojê bi perdeyên reş astengkirinê tu kes nikare ronahiya ku we di dil û mêjiyan de avakiriye tarî bike û bide tarîkirin. Ji ber ku hûn bûne Roj, her Roj di kûraniya dilê me de, ji Roja din resentir û bilintir hiltê.

Di warê me yê ku bihar lê hatiye şewitandin tu bûye baxek û em her gav bi hesreta dîtina hêviyên hatibûn bidarvekirin, bêhn dikin gulên hêviyê ji gulistana dilê te yê bêdawî. Tu bûyî navnîşana hemû navên mezin ên ku di kûraniya welatê wînda û xaka pîroz de li benda derketina te bûn. Tu bû hevalbendê Îsa li çarmîxa, meşaleya ronahiyê evîna Manî, şopandêr û cotkarê çandina tovê zanistiya Zerdeşt û her yek ji wan bûne tîrêjek ji tîrêjen çavên te. Êşên dilê me û rondikên çavên me ne ji dûrbûna we ne. Ji ber ku her ewrek giran li derdorê ji bo me pîroztir û resentir dike derketina we. Lê êşên hevalbendiya me dike şagirtê ji şagirtên hemû ol û baweriyên bi hêz û me digihînin rastiya bîrdoziya we.

Ji evîna, Jiyana Azad û bêdawîbûnê ye tîr û êrîşên xwedayên şaristaniyê li hemberî te. Komcivîna hemû guran bêdawîbûna hêza we nîşan dide. Lewra ne gurek bi hezaran gur li ser peymanên bêbextiyê êrîş dikin. Lê ne gurên

bi xwîn, ne ewrên giran, ne dîwar û sînorên durûtiyê û ne jî paşayên zilmê yên ku dixwazin derveyî xwe cîhanê ji her kesekî re bikin dogeh, dikarin te qut bikin ji me. Jêdera jiyana bi rûmet, nasnameya warên pîroziya rastiya cewherê me, ji ber ku tu bû xwîn û ket rehên me ên jiyane, liva dilên me, hebûn û pêşeroja me mifteya deriyê cîhana ronahiyê mamos-teyê me.

Di bihara şewitî de bi derketina we re her roj bi sedan gul dibişkin û her gulek dibe berfînek û ser radike di bin giraniya berfan de. Lêvên ku bi êşên hezar salan ji bê evîne qelişîne wek destên kedkaran dibin girnîjn û dikenin bi germahiya tîrêjen te, herikandina rûbarên ji hestên te. Li warên pîroziyê tovê te çandin şîna bûne û fêkî daye. Em weke şagirtên we xwe amade dikin ku bigihînin tevahiya mirovahiyê.

Li hemberî hemû nemirovatîyan, li ser bingehê parastina rewşa soza me ye em xwe bikin hêzek ji pola wek çiyayên pîroz ên ku her yek bûye navê pakrewanekî ku çil sal in bûne xeyalên te. Ji çiyayên hîn bi hêztir li ber xwe bidin da ku em saz bikin Şaristaniya Demokratîk û bê mirin bikin hizir û ramanên we.

Em bi kûraniya dilên xwe yên ku ji hesreta dîtina we weke agir dişewite û xwe di şewata agir de digihînin pîroziya te jî hezkirinên xwe yên bêdawî em we hembêz dikin silav û rêzên xwe dişînin. Em nabêjin bi xatirê we. Her roj bi derketina wa re em bejnên xwe bi nazdarî ditewînin li ser rûmeta we. Serdarê hemû evîna, Taca Azadiyê, Roja me.

La Question de Kirkuk et les Kurdes de l'Irak

Analiz

Ahmed Dere

Bien que l'Irak soit libéré du régime dictatorial de Saddam Hussein, les problèmes de ce pays ne sont pas résolus. Il y a toujours de sérieuses questions qui attendent d'être résolues. La présence des Américains ne donne pas espoir à la population de ce pays, surtout pour ce qui est du développement d'une stabilité démocratique. D'après ceux que nous voyons, les intérêts des Américains ne passent pas par une vraie démocratisation des pays du Moyen-Orient. C'est pourquoi les problèmes de la région de Kirkuk sont plus en plus empiriques. Je pense que le référendum pour Kirkuk n'est pas fait à suite à ce rapprochement des Américains.

La position de l'Etat turc pèse beaucoup dans cette attitude des États-Unis. Malgré la volonté des Kurdes - en faveur d'une résolution pacifique à Kirkuk - les Américains et les Anglais soutiennent le

rapprochement de la Turquie, qui est pour la turquisation de cette ville.

D'après ce que je sais, plusieurs députés kurdes au Parlement irakien ont accusé cette politique de la Turquie qui cherche à réduire l'influence acquise par les Kurdes, surtout depuis la chute du régime de Saddam Hussein en 2003. Certains d'entre eux ont même accusé la Turquie en déclarant qu'elle manœuvre pour faire adopter une loi anti-kurde au Parlement irakien. La Turquie a toujours soutenu l'adoption de l'article 24 de la loi électorale afin d'empêcher le référendum qui peut définir le sort de la ville de Kirkuk. Pour parvenir à son but, elle essaie d'utiliser tous les moyens. Même elle a tout fait et veut encore tout faire pour réduire les acquis obtenus par les Kurdes après la chute de Saddam Hussein et son régime.

la ville fait partie du Kurdistan, mais toutes les composantes de cette ville, les Kurdes, les Assyriens, les Turcomans et les Arabes doivent y vivre ensemble

L'article 24 du projet de loi devant régir les scrutins provinciaux proposait une répartition à part égale du pouvoir au conseil provincial de Kirkuk entre Arabes, Kurdes et Turcomans. Bien sûr les Kurdes qui sont majoritaires dans cette ville se sont totalement opposés à cet article et souhaitent que leur prépondérance soit reconnue. Cette volonté des Kurdes a été refusée par les Arabes et les Turcomans avec le soutien, notamment, de la Turquie et de certains pays arabes.

Le projet en question avait été approuvé le 22 juillet 2008 par le Parlement irakien, dans un contexte très tendu. En raison de la sensibilité de ce projet de loi, seulement 140 députés sur 275 étaient présents lors des votes. De nombreux parlementaires avaient dénoncé des irrégularités dans la procédure. Bien sûr les votes ont été boycottés par tous les députés kurdes (54).

Suite à la réaction des Kurdes, le Conseil Présidentiel irakien, composé du chef de l'Etat, Jalal Talabani, et de ses deux adjoints, avait aussi décidé d'opposer son veto au texte du projet. Mais, malgré cet attitude de Jalal Talabani et de ses adjoints, ils n'ont pas montré leur réaction d'une façon bien claire et concrète. C'est pourquoi le résultat n'a pas été changé. Ceci veut dire que le Conseil Présidentiel irakien a accepté l'adoption du projet et renonce à la nécessité de l'article 140 de la constitution irakienne. Bien sûr cet attitude ne peut, en aucun cas, être approuvée par les Kurdes.

J'aimerais attirer l'attention sur la position des Etats-Unis qui a été bien pesante dans cette affaire. Le rôle négatif des Américaines a encouragé les Turcomans et les Arabes pour faire passer cet article 24. Ainsi, il faut savoir que la Grande-Bretagne aussi a fait une pression sur les

Kurdes pour qu'ils acceptent les demandes des Arabes et des Turcomans. Tout ceci contente la Turquie qui ne veut toujours pas prendre en considération le poids du gouvernement régional kurde. Elle ne supporte pas l'existence des Kurdes qui peuvent se diriger eux-mêmes.

Avec la provocation des turcs, même les visites des dirigeants Kurdes à Kirkuk sont boycottées. Par exemple, au début du mois d'août, le président de la région autonome du Kurdistan Sud M. Massoud Barzani s'est rendu dans cette ville pour transmettre un message de paix à Kirkuk. Il a été, pendant quelques heures, boycotté par les représentants du Front Turcoman irakien. A travers les médias turcs, nous avons bien vu que la Turquie est contente de ces manifestations organisées par le front Turcoman.

Il faut rappeler que la ville de Kirkuk, située à 250 kilomètres au nord de Bagdad, est une ville qui a une grande importance pour les

Kurdes. Pas seulement aujourd'hui. Dans l'histoire des Kurdes, elle a toujours gardé son importance. C'est dans les années 1980 que l'ancien dictateur Saddam Hussein l'a placée hors de la région du Kurdistan irakien. Alors que cette ville a été toujours habitée par les Kurdes et les Assyriens. Surtout, c'est après la deuxième guerre mondiale que les Turcomans ont été placés dans la région du Kirkuk et ils ont commencé à devenir une force politique qui sert à la Turquie.

D'après moi, la solution au problème de cette ville doit se faire selon l'article 140 de la constitution irakienne. Cet article prévoit la tenue d'un référendum après que des mesures auront été prises pour annuler les conséquences de l'arabisation forcée menée par Saddam Hussein dans cette région riche en pétrole. La ville fait partie du Kurdistan, mais toutes les composantes de cette ville, les Kurdes, les Assyriens, les Turcomans et les Arabes doivent y vivre ensemble.

Avrupa'da Kültürel Yozlaşma ve Araçları

Yorum

Cemo Devrim

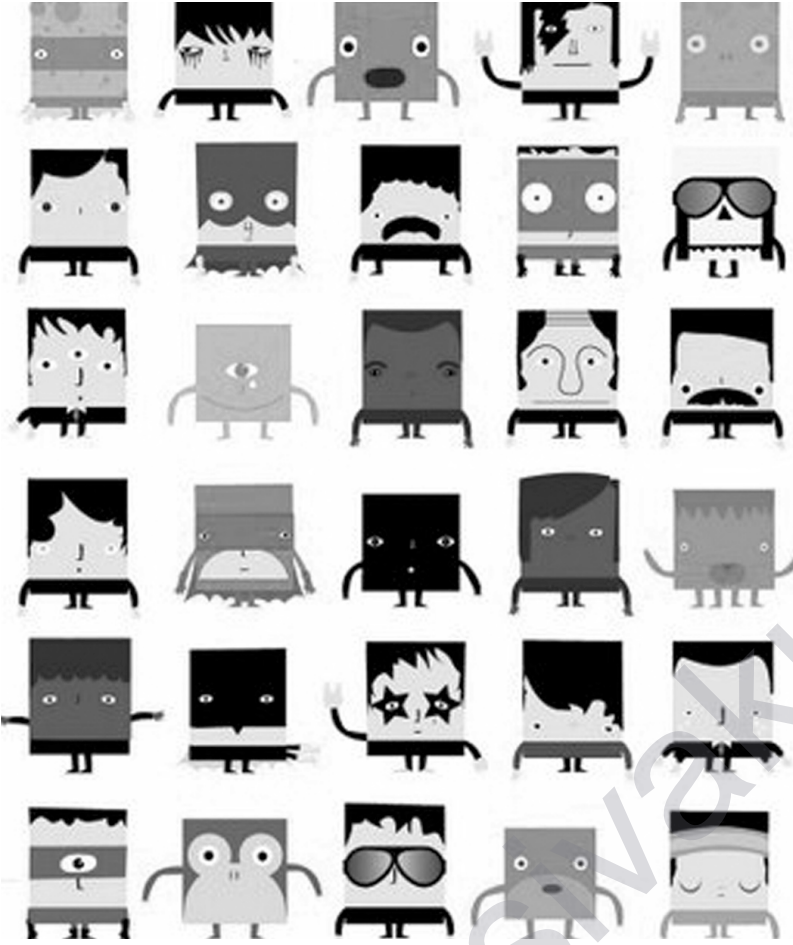
Kültür, insanın tarihi süreç boyunca yarattığı yaşamsal değerlerdir. Bizi biz yapan toprağı sahiplenmeden tutalım da, ağıtlarımıza kadar; halkı halk yapan temel değerlerdir. Bir toplumu aynı şeye öfkelenirip aynı şeye güldürebilen yani, toplumsal bir varlık olan insani insan yapan temel bir olgudur kültür.

Avrupa'daki kapitalist kültür ise ekonomik zenginliğini daha da derinleştirebilmek,"küçülen global dünya "üzerrindeki baskı ve sömürsünü arttırabilmek için, Ortadoğu'daki ve Afrika'daki halkları baskı altına almak ve halklara ait tek bir sesin dahi çıkmasını engellemek için yeni bir kültür ortaya çıkarıyor.ve bugün bu kültürü basta kendi ülkesindeki göçmenlere benimsetmiş durumda.yine kendine bağımlı hale getirdiği ülkelerde düşünmeyen,ucuza çalışan,yaşamları ve zevkleri kendine ait olmayan topluluklar meydana getirmiştir.,”sosyal kurumlar”,”gençlik bakanlığı ve gençlik federasyonları”,sportif ve kültürel kurum ve dernekler vb. birçok yapıyla ağıktan veya yeraltından yoz kültürü gençlik kesimi üzerinde hakim kılmaya çalışmıştır.özellikle medya ve sözde “sanatçılar” bunda önemli rol oynamışlardır. Toplumun gözü kulağı her şeyi gibi görülen basın-yayın, TV vb. bugün her şeyi ile devlet güdümündedir. Devletin istediklerinin dışına çıkamazlar. Bunun anlamı ise gayet açıktır görmek isteyeneye tabii ki, Avrupa sistemi kendi yoz kültürüne bağımlı, kendi öz kültürüne ise yabancı tamamen sistemin bir

piyonu haline gelen bir “gençlik ruhu” ortaya çıkarmıştır. Özellikle de Avrupa'daki Kürt gençliğine baktığımızda kendisine ait olmayan birçok şeye hayranlık duymaktadır. Bir taraftan özgürlük mücadelesine akın eden Kürt gençliği diğer bir taraftan da Kürdistan'daki kirli savaşı teşvik eden ve her türlü askeri ve ekonomik destek sunan Avrupa devletlerinin içerisinde bir hiç gibi yaysayan genlik vardır. Avrupa'ya göç eden gençlik kitlesi özellikle 2000'li yıllara gelindiğinde kültüründen geleneklerinden kopan, köksüzleşen, kapitalizmin kültürüyle çok kötü bir şekilde kedine yabancılaşan bir hal almıştır. Gençlik kitlesi bu yıllarda pop ve pop-arabesk kültürü karışımı bir kültürü yaşamaya başlamıştır. Medyada yer alan ve asla sanat ve sanatçılıkla alakası olmayan isimleri taklit eden onları bir insan olmaktan çok kendi kafasında “ilah” haline getiren; medyanın süslü müsveteleri gibi olmaya, onların dizilerindeki veya şarkılarındaki gibi yaşamaya özenen bir hale gelen gençlik kesimi. Onlar gibi saçını kesmeye, onlar gibi giyinmeye başladılar. Her gün değerlerimize hakaret eden ve aşağılayan medyanın lümpen kişiliklerine söz söyletmeyecek kadar da fanatikleşen bir hal aldılar. Bu yoz kültürün gelişiminde medyanın “sanatçıları” bilinçli bir rol oynadılar. Gençlik kesimini yoz kültüre özendirmek için aldıkları ücretlerin hakkını verdiler diyebiliriz.

Avrupa yoz kültürü ve siyaseti Kürt gençliğine saldırmaktadır. Hem de hiç-

gençlik Reber Apo'nun ışıklı yolunda yürüyüşe geçtiği oranda özgürleşir ve her türlü yozlaşmaya karşı ciddi bir tehdit haline gelir. Apocu felsefeyle bütünleşen gençlik kendisinde kaybedileni açığa çıkaran ve özgürleşen gençliktir

bir kural tanımadan ve bu saldırıyı çok sinsice yapmaktadır. Farklı olma istemini gençliğe empoze ederek bireyciliği geliştirmiştir. Gençliğin ruhunda olan kendine has özellikleri alt üst etmeye çalışmaktadır. İmaj için yasayan karşısındakine farklı görünmek için her şeyi yapan ama her defasında kendi öz kültüründen uzaklaşan bir kopya kişilik haline gelmektedir. Bu noktada Avrupa devletleri özellikle Kürt gençliğini özgürlük mücadelesinden uzaklaştırmak için Türk devletiyle ortak hareket etmektedirler, özellikle Kürdistan'da yürütülen özel savaş ve bunun sonucunda yaşanan insan kayıplarının, ekonomik kayıpların üstünü kapatmak için gençlik kitlesini

medya aracılığıyla sanal dünyaya hapsederek kendi ülke gerçekliğinden soyutlayarak bütünüyle kendine bağlamaya çalışmaktadır. Düşünemeyen bir gençlik, neyi yaşadığını bilmeyen bir gençlik tiplemesi oluşturmaya çalışmaktadır. Adeta mantar gibi türeyen(türetilen)"starlarla" Kürdistan'da ağır yenilgiler alan özel savaş ordusu arasında bir bağ vardır, nasıl ki Avrupa devletleri gençlik kitlesini özünden uzaklaştırarak robotlaştırıyor, suça itiyorsa, aşağılıyorsa; gençliğin isyancı ve devrimci özünden korktuğundan gençliğin bu özelliklerini yok etmeye çalışıyorsa özelde Türk devleti genel anlamda sömürgeci ve kapitalist devletlerin gerçek yüzünü açığa

çıkaran Kürdistan savaşını yok saymaya ve bu star denilen şarlatanları kullanarak gençliğe sahte dünyalar sunmaya çalışıyorlar.

İste tüm bu gerçekler Kürt gençliğinin özel savaşla ve Avrupa'daki yoz kültürle mücadele etmesinin nasıl bir öneme sahip olduğunu ortaya koyuyor Kürt gençliği üzerinde yürütülen siyasetin ne kadar tehlikeli bir halde olduğunu da ortaya koyuyor. Sorunun kültürel yozlaşmada yaşadığımız dikkate alırsak Apocu değerlerin Kürt gençliğine iyice kavrılması gerekmektedir. Apocu yaşam tarzına göre sorgulayan, ahlaki değerlerine sahip çıkan, son derece disiplinli, özlü yaşayan, halk ve savaş bilincine sahip olan bir gençlik kitlesi oluşturmak en temel hedefimiz olmalıdır. Bu o kadarda kolay olmayacaktır. Bilinçli ve sabırlı bir çalışma tarzı yakalamaktan geçiyor. Kürt gençliği olarak kendini dev aynasında gören ve halkımızın değerlerine saygı duymayan kapitalist ve sömürgeci devletlere vereceğimiz en güçlü yanıt böylesine bir yaşamı kabul etmemekten geçiyor. Kürt gençliği özel savaş politikalarını ve de kültürel yozluğu boşa çıkarmak için yapması gereken temel davranış özgürlük dağlarına gitmektir. Yine Kürt gençliği yıllardır Kürdistan'da savaşın destekçiliğini yapan sözde demokrasinin de öncülüğünü yapan Avrupa devletlerine de bos boyalı hayatınızı alın başınıza çalın demelidir. Kürt gençliği kültürel yozlaşmayı ancak kendi öz kimliğiyle, savaş gerçeklikleriyle buluştukları an ortadan kaldırabilir. Gençlik Reber Apo'nun ışıklı yolunda yürüyüşe geçtiği oranda özgürleşir ve her türlü yozlaşmaya karşı ciddi bir tehdit haline gelir. Apocu felsefeyle bütünleşen gençlik kendisinde kaybedilene açığa çıkaran ve özgürleşen gençliklerdir ve özgürleşen gençlik ordulaşan gerilladır...

Akıllı düşünmek

Fikir

Tavge Emek

Akvaryum sarmalındaki ruhumda

Ne okyanuslar çırpınıyor
Taşırarak bir kumsalım bile yok...

Şu okuduğunuz sözleri yaşamaya maruz kaldıklarımın bu anlama geldiğini bütün çıplaklığıyla hissettiğimde yazmıştım defterime. Bir okyanus nasıl akvaryuma alınır ki? Var mı böyle bir örnek? Düşünün ki içinizde bin bir çeşit düşünce, bin bir çeşit yaşam arayışı ve bir o kadar soru var, ama siz tüm bu renkli iç dünyanıza rağmen biraz fazla öğrenmenizden bile ürken insanlar arasındasınız. Onların size uygun gördüğü yaşam biçimini, sizden önceki kuşağın yaşadıklarını devam ettirmekle sorumlu tutuluyorsunuz. Anneniz ya da anneanneniz nasıl yaşadıysa öyle. Gelenekleri ve adı saygınlık olan baş eğmeyi nasıl yerine getirmişse aynı temsili yapmanızı bekleniyor. Varsın onlar yüz, iki yüz yıl önce yaşamış olsun. Varsın dünya bir bütün değişmiş olsun, hiç fark etmez. Bu gelenektir, geleneğin zamanı ilerlemez. Başladığı yerde –ki uygulayanların hiç biri nerede ve ne için başladığını onca soruma rağmen cevaplayamamıştır- kalmıştır gelenekler ve her nesil oradan, en eski zamandan başlar öğrenmeye.

Şimdi daha iyi anlıyorum erkek kardeşime öğrensün diye dayatılanların benden neden esirgendiğini. O ayakları üzerinde durması gerektiğini küçük yaşta duymuş ve hep kanıtlama yarışında bulmuştu kendini. Bense kendimi kanıtlayacak onca nedene rağmen bunları bir sır gibi içimde

tutabilme savaşında bulmuşum kendimle. Onun için kapılar her zaman açıldı. Benden yaşça oldukça küçük olsa da ona her zaman ve her saatte kapılar açıldı. İsteddiği yere gidebilir, istediği kadar okuyabilir, istediği kişilerle arkadaşlık yapabiliirdi. Onun kendi ayakları üzerinde durmasını bilmesi gerekiyordu. Öğrenebilir miydi hiçbir yaşam yolunu kendisi seçmeden? Kendini bile tanıyamadan, sadece görevlerini tanıyarak ve üstlendiği görevlerle ayakta durabilir miydi insan? Kendine yetmek için erkek olmak yeter miydi? Bana sorarsanız bir adım bile gitmek için yeterli bir neden değildi. Diyelim ki yetiyordu, onlara göre yetiyordu. Peki, niye benim kendi kendime yetecek düzeye gelmemem, kendi ayakları üzerinde duracak kadar bir şeyler öğrenmemem için bu kadar sınır konuluyordu.

Sınır yalnızca tel örgü müdür sanıyorsunuz? Sınır, bazen tehditkâr bir bakıştır. Bazen tek başına bile olduğunda beyninden silinmeyen ikazlardır. Sınır, ulaşmak istediklerinin ya da bütün yaşamın yanı başında bir okyanus olması, buna dalmak için çırpınsan da içindeki okyanusa hapsolmek zorunda kalmaktır. Üstelik içindeki okyanusta yaşamın ve nefesin kesilse de başını bir kez olsun kaldırmadan, orada sadece soluyarak kalmayı minnetle karşılamak istenir. “Adam akıllı” düşünmeye başladığımda... (yok, bu tanımlama yanlış oldu) Aslında kadın akıllı düşünmeye başladığımda, dışımda örülen yaşamın sınırları arttıkça içimdeki sınırları yıkarak intikam alabilirim diye

aslında dayatılan,
'ölümlerden ölüm
beğen' tavrıydı.
Beklenen, hakim dünya
sistemlerin çokça
gerçekleştirdikleri derin
komplolarla nasıl
kaybettirildiğimin bile
anlaşılmayacağı bir imha
süreciydi

düşündüm. Belki de yaptıklarıyla bana iyilik yapmışlardı kim bilir. İçimdeki sınırları yıktıkça kendime daha bir yaklaşıyordum. Kendime yaklaştıkça öğreniyordum ayakları üzerinde durmanın nasıl olduğunu. Bu daha gerçekçiydi. Erkek kardeşime öğretilenden çok daha gerçekçi ve güçlüydü. Çünkü birileri tarafından dayatılan bir algılayış ya da bir görev değildi bu. Yaşamak için gereksinim duyduğum bir savaşımdı. Sanırım erkek kardeşimle aramızdaki farkları, içimdeki dünyada böylece en aza indirmiş ve lehime çevirmiştim. O yaşamı büyükleri tarafından öğreniyordu, ben ise kendim öğreniyordum. O bir ailevi sorumluluk olarak yaşıyordu, ben sorumluluklarım gereği yaşamaya fırsat bulamadığım için, kendi yaşamımı başka yollardan yaratıyordum. Tabi yarattıklarımı artık bedenim kaldıramaz konuma geliyordu. Çünkü dışıma taşıramıyordum. Taşıramazdım...

Sınırlar sadece beni fiziki olarak dar bir yerde hapsedmekle olmuyordu. Sınır önce benim düşüncelerim için planlanmıştı. Benim kadın akıllı düşünmemem için, hatta adam akıllı bile düşünmemden korkulduğu içindi bunca engel. Yoksa anne- babalar neden kız çocuklarını okula göndermezler ki. Hele hele Ortadoğu'da yaşıyorsanız, feodal bir toplumdansanız gelmişseniz kız çocuğu olarak okuma şansınız çok azdır. Belki ben de o şansızlardandım. Bilmiyorum kaç ay, kaç yıl bunun sancısını yaşadım. Okulumu sudan bahanelerle son verenler, öğrencilerin ardından nasıl da imrenerek ve derin acılar çekerek baktığını hiç görmediler. Ne dışıma akan, ne de içime akan gözya-

şını hiç fark etmediler. Hoş, görseler de bir şey değişmeyecekti ya, en azından duyarlı olmaları belki biraz olsun öfkemi avutabilirdi.

Artık bir öğrenci olamamayı sineye çektiğim yıllarda anne mi karşıma alıp sordum: Neden okuma şansım elinden alındı? Okumamın faydaları çoktu bana göre, oysa ne zararları olacağını hesaplayacak yaşta değildim. Tabi aradan epey zaman geçmiş olsa da aldığı cevap hala içimi sızlatabiliyor. "Senin öğrenme merakın ve aldıkların yeter. Daha da ileri gidersen başımıza bela olursun." Buna karşılık biraz da his ve duygularla bir cevap verdim ama sonradan verdiğim cevabı uygulayacağımı hiç düşünmemiştim. Pek düşünmemiş olsam da hissetmiş olmalıyım. Başlarına öyle bir bela olacaktım ki "keşke okula gönderseydik" demeliydiler. Şansızlık olarak gördüğüm muameleyi şansa çevirmeliydim. Kadının öğrendiklerinin değil, tam tersine öğrenemedikleri-

nin, ya da eksik kalan bilgilerinin hem kendi, hem de toplumun başına bela açtığını düşünürsek şimdi de bela olamadığımı söyleyebiliriz. Ne kendimin ne de başkasının belası olmamak için o cevabı vermişim meğer. Kendimden bile habersiz verdiğim bir cevap beni buralara kadar, yani kadın akıllı düşünebileceğim özgürlük dağlarına kadar getirdi. İçimde bir özlem olarak kalmışsa da, iyi ki gitmedim o düzen okullarına. Gitmiş olsaydım belki de özüme nüfuz eden özgürlük dağlarındaki okulu aramaz, bulmazdım. Bu yüzden kendimi artık şanslı hissettiğimi rahatlıkla söyleyebilirim.

İçimdeki okyanusu taşırayabileceğim bir kumsal arayışındaydım belki bu kadar yol aldım. Ve hala da yol alıyorum.

Defterimin bir sonraki sayfasına kadının içindeki okyanusu hiçbir akvaryum zapt edemez ve hiçbir kumsal kolay kolay cesaret edemez bu okyanusu karşılamaya, diye yazacağım.

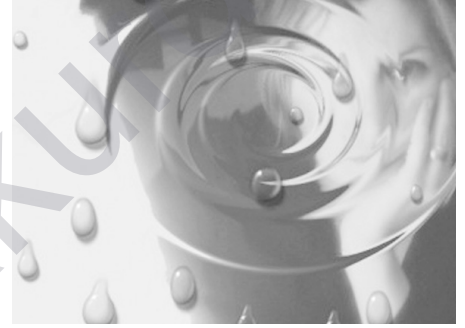
Televizyon sağlığımızı nasıl etkiler?

Televizyonun asıl zararı, yarattığı tembel hayat tarzından kaynaklanmaktadır. Son yıllarda yapılan araştırmalarla, çocuklardaki obezite oranının arttığı, bunun da televizyon seyretmekle doğrudan ilgili olduğu ortaya kondu.

Yagmurun şekli nasıldır?

Yağmur taneleri küre şeklinde, gözyaşı şeklinde değildir. Rulman ve kurşun gülle yapanlar düşen sıvıların bu özelliğini üretim süreçlerinde kullanır...

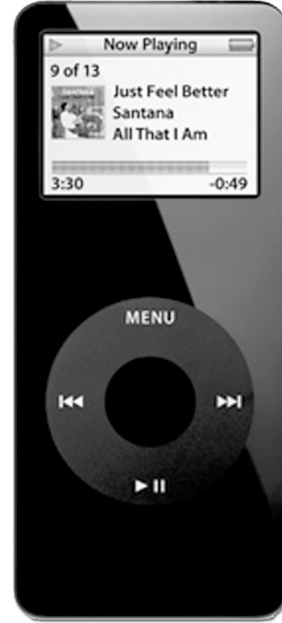

İPod'un organiği yapılabilir mi?

Birleşmiş Milletler, çevreye dost bir elektronik geri dönüşüm için çalışmalarına başladı.

Birleşmiş Milletler geçtiğimiz ay, hükümetleri, sivil toplum örgütlerini, endüstri liderlerini ve akademisyenleri buluşturan 'PACE' (The Partnership for Action on Computing Equipment) adı altında bir forum oluşturdu. Bu forumun amacı elektronik atıkların çevreye dost bir şekilde geri dönüşümlerini sağlamak. Elektronik atıkların geri dönüşümü için bir rehber hazırlamayı planlıyorlar.

Bu çerçevede yapılacak çalışmalarla geri dönüşüm sayesinde kullandığımız İPod gibi ürünlerde organiklik yapılabilecek mi merak konusu...

Kore De Reaktora Nukleerî bişixulîne

Hat ragihandin ku Koreya Bakur amadekarî dike ku careke din dest bi şixulandina reaktora nukleerî ya bajarê Yongbyonê bike. Dîplomatê Koreya Bakur Hyun Bong li ser mijarê daxuyanî da çapemeniyê. Di daxuyaniyê de hat gotin ku Amerîkayê di berdêla rawestandina reaktor û bêçekiye de xwedî li sozê ku daye dernakeve. Hyun destnîşan kir ku Koreya Bakur ji ber vê jî xebatên ku reaktora nukleerî ji holê radikirin daye sekinandin. Hat gotin ku bo vê reaktorê bidin şixulandin jî xebatên berfireh didomin. Koreya Başûr bo ku li hemberî fuzeyên Koreya Bakur xwe biparêze ji Amerîka û Almanyayê patriotan dikire.

Güneş kuşağı geliyor

Çin, Mısır, Fransa, Endonezya, Filipinler, Polonya, Slovakya, İspanya, İsviçre, Tayland ve Türkiye gibi ülkelerde aktif çalışmalar yürüten “Güneş Kuşağı” işbaşında...

Güneş Kuşağı öğrencileri Güneş Kafe'nin açılışını yaptı. Güneş Kuşağı'ndan Emel Türker “Biz gençler olarak geleceğimiz için endişeliyiz. İklim değişikliği ciddi bir sorun ve biz güneş kafemizle çözümün mümkün olduğunu göstermek istiyoruz” dedi.

Çin plastik torbaları yasakladı

Çin dükkanlarda plastik torbaların ücretsiz olarak verilmesini yasakladı. Çinliler bu yasağa itiraz etmeden, hemen uygulamaya geçirdi.

En yeşil Kuzey Avrupa

“Readers Digest” dergisinin en çevreci ülkeler sınıflandırmasında Finlandiya, İzlanda ve Norveç en yeşil ülkelerin başında yer aldı.

(: Mizah :)

Katı, Sıvı, Gaz

Olay, bir arkadaşımın annesinin gözetmen olarak bulunduğu ilkokulu dışardan bitirme sınavlarından birinde gerçekleşiyor. Dışardan bitirme sınavı ya, yağlı ballı adamlar da var sınavda. Gözetmenler sınav sırasında sıraların arasında dolaşıyorlar. Tam o sırada gözetmen bakıyor, adamın biri soruların hiçbirine cevap verememiş; acıyor adama. ‘Maddenin üç halini yazınız’ sorusunu parmağıyla işaret ediyor ve adamın kulağına eğilip cevabı fısıldıyor: ‘Katı, Sıvı, Gaz.’ Sınav kurulunu dumura uğratan an cevap kâğıtları okunurken gerçekleşiyor. Sorunun cevabı, kâğıtların birinde aynen şöyle yer alıyor: - Katır, Sığır, Kaz

Şöför

Malum servis şöförümüz trafikte hareket edemez halde bekliyordu. Gayet de haklıydı çünkü önündeki arabalar kuyruk olmuştu. Ama arkadan sabırsız bir vatandaş kornaya basıp duruyordu. Bizim şöför gayet sakin bir şekilde kornaya abanan araç sahibine camdan sarkarak ‘Pokemon’ muyum lan ben arabaların üzerinden uçayım’ diye bağırarak tüm servisi yere yıkmıştı.

Komik Kaza

Havale

Bankada gişenin önünde işlemimin yapılmasını bekliyorum. Yanımdaki gişede işlem yaptıran yaşlı teyzeyle, işlemi yapan kadın soruyor: ‘

-Parayı kim alacak teyze? Açıklamasına ne yazalım?’ Teyzem cevap veriyor: -’Bu paranın hayrını görme İnşallah yazalım.’

Ne Doktormuş be!

Yıllar önce bir Karadeniz kasa-basında görev yaparken, kansızlık nedeniyle başvuran bir hastamı muayene ediyordum. Konjktiva dediğimiz alt göz kapağının içine bakarken, bir yandan da : ‘Amca sende basur mu var?’ dedim.

Kansızlığın baş sebeplerinden biridir ve Karadeniz’de bu duruma sık sık rastlanır.. Amcanın dışarı çıkarırken yanındaki arkadaşına söylediğini hâlâ hatırlarım...

‘Ne doktormuş be, helal olsun..! Gözümden baktı, basurumu gördü.

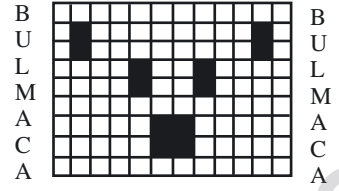
Barbaros bulvarında olmuş bir olay... Arkadaşlarla öyle Barbaros bulvarında yürüyorduk. Bir anda yanımızdan son sürat bir minibüs geçti. Biz ‘Freni patladı’ filan demeye kalmadan, minibüs kafadan elektrik direğine bindirdi. Hemen koştuk, yardım edelim diye. Minibüse ulaştığımızda manzara şuydu: Yolcuların kiminin kası açılmış, kiminin dudağı patlamış... Dağılmış vaziyetler yani. Ama bir tuhaflik var.

Çünkü o hallerine rağmen, gözlerinden yaşlar gelecek şekilde gülüyorlar. Biz ne yapacağımızı şaşırdık. ‘Ne oldu?’ diye sorduk. Bir iki tanesi, güçlkle ‘Şoför, şoför...’ diyebiliyor ama yine gülmeye başlıyorlar. Bu şaşırtıcı manzaranın aslını öğrenebilmek için 2,3 dakika geçmesi gerekti. Meğer şoför, tükürürken minibüsten düşmüş. Hani, bizim şoförlere özgü, giderken kapıyı açıp dışarı tükürme hareketi vardır ya. Baba, dengeyi tutturamamış, tükürükle beraber, gümbürt aşağı düşmüş. Minibüs de kontrolden çıkıp direğe bindirmiş.

Bulmaca

BULMACA

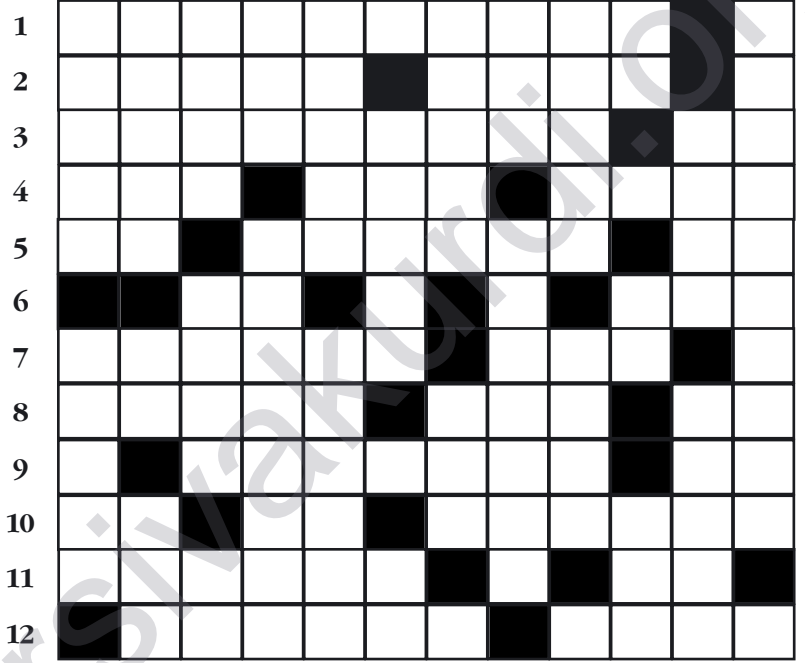

Soldan Sağa

SOLDAN SAĞA

- 1) Gerçeküstücülük olarakta bilinen akım
- 2) Dünya üzerinde bir noktanın ekvatora olan uzaklığının açısal değeri— ad veya mana anlamında
- 3) Bizmutun simgesi—Renkli resim yapan sanatkara verilen ad—Yapılan faaliyet, uğraş
- 4) İstanbul Ticaret Odası— Japonyada şarkıcı söz yazarı—Cismi % 100 e yakın düzgün yansıtan cilalı yüzey
- 5) Bir harfin okunuşu — Kahramanlıkları coşkulu bir dille anlatan yazın türü— Namus
- 6) Ankara üniversitesi'nin kısaltılışı—Sivil Toplum Kuruluşları diye tabir edilir
- 7) Tekerlekli modelleri de mevcut olan zırhlı savaş aracı, özellikle ikinci dünya savaşında çok kullanılmıştır—Bir sayı
- 8) Yaban—Üzme,sıkıntı verme,üzgü—İlaç,merhem
- 9) Dipnot—bir nota
- 10) Okla atılan—Birleşmiş Milletler—Düşüncelerin ilk olarak karşılık bulunduğu, kavramsallaştığı,insanı var eden dil
- 11) Sofrada kullanılan,tence-re,çaydanlık veya tava altlığı—işe yatkın,becerikli
- 12) Başsağlığı dileme,yas—Etkin

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Yukarıdan Aşağıya

YUKARIDAN AŞAĞI

- 1) Hayır için dağıtılan içme suyu—Zehirsiz büyük yılan
- 2) Birlik,birleşmiş olma durumu—Yüze sürülen pembe düzgün allık—İhtiyaca yetmeyecek kadar az, bol karşısı
- 3) Lübnanın plaka imi—Mitolojide bir kuş ismi—Hahnium elementinin simgesi
- 4) Bir geyik türü—Hile yoluyla aldatan,hile yapan
- 5) Üzeri emayla kaplanmış olan—Üzüntülü kederli
- 6) Eksiklik,elverişsiz durum—Eylemin ilk iki harfi—Usanç anlatan bir seslenme sözü
- 7) Akışkan,sıvı—Tavır,davranış
- 8) Bir peygamber—Amerika da bir eyalet
- 9) Farsçada şanlı,ünlü,çok tanınmış —Bir tür yağlı ekmek türü
- 10) Milimetre—Bir nota—Niyaz,yakarış
- 11) Bir konuda direnme,ayak direme,diretme—Bir çok kan hastalığının teşhisi için yapılan test
- 12) İnce Memed romanıyla tanına ünlü yazar.